

การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

STUDY AND DEVELOPMENT OF THE BASIC PEDAGOGIC
OF "PLENG KORAT" FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS LEVEL 1

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2558

KMITL-2015-ED-M-222-059

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

STUDY AND DEVELOPMENT OF THE BASIC PEDAGOGIC
OF "PLENG KORAT" FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS LEVEL 1

กพ.
พ742ก
2558

เลขหมู่.....140220
ลงทะเบียน.....
ในเดือนปี ๑ ๑ ค.ศ. 2559

12734135

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2558

KMITL-2015-ED-M-222-059

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

STUDY AND DEVELOPMENT OF THE BASIC PEDAGOGIC
OF “PLENG KORAT” FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS LEVEL 1

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION
IN INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2015

KMITL-2015-ED-M-222-059

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2015

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
Study and Development of the Basic Pedagogic
of "Pleng Korat" for Primary School Students Level 1
นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง

นักศึกษา

รหัสประจำตัว

54630702

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ผศ.ดร.จตุรงค์	เลาหะเพ็ญแสง	
ผศ.ดร.ทรงวุฒิ	เอกวุฒิวงศา	
รศ.อุดมศักดิ์	สาริบุตร	
ผศ.ดร.อภิศักดิ์	สินธุ์ภาค	
ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์	เขี้ยวมั่ง	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ

20 เมษายน 2558 เวลา 08.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้อง ค. 417 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ 15 เดือน 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
นักศึกษา	นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง
รหัสประจำตัว	54630702
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา
สาขา	เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2558
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกภูมิวงศา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร

บทคัดย่อ

การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช 2) เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 3) เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 4) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้เกี่ยวกับการแสดงเพลงโคราชจำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้และด้านการออกแบบจำนวน 6 ท่าน กลุ่มที่ 3 ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราช ระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 นักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และการทดสอบค่า t (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินงานออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน โดยรวมทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{x}=4.51$, $SD.=0.28$) ผลประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ 3 มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{x}=4.80$, $SD.=0.17$) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เพลงโคราช ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช ของกลุ่มตัวอย่างที่ 4 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าการสอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สูงขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Study and Development of the Basic Pedagogic of “Pleng Korat” Primary School Students Level 1
Student	Miss Pilaiwan Dountong
Student ID.	54630702
Degree	Master of Science in Industrial Education
Program	Industrial Design Technology
Year	2015
Thesis Advisor	Asst. Prof.Dr. Songwut Egwutvongsa
Thesis Co-Advisor	Assoc. Prof.Udomsak Saributr

ABSTRACT

The study and development of the basic Pedagogic of “Pleng Korat” for Primary School students level1. The purposes of this research are to 1) to investigate and gather information about Pleng Korat 2) to develop education media for basic of Pleng Korat for Students Level1 3) to find efficiency of learn media the basic of Pleng Korat for Students Level 1 and 4) to compare the pre-test learning achievement and the post-test learning achievement of learn media to developed basic of Pleng Korat for Primary School students level1.

The samples used in this study has classified into 4 groups: Group 1 the experienced group , which has knowledge of showing Pleng Korat with 3 people, Group 2 the expert group, which has knowledge in learning media and design with 6 people Group 3 teachers in department of learn media Pleng Korat in Primary school as the Case Study School 3 people and Group 4 the Primary School students level1 as the Case Study Schools 45 people. Tools used in this research are questionnaires, interviews and records, and pretest and a posttest exam to measure learning to measure learning achievement. The statistical techniques employed in data analysis included mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.) and t-test.

The result found that the experts evaluate the design of the book is very appropriate at a mean (\bar{x} =4.51, SD.=0.28). Results the assessment of efficiency of learning media of group 3 had very appropriate at a mean (\bar{x} =4.80, SD.=0.17) and the pre-test learning achievement and the post-test learning achievement of group 4 had the Means from testing after learning in the higher scores than the pre-test learning achievement with significance of 0.05. As the result, it can conclude that the teaching by using the learning media of Pleng Korat can support the learning of the learners in the higher level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณา ให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือและช่วยตรวจสอบ ตลอดจนการปรับปรุง ข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ สินธุ์ภาค และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง คณะกรรมการคุมสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่สละเวลาในการประเมินงานวิจัยและได้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ให้คำปรึกษาแนะนำ เสนอแนะ ช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ สำนักศิลปวัฒนธรรม นายบุญสม สังข์สุข นายกสมาคมหมอลำโคราช นางลำไย หนองม่วง วิทยากรหมอลำโคราช และคณะหมอลำโคราชทุกท่าน ที่อนุเคราะห์ในเรื่องการลงพื้นที่ การสนับสนุนข้อมูล ให้ความรู้ และคำแนะนำ ในการศึกษาเรื่องเพลงโคราช

ขอขอบคุณ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู โรงเรียนบึงพญาปราบ โรงเรียนคูเตยราชภัฏรำสามัคคี โรงเรียนบ้านเสว (ราชภัฏรำสามัคคี) ที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้คำแนะนำในเรื่องการเรียนการสอนเพลงโคราช และนักเรียนชั้นประถมศึกษา 1-3 ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการศึกษาครั้งนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนในเรื่องของการศึกษาเรื่อยมา ตลอดจนเพื่อนๆ พี่น้อง ปริญญาโท รุ่น17ก สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่คอยช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษา และให้กำลังใจ ในการทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พีไลวรรณ ดวงทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 เพลงโคราช.....	7
2.2 กรณีศึกษาโรงเรียนที่สอนเพลงโคราช.....	27
2.3 พัฒนาการเด็กวัยประถมศึกษา.....	38
2.4 สื่อการสอนสำหรับเด็ก.....	40
2.5 การผลิตสื่อการเรียนการสอน.....	44
2.6 หนังสือสำหรับเด็ก.....	54
2.7 การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	67
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	72
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	77
3.7 วิธีการดำเนินวิจัย.....	78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา **IM** ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช.....	80
4.2 ผลการวิเคราะห์กระบวนการออกแบบพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐาน เพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1.....	89
4.3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1.....	106
4.4 ผลการวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1.	109
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	111
5.1 สรุปผลการวิจัย	111
5.2 อภิปรายผล.....	120
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	122
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	128
ประวัติผู้เขียน.....	189

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การละเล่นเพลงโคราช.....	9
2.2 เครื่องแต่งการชาย.....	16
2.3 เครื่องแต่งการหญิง.....	16
2.4 สถานที่เล่นเพลงโคราช.....	17
2.5 ท่าเจรจาโต้เวที.....	18
2.6 ท่าซ่างเทียมแม่.....	19
2.7 ท่าปลาไหลพันพวง.....	20
2.8 ท่าจก.....	21
2.9 ท่าย่อง.....	22
2.10 ท่าประจัญบาน.....	23
2.11 โรงเรียนคุเตยราษฎร์สามัคคี.....	29
2.12 การเรียนการสอนเพลงโคราชโรงเรียนคุเตยราษฎร์สามัคคี.....	34
2.13 โรงเรียนบ้านเสว ราษฎร์สามัคคี.....	35
2.14 การเรียนการสอนเพลงโคราชโรงเรียนบ้านเสว ราษฎร์สามัคคี.....	36
2.15 โรงเรียนบึงพญาปราบ.....	36
2.16 การเรียนการสอนเพลงโคราชโรงเรียนบึงพญาปราบ.....	38
3.1 ผังแสดงวิธีดำเนินงานวิจัย.....	78
4.1 ภาพสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์ในการแสดงเพลงโคราช (หมอเพลง).....	80
4.2 ภาพสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้านการแสดงเพลงโคราช.....	81
4.3 การแสดง การละเล่นเพลงโคราช.....	81
4.4 การลงพื้นฐานเก็บข้อมูล (โรงเรียนกรณีศึกษา) การเรียนการสอนเพลงโคราช.....	86
4.5 ภาพแสดงแบบร่างตัวละคร (หมอเพลงชาย).....	93
4.6 ภาพแสดงแบบร่างตัวละคร (หมอเพลงหญิง).....	94
4.7 ภาพแสดงแบบร่างแสดงท่ารำ การแสดง สถานที่.....	95
4.8 ภาพตัวละคร การแสดง ที่ได้รับการปรับปรุง.....	96
4.9 การออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา รูปแบบที่ 1.....	98

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา [vii](#) ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.10 การออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา รูปแบบที่ 2.....	99
4.11 การออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา รูปแบบที่ 3.....	100
4.12 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลประเมินผลงานด้านการออกแบบของผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการ เรียนรู้และการออกแบบ.....	100
4.13 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลประเมินผลงานด้านการออกแบบของผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ศิลปวัฒนธรรมเพลงโคราช.....	101
4.14 ภาพแสดงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1.....	104
4.15 สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ.....	106
4.16 ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา).....	108
4.17 กลุ่มทดลอง นักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1(โรงเรียนกรณีศึกษา).....	109
4.18 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1(โรงเรียนกรณีศึกษา) 3 โรงเรียน.....	109
4.19 กลุ่มตัวอย่าง วิชาศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา.....	110
4.20 กลุ่มตัวอย่าง วิชาวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน-หลังเรียน.....	110

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา VIII ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ตารางแสดงสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช.....	90
4.2 ความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช.....	91
4.3 ตารางแสดงการนำเสนอข้อมูลเพลงโคราช ในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา.....	93
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช.....	104
4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบในด้านต่างๆ.....	106
4.6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียน กรณีศึกษา).....	107
4.7 ผลการวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช....	110
4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง.....	111
4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง.....	113

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เพลงพื้นบ้านมีปรากฏในทุกภาคของประเทศไทย แต่แต่ละเพลงในแต่ละภาคจะมีทำนอง เนื้อร้อง สำเนียง ภาษา และบทกลอนแตกต่างกันไป ดังที่ ประเวศ กุ่มขุ กล่าวไว้ว่า “ถึงแม้ว่าแต่ละภาคจะมี ภาษาพูดเป็นภาษาไทยอย่างเดียวกัน แต่ความเพี้ยนของสำเนียงถ้อยคำ ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น ก็มีอิทธิพลที่จะบดบังให้ทางด้านทำนอง สำเนียงเพลงและบทกลอน ผิดเพี้ยนไปตามภูมิลำเนานั้นๆ” (ประเวศ กุ่มขุ. 2518 : 85) เพลงพื้นบ้านภาคอีสานจะมีความ คล้ายคลึงกับเพลงพื้นบ้านภาคเหนือ ลักษณะเด่นโดยรวมของเพลงพื้นบ้านอีสานคือ การขับร้องที่ใช้ ดนตรีประกอบ เพลงพื้นบ้านอีสานแต่ละทำนองใช้ร้องโดยทั่วไปไม่จำกัดเทศกาล มักเป็นงานรื่นเริง เพลงพื้นบ้านอีสานสามารถแบ่งตามกลุ่มวัฒนธรรมได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มวัฒนธรรมเพลง โคราช ได้แก่ เพลงโคราช กลุ่มวัฒนธรรมกันตริมีเพลงกันตริมี เจริญต่างๆ และกลุ่มวัฒนธรรมหมอลำ ซึ่ง เป็นกลุ่มวัฒนธรรมที่ใหญ่เพลงพื้นบ้าน ในกลุ่มวัฒนธรรมนี้เป็นเพลงพื้นบ้านที่ได้รับความนิยม กันมาก (อเนก นาวิกมูล. 2532 : 428-433) เพลงโคราชเป็นเพลงพื้นบ้านประเภทหนึ่ง ที่มี การถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน มีลักษณะการแสดงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่นิยม แพร่หลายในเขตจังหวัดนครราชสีมา ความจริงแล้วเพลงพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา มีหลาย อย่าง เช่น เพลงเถิดเทิง (กลองยาว) เพลงกล่อมลูก เพลงแห่นางแมว เพลงปี่แก้ว เพลงเซ็งบั้งไฟ เพลงลากไม้ เพลงเซิด เพลงข้าเจ้าหงส์ดงลำไย เพลงที่แสดงกันแพร่หลายมีอายุยืนยาวจนถึง ปัจจุบัน คือ เพลงโคราช ซึ่งเพลงโคราชสมัยก่อนเป็นที่นิยมกันมาก เนื่องจากการแสดงมหรสพที่เป็น หัวใจของงานฉลองสมโภชใดๆ ก็ตาม จะมีการเล่นเพลงโคราชอย่างเดียวนั้น การฟังเพลงจะใช้ เวลานานมาก มีการใช้ถ้อยคำแสดงออกถึงไหวพริบปฏิภาณในการร้องโต้ตอบ ตั้งแต่หัวค่ำจนถึงรุ่ง สว่าง ยุคต่อมาค่านิยมของผู้ฟังเปลี่ยนไปคนในจังหวัดนครราชสีมาเสื่อมความนิยมในการฟังเพลง โคราชลงมาก ปัจจุบันกลับพบว่าเพลงโคราชนั้น ได้รับความนิยมลดน้อยลง อีกทั้งเริ่มสูญหายไป จากวัฒนธรรมโคราช ในขณะที่หมอลำเล่นก็มีจำนวนน้อยลง เนื่องจากวิถีชีวิตของผู้คนใน สังคมเปลี่ยนไป ระบบความสัมพันธ์ของผู้คนก็เปลี่ยนไป โอกาสที่จะเล่นเพลงน้อยลงโอกาสที่จะฝึก ทักษะเพื่อพัฒนาและสืบทอดเพลงโคราชก็ลดลงด้วย (ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์. 2540 : 40)

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการทบทวนการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แทนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเพื่อให้สอดคล้อง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำหรับผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด เป็นเป้าหมายและกรอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และ ความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิต ที่ดีและมีขีด ความสามารถในการแข่งขันบนเวทีโลก และพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม ความรอบ รู้อย่างเท่าทัน เกิดความพร้อมทั้ง ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง การพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและ เยาวชน ให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะพร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะและความรู้พื้นฐานที่ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้กำหนดกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีความรัก ความภูมิใจในท้องถิ่นเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นของตน สามารถนำเสนอเผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชนได้อย่างเหมาะสมและเต็มตามศักยภาพของตน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช จึงได้สนใจศึกษาเพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา โดยมีแนวความคิดที่จะพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เพื่อการอนุรักษ์และสืบสานศิลปะการแสดงพื้นบ้านเพลงโคราช ซึ่งเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้านคือเพลงโคราช เพื่อให้เยาวชนตระหนักและเห็นคุณค่า เพื่อสืบทอดศิลปะการแสดงพื้นบ้านเพลงโคราชและร่วมกันเผยแพร่ให้แก่คนรุ่นต่อไปได้สัมผัสได้รับชม และคงอยู่เป็นวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านคู่กับจังหวัดนครราชสีมา และประเทศชาติสืบไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
- 1.2.3 เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
- 1.2.4 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้ สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับเพลงโคราชเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและหลักการต่างๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1.3.1 กรอบแนวทางเพื่อศึกษา และรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเพลงโคราช โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (นิริช สุตสังค์. 2548:51) ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

1.3.2 กรอบเพื่อพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

กรอบแนวคิดในการพัฒนาสื่อ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของ กาเย่ Robert M.Gagne (อ้างถึงในรศ. ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2543 : 81-82). ได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีต่างๆ 9 ชั้น คือ

ชั้นที่1 สร้างความสนใจ(Gaining attention)

• ชั้นที่2 แจ้งจุดประสงค์(Informing the learning)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่3 กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมที่จำเป็น (Stimulating recall of prerequisite learned capabilities)

ขั้นที่4 เสนอบทเรียนใหม่(Presenting the stimulus)

ขั้นที่5 ให้แนวทางการเรียนรู้(Providing learning guidance)

ขั้นที่6 ให้ลงมือปฏิบัติ(Eliciting the performance)

ขั้นที่7 ให้ข้อมูลป้อนกลับ(Feedback)

ขั้นที่8 ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์(Assessing the performance)

ขั้นที่9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้(Enhancing retention and transfer)

แนวคิดด้านการออกแบบและพัฒนาหนังสือ ผู้วิจัยใช้แนวคิดทางด้านการออกแบบที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยของจินตนา ไบคาซูยี (2542 : 10-19) กล่าวถึงลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก ว่าโดยทั่วไปมีองค์ประกอบดังนี้

1. ด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา

1.1 เนื้อหาที่มีวัตถุประสงค์ และแก่นเรื่องบ่งบอกชัดเจนแต่เพียงเรื่องเดียว

1.2 เนื้อหาต้องมีความง่ายเหมาะสมกับวัย และสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ตามวัย ในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วยในด้านเนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็ก ควรคำนึงถึงความรู้พื้นฐาน วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอันเป็นพื้นฐานของเด็กแต่ละท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องที่อ่านดียิ่งขึ้น

1.3 แนวการเขียนเนื้อหาหรือการเสนอเนื้อหา ควรเลือกให้เหมาะสมกับประเภทของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของหนังสือ

1.4 ภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก ภาพควรมีความเหมาะสมกับเนื้อหาของหนังสือประเภทนั้นๆ

1.5 ภาษาและสำนวนที่ใช้ในหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือสำหรับเด็กต้องใช้คำง่ายๆ ใช้ประโยคสั้นๆ หนังสือเด็กเล็กใช้คำและประโยคซ้ำๆ เพื่อช่วยในการเรียนรู้ด้านภาษา

1.6 ขนาดตัวอักษร และการเลือกใช้ตัวอักษรมีความสำคัญมากต่อการอ่าน ถ้าประโยคยาวมากหรือประโยคซับซ้อนมาก เด็กจะลืมข้อความที่อ่านผ่านมาแล้ว ดังนั้นจึงควรใช้ประโยคสั้นๆ ขนาดตัวอักษรใหญ่ อ่านง่าย สบายตา และชัดเจน

1.7 รูปเล่มหนังสือ ควรมีขนาดกะทัดรัด ไม่ใหญ่ กว้าง ยาว หรือเล็กเกินไป เพราะเด็กจะถือไม่สะดวก

2. ด้านภาพประกอบ

ตามแนวคิดของ (เกริก ยूनพันธ์ 2543 : 35) ที่สอดคล้องกับ (รัถพร ชังธาดา 2531 : 44-45) ที่ว่าภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กต้องสอดคล้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียนหนังสือ ซึ่งต้องคำนึงถึงหลัก 6 ประการได้แก่

2.1 หลักการใช้องค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ การใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง พื้นผิวสี แสงเงา และบริเวณว่าง

2.2 ภาพประกอบหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก ภาพต้องมีขนาดใหญ่โตสามารถมองเห็นได้ชัดเจน สายเส้นไม่ซับซ้อนจนเข้าใจยาก ภาพสื่อความหมายให้เด็กรับรู้ได้ง่าย ภาพมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัย และภาพมีความสนใจให้เด็กอยากรู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 หลักการใช้สีกับภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก ภาพต้องมีความหลากหลายของสี ภาพมีความเหมาะสมของสีกับเนื้อเรื่อง ภาพมีความเหมาะสมของโทนสี การใช้สีของภาพ มีความเข้มและชัดเจน ควรให้สีสดใสสวยงาม เพราะเด็กชอบภาพสีมากกว่าขาวดำ

2.4 ภาพประกอบต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่องได้ดีสามารถเล่าเรื่องในตัวของมันเอง

2.5 ภาพประกอบให้ความรู้สึก ก่อให้เกิดจินตนาการที่แปลกใหม่ ควรมีชีวิตชีวา มีความเคลื่อนไหวอยู่ในภาพ เป็นภาพที่ให้อารมณ์ขัน

2.6 ควรมีภาพประกอบทุกหน้าในหนังสือสำหรับเด็ก ภาพสามารถเชื่อมโยงกับของจริง ภาพถูกต้องตามความเป็นจริง โดยเฉพาะสำหรับเด็กเล็กภาพไม่ควรใช้ครึ่งตัวเป็นต้น

1.3.3 กรอบของการทดสอบ ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบทฤษฎีของโนเอลและลีโอนาร์ด (Noel and Leonard 1962:26-28) ดังนี้

1. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
2. เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
3. เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเนื้อหาที่สอน
4. มีลักษณะน่าสนใจ
5. ตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอน
6. ไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้มากเกินไป
7. ให้ความคิดรวบยอดที่ง่ายและไม่ซับซ้อนจนเกินไป
8. เป็นแบบง่ายๆ
9. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น
10. ช่วยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน
11. ช่วยเพิ่มทักษะแก่นักเรียน
12. ให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

1.3.4 กรอบแนวคิดการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Bloom and Other (1956) (อ้างถึงในพิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2551 : 31-34) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบทดสอบ ซึ่งมุ่งเน้นขอบเขตด้านปัญญา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมา 3 ด้าน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดความรู้ คือ

1. ด้านความรู้ – ความจำ
2. ด้านความเข้าใจ
3. การนำไปใช้

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอขอบเขตการวิจัยตามวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

ตัวแปรต้น คือ สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1

1.4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช

กลุ่มที่ 1

1. ประชากร คือ หมอเพลงโคราชในจังหวัดนครราชสีมา

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ หมอเพลงโคราช ของสมาคมหมอเพลงโคราช ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2

1. ประชากร คือ ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา(โรงเรียนกรณีศึกษา)

2. กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา(โรงเรียนกรณีศึกษา) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 3 คน

1.4.2.2 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

กลุ่มที่ 1

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้ด้านออกแบบ

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม รวมจำนวน 9 คน

กลุ่มที่ 2

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) โรงเรียนบึงพญาปราบ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 16 คน

1.4.2.3 การหาประสิทธิภาพ ของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียน

กลุ่มที่ 1

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้ จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2

1. ประชากร คือ ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 10 คน

1.4.2.4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 45 คน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

1.5.1 สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ ใช้สำหรับประกอบการเรียนการสอนเพลงโคราช ประกอบด้วยเนื้อหา ภาพประกอบ ตัวอักษร เทคนิคและรูปแบบการนำเสนอและจัดทำรูปเล่มสีสรรที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก ให้เกิดความสนุกสนาน ไม่เกิดความน่าเบื่อสนใจที่จะเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกี่ยวกับเรื่องราวเพลงโคราช ที่มา ประวัติตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน รูปแบบการแสดง ท่ารำ เพื่อให้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจถึงเรื่องเพลงโคราชได้ดียิ่งขึ้น

1.5.2 เพลงโคราช หมายถึง เพลงพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ซึ่งเป็นเพลงร้องโต้ตอบกันระหว่างหมอลำเพลงชาย หญิง จำนวนผู้แสดงเพลงโคราช ประกอบด้วย หมอลำ 4 คน รูปแบบของการแสดงหมอลำเพลงชายและหญิง 2 คู่ มักเล่นเป็นลำดับขั้นตอนของเพลงปฏิพากย์ยาว เมื่อฝ่ายหนึ่งร้องจบ อีกฝ่ายหนึ่งจะร้องแก้กันเป็นข้อๆ ไม่จำกัดความยาว จะผลัดกันร้องโต้ตอบตลอดคืน ไม่มีดนตรีประกอบ ใช้การตบมือให้จังหวะ มีท่ารำต่างๆประกอบจังหวะของเพลง และร้องด้วยภาษาโคราช

1.5.3 ประสิทธิภาพของสื่อ หมายถึง เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งวัดจากการประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.5.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยนี้หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่วัดได้จากคะแนนผลการทดสอบหลังจากที่ได้ทำการเรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชเมื่อเทียบกับคะแนนผลการทดสอบก่อนทำการเรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช

1.5.5 โรงเรียนกรณีศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่สอนเพลงโคราช ในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 1. โรงเรียนคูเตย (ราษฎร์สามัคคี) 2. โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี) 3. โรงเรียนบึงพญาปราบ

1.5.6 ช่วงชั้นที่ 1 หมายถึงนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 อายุ 6-9 ปี (โรงเรียนกรณีศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อาจารย์พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความ ข้อมูล ทฤษฎี ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 เพลงโคราช
- 2.2 โรงเรียนกรณีศึกษาที่สอนเพลงโคราช
- 2.3 พัฒนาการเด็กวัยประถมศึกษา
- 2.4 สื่อการสอนสำหรับเด็ก
- 2.5 การผลิตสื่อการเรียนการสอน
- 2.6 หนังสือสำหรับเด็ก
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เพลงโคราช

2.1.1 ความหมายและประวัติเพลงโคราช

เพลงโคราช คือ เพลงโคราช วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านที่นับเป็นเอกลักษณ์ของชาวโคราชมี่ ลักษณะเป็นเพลง ปฏิพาทย์ยาว คือ เป็นเป็นเพลงร้องโต้ตอบชาย-หญิง ที่มีความยาวหลายบทในการ ร้องโต้ตอบ แต่ละครั้ง มักเล่นเป็นลำดับขั้นตอนของเพลงปฏิพาทย์ยาว เมื่อฝ่ายหนึ่งร้องจบ อีกฝ่าย หนึ่งจะร้องแก้กันเป็นข้อๆ ไม่จำกัดความยาว

เพลงโคราช ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีมาตั้งแต่สมัยใด มีเพียงคำบอกเล่าต่อกันมาว่า สมัยท้าว สุรนารีเมื่อยังมีชีวิตอยู่ท่านชอบฟังเพลงโคราชมาก (ก่อน พ.ศ. 2394) เพลงโคราชปรากฏหลักฐาน ชัดเจนว่านายหรี บ้านสวนข่า มีโอกาสเล่นเพลงถวายสมเด็จพระศรีพัชรินทรราชบรมราชินีนาถ เมื่อ คราวเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดถนนจอมสุรางค์ยาตรในปีพ.ศ.2456 และเริ่มมีงานฉลอง อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2477 ก็มีการเล่นเพลงโคราชที่อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีมาจนถึง ปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามจากการเก็บข้อมูล ได้ข้อสันนิษฐานโดยสรุปเกี่ยวกับเพลงโคราช 3 ประการดังนี้ (สุกัญญา สุขฉาย 2525:24)

1. ความเป็นมาของเพลงโคราชที่ปรากฏในตำนานเพลงโคราช เนื่องจากเพลงโคราชเป็น วัฒนธรรมมุขปาฐะ เรื่องราวความเป็นมาต่างๆ ที่เกี่ยวกับเพลงโคราช จึงถูกถ่ายทอดด้วยวิธีปากต่อ ปาก และการสังเกตจดจำ จากครูเพลงถึงลูกศิษย์ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ปรากฏที่มาของเพลง โคราชว่ามีกำเนิดมาจากตำนานเพลงโคราช 2 ตำนานซึ่งเป็นที่รู้จักกันในกลุ่มหมอลงคราญดังนี้

ตำนานเพลงโคราชตำนานที่ 1 กล่าวว่า เพลงโคราชเกิดขึ้นเพราะพระยาเข้มเพชร(เกิดในสมัย ใดไม่มีใครทราบ) ได้ไปเจริญสัมพันธไมตรี ที่ประเทศอินเดียได้นำศิลปะการร้องรำมาจากอินเดียมา เผยแพร่ร่วม 3 ประเภทคือ ลิเก ลำตัด เพลง โดยเพลงนั้นได้มอบให้นายจัน บ้านสก ซึ่งเป็นชาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โคราชรับไปเผยแพร่ที่เมืองโคราช ซึ่งนายจันได้นำเพลงมาต่อเติมเสริมแต่ง จนเป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่ชาวโคราชเรียกว่าเพลงโคราช

ตำนานเพลงโคราชตำนานที่ 2 กล่าวว่า เพลงโคราชเกิดจากลูกสาวพญานาค ขึ้นมาจากบึงหนองน้ำใหญ่แห่งหนึ่ง มานั่งร้องเพลงอยู่คนเดียว แล้วมีนายพรานคนหนึ่งชื่อพรานเพชรน้อย ชาวบ้านกระโทก (อำเภอโชคชัย) ออกไปล่าสัตว์ในเขตป่าหนองพุนนาคได้ยินเสียง จึงแอบเข้าไปฟังใกล้ๆ ด้วยความไพเราะนายพรานจึงจดจำเอาเนื้อและทำนอง มาร้องให้ชาวบ้านฟังจนเป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่ชาวบ้านทั่วไป

2. เพลงโคราชจะมีที่มาหรือลอกเลียนแบบจากเพลงพื้นบ้านภาคกลางจากข้อสันนิษฐานถึงความ เป็นมาของเพลงโคราช ว่ามีที่มาหรือเลียนแบบจากเพลงพื้นบ้านภาคกลางอาจเป็นเพราะเพลงโคราช มีรูปแบบและวิธีการเล่นเพลงคล้ายคลึงกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เช่น เพลงฉ่อย เพลงพาดควาย หรือเพลงทรงเครื่อง ความคล้ายคลึงกันนั้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะลักษณะเพลงโคราชเป็นเพลงร้องโต้ตอบ ชาย หญิง เช่นเดียวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลางดังกล่าวข้างต้นอีกประการหนึ่งเป็นเพราะเพลงโคราช เป็นเพลงมีลำดับในการเล่น เพลงเป็นลำดับชัดเจน มีเนื้อหาของเพลงที่ใกล้เคียงกันหรือไม่ใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะเหมือนเพลงฉ่อย

3. เพลงโคราชวิวัฒนาการมาจากคำพูดของคนในสังคมกลายเป็นเพลงก้อมและเพลงโคราชตามลำดับ ลักษณะเด่นประการหนึ่งของคนไทยไม่ว่าจะเป็นคน ไทยภาคกลาง ไทยอีสาน ไทยล้านนา ไทยใต้หรือไทยโคราช คือความเป็นเจ้าบทเจ้ากลอนดังปรากฏในหนังสือราชอาณาจักรสยาม ของ มร.เดอ ลาลูแบร์ ชาวฝรั่งเศสเดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองไทยในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา ความว่าชาวสยามนั้นพูดล้อเลียนกันออกบ่อยไป ระหว่างบุคคลที่มีฐานะเสมอป่าเสมอไหล่กัน บางทีก็เป็นกาพย์กลอนเสียด้วยซ้ำไป ทั้งผู้หญิงและผู้ชายต่างก็ฝึกว่าโต้ตอบกันวันเป็นกลอนสด ซึ่งเป็นเนื้อหาสามัญนั้นก็คือ สัพยอกล้อเลียน โต้ตอบกันไปมาเป็นการแข่งฝีปากอันคมคาย ระหว่างผู้ได้และผู้ตอบ (เหมือนชาวสเปน) ความเป็นเจ้าบทเจ้ากลอนของคนโคราชก็เช่นเดียวกับคนไทยในท้องถิ่นอื่น ชาวโคราชถือว่าถ้าเกิดมาเป็นคนโคราชแล้วจะต้องเป็นคนเจ้าคารม เป็นนักบทนักกลอนอย่างขาดเสียไม่ได้ ถ้าเช่นนั้นถือว่าไม่ทันคนฐานะทางสังคมก็จะดูด้อยลงไปด้วยการพูดการทักทายของคนในสังคมสมัยก่อน จึงมักพูดเป็นปริศนาลองปัญญาและสามารถพูดเป็นกลอนได้ถือว่าเป็นคนที่มีความรู้มาก โดยเฉพาะการเกี่ยวพาราสีของหนุ่มสาวสมัยก่อน ซึ่งจะมีวิธีในการพูดคุยหรือในการโต้ตอบมาก หนุ่มสาวสมัยโบราณมักจะไม่เกี่ยวพาราสีกันตรงๆ แต่จะใช้คำพูดที่เป็นสำนวน เพราะเชื่อว่าถ้าไม่สามารถโต้ตอบได้ก็แก้ปัญหาวิตชีวิตไม่ได้ และการพูดโต้ตอบกันเป็นการพูดให้รู้จักกันดีขึ้น ซึ่งนิยมพูดเป็นกลอนหรือพูดเป็นปริศนาให้ขบคิด ส่วนตัวหมอลงหลายท่านเชื่อว่าตำนานของพญาเข็มเพชรน่าเชื่อถือ เพราะตาจัน บ้านสก ที่ได้รับสืบทอดเพลงโคราชนั้นมีตัวตนอยู่จริง และคำว่าบ้านสกนั้นก็หมายถึงที่อยู่ของตาจัน คือชุมชนบ้านสกบริเวณสถานีรถไฟจระ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ตั้งของคณะเพลงโคราชจำนวนมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2 เพลงโคราชจากอดีตถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 2.1 การละเล่นเพลงโคราช

ที่มา : โรงละครแห่งชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมัยก่อนนั้น เพลงโคราชเป็นที่นิยมมาก เพราะการแสดงมหรสพ ที่เป็นหัวใจของงานฉลองสมโภชใดๆ ก็ตาม มีเพลงโคราชเพียงอย่างเดียว คนฟังเพลงก็มีเวลามาก ฟังกันตั้งแต่หัวค่ำจนรุ่งเช้า เมื่อหมอละเล่นเพลงลา คือลาผู้ฟังลาเจ้าภาพ และเพื่อนหมอละด้วยกัน จะมีปีพาทย์ ช้อง กลอง บรรเลงรับ หมอละจะรำตามกัน ไปยังบ้านเจ้าภาพ เจ้าภาพก็นำเงินค่าหมอละมาให้ พร้อมทั้งเลี้ยงข้าวปลา อาหาร และห่อข้าว ของกินต่าง ๆ ให้เป็นเสบียง ในการเดินทางกลับ คนฟังจะอยู่ร่วมฟังงาน จนเสร็จสิ้นกระบวนการ จึงทยอยกลับเช่นกัน เพลงโคราชสมัยก่อน ได้ไปเล่นหลายจังหวัด เช่น บุรีรัมย์ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุรินทร์ ตลอดจนถึงประเทศกัมพูชา สำหรับจังหวัดต่างๆ ในภาคกลาง ก็ไปเล่นเป็นครั้งคราว ปัจจุบันค่านิยมของผู้ฟัง เปลี่ยนแปลงไปมาก แม้แต่ผู้ฟัง ในจังหวัดนครราชสีมาเอง ก็เสื่อมความนิยมลงมาก บ้างก็เห็นว่า เพลงโคราช เป็นเพลงหยาบคาย และไม่ น่าสนใจ แม้ทางราชการส่งเสริม ให้นำออกแสดง ทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัด นครราชสีมา ก็ต้องผ่านการตรวจ อย่างรัดกุม จะใช้ภาษาตรง ๆ เหมือนสมัยก่อนไม่ได้ถือว่าไม่เหมาะสมในการจัดงานฉลองสมโภชใดๆ มักจะมีมหรสพอื่นๆ เป็นคู่แข่งมากมาย เช่น ภาพยนตร์ มวย เพลงลูกทุ่ง ลิเก และร่ำวง เพลงโคราชจึงเป็นที่สนใจ สำหรับผู้ฟังรุ่นเก่าที่มีอายุค่อนข้างสูงแทบทั้งนั้น หมอละโคราช ได้รวมตัวกัน เป็นคณะเพลงโคราช หลายคณะ และเข้ามาตั้งสำนักงานคณะ อยู่ในอำเภอเมืองเป็นส่วนใหญ่ เพื่อความสะดวก สำหรับมาติดต่อ หาเพลงไปเล่น หมอละโคราช ต้องเล่น เพลงประยุกต์ ตามใจผู้ฟัง เช่น เล่นเพลงหมอลำ เล่นเพลงลำตัด และเพลงลูกทุ่ง พูดถึงท่ารำแตกต่างกันไป มีเพลงโคราชของคณะทองสุข กำปิง ที่ประยุกต์ เล่นแบบลำเพลิน คือนำเอาดนตรีสากล เข้ามา ประกอบ แต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย การรวมตัวกันเป็นคณะเพลงโคราชปัจจุบันนั้น นางสองเมือง เอินทรกักแหง เป็นผู้ริเริ่มตั้งขึ้นเป็นคนแรกเมื่อปี พ.ศ.2499 ตั้งอยู่ที่ ถนนสุนทรารายณ์และต่อมาก็มีไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะต่าง ๆ ตั้งขึ้นอีกหลายคณะ ข้อดีคือ ทำให้สะดวก ในการติดต่อจ้างไปเล่น ข้อไม่ดีคือ เมื่อหมอลำอยู่คณะเดียวกัน ก็รู้ชั้นเชิงและฝีมือกัน ทำให้ฟัง ไม่สนุกสนาน มีผู้พยายามจะรวมคณะเพลงโคราชต่าง ๆ ก่อตั้งเป็นสมาคมเพลงโคราช แต่ยังไม่ได้รับความร่วมมือ จากหมอลำที่ควรจากความเชื่อที่ว่า ท่านท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม หรือ ย่าโมที่ชาวบ้านเรียกท่าน) ชอบเพลงโคราช ในสมัยที่ท่านมีชีวิตอยู่ จึงมีผู้หาเพลงโคราชไปเล่นให้ท่านฟัง เป็นการแก้บน ณ บริเวณใกล้ ๆ กับอนุสาวรีย์ในตอนกลางคืนเป็นประจำ อาจเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้คนรุ่นใหม่ ได้รู้จักเพลงโคราช และหมอลำมีรายได้ประจำ แต่ก็มีผู้สนใจไปฟังไม่มากนัก พุถึงการดำเนินชีวิตของหมอลำรุ่นปัจจุบัน ส่วนใหญ่อาศัยทำนา และเล่นเพลงเป็นอาชีพรอง แต่หมอลำ ที่มีชื่อเสียงเช่น ลอยชาย แพรกระโทก, ลำดวน จักราช, ทองสุข กำปิง, นกน้อย ว่างม่วง, รำไพ หั้วรถไฟ ต่างกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า การประกอบอาชีพ ของหมอลำโคราชยังทำรายได้ดี ยังเป็นอาชีพที่มั่นคงอยู่ หมอลำดังกล่าวนี้ แม้จะประกอบอาชีพอื่น เช่น ทำนา ทำไร่ เป็นนักรักกิจ แต่อาชีพหลักคือเล่นเพลงโคราช

2.1.3 ประเภทของเพลงโคราช

การเล่นเพลงโคราชในปัจจุบัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท โดยพิจารณาจากรูปแบบ และเนื้อหาของการเล่นเพลง ได้แก่ เพลงโคราชแบบดั้งเดิม เพลงโคราชแก้บน และเพลงโคราชชิงหรือเพลงโคราชประยุกต์

2.1.3.1 เพลงโคราชดั้งเดิม เกิดขึ้นในบริบทของสังคมเกษตรกรรม ในระยะแรก รูปแบบของเพลงเป็นเพลงร้องโต้ตอบชายหญิง กลอนเพลงเป็นบทร้อยสี่ เรียกว่า “เพลงก้อม” เนื้อหาของเพลงส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับเกี่ยวพาราตี ประชันความรู้ในเรื่องราววิถีชีวิตทั้งทางโลก และทางธรรมของหมอลำเรียกว่า “เพลงแก้กัน” ต่อมากลอนเพลงได้เริ่มมีวิวัฒนาการมาเป็น เพลงคู่สี่ คู่หก ตามลำดับ การเล่นเพลงโคราชแบบดั้งเดิม ก็พัฒนาโดยมีการเล่นเป็นลำดับขั้นตอนชัดเจน หมอลำที่ว่าแก้กันได้ชัดเจนเฉียบแหลมและมีความรอบรู้จริงเท่านั้นจะเป็นผู้ชนะใจผู้ฟัง เพราะผู้ฟังจะฟังการว่าเพลงแก้กันของหมอลำเป็นหลัก สำหรับรูปแบบการเล่นเนื้อเรื่องและทำนองเพลงจะกล่าวโดยละเอียด

2.1.3.2 เพลงโคราชแก้บน การนำเพลงโคราชมาเล่นแก้บนท้าวสุรนารีหรือย่าโม ที่หน้าลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี เริ่มปรากฏประมาณปี พ.ศ. 2499 เมื่อนางสองเมืองอินทระกาแห่ง หัวหน้าคณะเพลงโคราชสองเมืองได้เล่าว่า ในคืนนั้นตนนอนหลับแล้วหลับฝันว่าย่าโมมาเข้าฝัน แล้วบอกว่าถ้าต้องการแก้บนท่านแล้วประสบผลสำเร็จ ก็แก้บนด้วยเพลงโคราช เพราะท่านชอบฟังเพลงโคราชมาก ความฝันของนางสองเมืองได้ถูกพูดต่อ ๆ กันไปในกลุ่มหมอลำ เนื่องจากนางสองเมือง เป็นผู้รวบรวมหมอลำตั้งขึ้นเป็นคณะเพลงเป็นคนแรก และมีหมอลำที่มีชื่อเสียงสมัยนั้น มาอยู่ที่คณะเพลงสองเมืองเป็นจำนวนมาก นางสองเมืองจึงเป็นที่เคารพของหมอลำ ประกอบกับความเชื่อ ความศรัทธาของชาวโคราชที่มีต่อท้าวสุรนารีทำให้การบนย่าโมด้วยเพลงโคราชเริ่มเป็นที่ยอมรับ และแพร่กระจายจากหมอลำสู่ชาวโคราช และคนทั่วไปที่มาบนบานศาลกล่าวย่าโม (ปริษา อุตระกุล 2536 : 10)

การเล่นเพลงโคราชแก้บนมีรูปแบบทั่วไปเหมือนกับเพลงโคราชแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ต่างกันที่ขั้นตอนในการแสดง บางครั้งอาจรวบรัดไปบ้าง เพราะมีการจำกัดเวลาในการแสดงขึ้นอยู่กับความต้องการของเจ้าภาพที่มาหาเพลง ลักษณะสำคัญของเพลงโคราชแก้บนอยู่ที่เนื้อร้องของเพลง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเจ้าภาพ วัตถุประสงค์ที่มาบนผลสำเร็จที่ได้รับ และผลสำเร็จของการบนย่าโมด้วยเพลงโคราช เอกสารที่สวอนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยามให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพลงโคราชที่มาแก้บนในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ชุดด้วยกัน คือ ชุดเล็ก ว่าเพลง 30 นาที ประกอบด้วยหมอลำเพลง 4 คน ชาย 2 คน หญิง 2 คน และชุดใหญ่หมอลำเพลง 4 คนชาย 2 คน หญิง 2 คน ว่าเพลง 1 ชั่วโมงโดยอัตราค่าบริการตั้งแต่ 400 บาท ต่อครึ่งชั่วโมงและ 700 บาท ต่อชั่วโมง ตามลำดับ การเล่นเพลงแก้บนไม่สามารถเล่นเพลงแบบเดิมได้เพราะต้องเล่นให้เหมาะสมกับเวลาและค่าจ้างที่กำหนดปกติแต่ละวันเจ้าภาพมาติดต่อหาเพลงแก้บนเอาไว้เล่นเพลงแก้บนจะให้เล่นเหมือนเก่าหมดไม่สามารถทำได้เพราะมีเวลาจำกัด ส่วนหมอลำเพลงที่เข้ามาเล่นให้ก็เป็นการช่วยเหลือกัน เช่น ตัวอย่างกลอนเพลงโคราชแก้บน (เพลงคู่ทัก)

หมอลำเพลงชาย (ไอ้ไอ.....เอ็งเออ..เอย)

ตะเกียงแจ้ก็ยั้งสมจุดและลูกก็ต้องสมโภชแลหนาย่านาย่าโม

ผมนะเอย

คุณวีระบนยาไว้ก็ได้สมใจปรารถนา

ไม่มาหักไม่มาหาญไม่มาฟันไม่มาแทงบนยาจะหาเพลง

แล้วยิงดาอาามา

ขอเชิญให้ย่าจงมาฟังเนื้ออย่าได้ห่าง..เอย

ท่านชอบไหมและชอบแพรเหมือนหวานแหว่งชอบเพลง

ย่าโมเป็นคนโบราณเก่าใจประกอบชอบเพลง

คุณวีระได้บนยาไว้เมื่อหายป่วยใช้จะได้หาเพลงมาเล่นถวาย

ย่าเองรับฟังไว้วันยาโม....เอย

หมอลำเพลงหญิง (ไอ้ไอ.....เอ็งเออ..เอย)

อยู่เรือนใหญ่เขาใช้ मुख เพลงโคราชนี้แท้ละถูกคุณย่าเอย...ใจแม่

ตอนคุณวีระมาบนบานทองท่านดูและขออะไรนั่นเล่า

เขาก็ได้สมใจมุ่ง

ไม่พาสั้นพายาวอยากเป็นท้าวเป็นพระยาขอให้วิญญาน

ท่านย่าท่านจงอวยช่วยพุงอวยช่วยพุงบ้านช่องหมองมัว

แล้วอย่าขึ้นพายั่ว...พาย่า

คุณวีระจะนึกเอาเงินให้มีเงินเอาทองให้มีทอง

ดวงดีที่พี่น้องมีนับต้องมีถือ

ก็อยู่กะไหนจะรุ่งเรื่องเท่าเมืองหนองไทยลือลือกหลานก็ชมสม

วีรสตรีไทย...เรา

2.1.3.3 เพลงโคราชซิ่งหรือเพลงโคราชประยุกต์ เป็นเพลงโคราชสมัยใหม่ที่พัฒนามาจากเพลงโคราชแบบดั้งเดิม ความเป็นมาของการเล่นเพลงโคราช ซึ่งเริ่มสอดแทรกการร้องเพลงลูกทุ่ง หรือการร้องเพลงสมัยนิยมตามคำขอของผู้ฟัง ระหว่างการเล่นเพลงโคราชแบบดั้งเดิม ต่อมาจึงมีการจัดการแสดงแบ่งออกเป็นช่วงการเล่นเพลงแบบดั้งเดิมและร้องเพลงลูกทุ่งสลับกัน การเล่นเพลงลักษณะนี้ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะกลุ่มผู้ฟังวัยรุ่นคนละเพลงโคราชต่างๆ จึงพยายามที่จะพัฒนารูปแบบการเล่นเพลงให้เป็นที่ถูกใจผู้ฟัง โดยการเพิ่มเครื่องดนตรีสากลบางชนิด โดยเฉพาะอิเล็กทรอนิกส์ประกอบในช่วงการร้องเพลงลูกทุ่งและเพิ่มทางเครื่อง หรือ นักเต้นมาเต้นประกอบการร้องเพลง และต่อมาได้ประยุกต์รูปแบบกลอนเพลงแบบดั้งเดิมให้มีความทันสมัยโดยสามารถร้องเข้ากับเครื่องดนตรีสากลได้ ศุภชัย ทอนสูงเนิน ได้กล่าวว่า เพลงโคราชซิ่ง เป็นรูปแบบการแสดงหนึ่งที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมเพลงโคราชแบบดั้งเดิมกับวัฒนธรรมดนตรีตะวันตก ในรูปแบบการแสดง คอนเสิร์ตเช่นเดียวกับการแสดงวงดนตรีลูกทุ่งไทย อาจกล่าวได้ว่า เพลงโคราชดั้งเดิมเป็นเพลงเพื่อการฟัง เพลงโคราชเก่าเป็นเพลงประกอบพิธีกรรม และเพลงโคราชซึ่งเพื่อการดู การฟังและการมีส่วนร่วม เพราะเพลงโคราชซึ่งเป็นการแสดงที่รวบรวมความบันเทิงหลายรูปแบบทั้งเพลงโคราชดั้งเดิม เพลงลูกทุ่ง เพลงสตริง หมอลำ หรือแม้แต่เพลงสากล(ศุภชัย ทอนสูงเนิน .2546 : 64)

คณะเพลงโคราชที่เล่นเพลงโคราชซึ่ง และเป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้ชม ผู้ฟัง ได้แก่คณะกำนัน บ้านแท่น คณะแสงสมชิต หินโคนคง คณะลำตวน หินโคนคง คณะติมหลอดท่ากระทุ่ม และคณะลำยอง จานเหนือ หมอเพลงในคณะเพลงเหล่านี้ได้เริ่มปรับเปลี่ยนการเล่นเพลงอย่างดั้งเดิมให้ทันสมัย ดังนั้น เพลงโคราชดั้งเดิมจึงเป็นเพลงพื้นบ้านที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ของชาวจังหวัด นครราชสีมา ซึ่งสะท้อนให้เห็นขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น เพลงโคราชเป็น เพลงพื้นบ้านที่อนุชนรุ่นหลัง ควรเห็นตระหนักในคุณค่า อนุรักษ์สืบสาน และเผยแพร่ให้แก่คนรุ่น ต่อไปเนื้อหาเพลงโคราชมียุคหลายลักษณะคล้ายกับการแสดงพื้นบ้านประเภทอื่น กล่าวคือเนื้อหาของ เพลงโคราชจะเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้ ความเชื่อ ศาสนา คำสอน สุภาพชน และคำพังเพย ค่านิยม ธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ อาชีพ และสภาพสังคม วรรณคดีประวัติศาสตร์ ความรัก ความผูกพัน การใช้ปฏิภาณไหวพริบร้องตอบโต้กัน เนื้อหาเพลงของโคราช ในทุกประเภท จะ ปรากฏลักษณะเด่นอยู่ที่ใช้คำอุปมาอุปไมย หรือใช้คำเปรียบเทียบเปรียบเทียบเปรย เพื่อสร้างภาพพจน์ ให้เห็นชัดเจนการแสดงเพลงโคราชแต่ละครั้งขาดไม่ได้คือ เพลงไหว้ครู และเพลงตอบโต้การแสดง เพลงพื้นบ้านเพลงโคราช ของจังหวัดนครราชสีมา มีวิธีการ และขั้นตอนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

2.1.4 การแบ่งประเภทของเพลงโคราช

2.1.4.1 แบ่งตามโอกาสที่จะเล่น จะได้ 2 ประเภท

(1) เพลงอาชีพ ได้แก่เพลงโคราชที่เล่นเป็นอาชีพมีการว่าจ้างเป็นเงินตามราคาที่กำหนดเพลงประเภทนี้จะเล่นในงานฉลองหรือสมโภชต่างๆ เช่นงานศพ บวชนาค ทอดกฐิน งานประจำปี หรือเล่นแก้บน ผู้ประกอบอาชีพเพลงโคราชนี้เรียกว่า "หมอเพลง" การเล่นจะเล่นเป็นแบบ พิธีการ มีเวทีก การแต่งกายตามแบบของหมอเพลงและมีการยกครู เป็นต้น

(2) เพลงชาวบ้าน เพลงประเภทนี้เป็นเพลงของชาวบ้านที่ร้องเล่นกันในยามว่างงาน เพื่อความสนุกสนาน เช่นในงานลงแขก ไถนา หรือเกี่ยวข้าว หรือพบปะพูดคุยกันในวง สุรา ชาวบ้านที่ว่าเพลงได้จะว่าเพลงโต้ตอบกันเพื่อความสนุกสนาน ไม่มีพิธีรีตอง ไม่ต้องสร้างเวที หรือ"โรงเพลง" และไม่มีการแต่งกายแบบหมอเพลงอาชีพ

2.1.4.2 แบ่งตามวิวัฒนาการของเพลงโคราช ตั้งแต่ยุคแรกมาจนถึงยุคปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่ เพลงสั้น ๆ มาจนถึงเพลงยาว ๆ ที่ใช้เล่นกันในปัจจุบันนี้แบ่งได้ 5 ประเภท คือ

(1) เพลงซัดอัน เป็นเพลงสั้น ๆ มีสัมผัสอยู่แห่งเดียว คือ ระหว่างวรรคที่ 1 กับวรรคที่ 2 เท่านั้น ส่วนวรรคที่ 3 และ 4 ไม่มีสัมผัส (สัมผัสที่ใช้เป็นสัมผัสสระ) เช่น

(1.1) เอ้อเอ้อ....สระสระ	อีแม่กะทะข้าวถั่ว
เม็ดบุญผิวแล้ว	เหมือนไขไก่อ่างรัง
(1.2) เอ้อเอ้อ....สระสระ	อีแม่กะทะข้าวหมี
รู้ว่ากินไม่เม็ด	มึงจิว่มากทำไม

(ในข้อ 1.2 นี้ จะเห็นได้ว่าการเล่นอักษรเพิ่มเข้ามาแต่ยังไม่บังคับ ลักษณะนี้จะกลายเป็นสัมผัส บังคับในสมัยหลัง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) เพลงก้อม เป็นเพลงสั้น ๆ เช่นเดียวกับเพลงขัดอัน แต่เพิ่มสัมผัสในระหว่างวรรคที่ 3 และ 4 ซึ่งไม่มีในเพลงขัดอัน เช่น

ท่ากะต้องกะแต่ง อยู่เหมือนกะแต่งคอกะตัก
ขอให้พี่ซักหน่อย จะเอาไปฝาก ถ้วยน้ามพริก

(3). เพลงหลัก เป็นเพลงที่เพิ่มจำนวนวรรคจาก 4 วรรคในเพลง 2 ประเภทต้นมาเป็น 6 วรรค เพลงประเภทนี้จะเห็นว่าการเริ่มใช้สัมผัสประเภทอักษรเด่นชัดขึ้นเช่น

(3.1) อันคนเราทุกวัน เปรียบกันกะโคม

พอกคนโหดวันโหม ก็ลอยบนเวหา
พอมืดควันโคมคีน ก็ตักลงพื้นสุธา...ใหญ่

(3.2) เกษาว่าผม แก่แล้วบานผี
เมื่อผมต่างามดี ก็กลับมาหายดำ

ไม่เป็นผลดีดอกผม จะไม่นิยมมันทำ...ไม

(4) เพลงสมัยปัจจุบัน คือเพลงที่ใช้ร้องเล่นกันในปัจจุบัน มีขนาดยาวกว่าสมัยก่อน ๆ แต่ถ้าวรรคจะร้องซ้ำบางที่จังหวะไม่สม่ำเสมอ ขึ้นอยู่กับผู้ร้อง ร้องช้าหรือร้องเร็วไม่สม่ำเสมอเช่น

ไอ้ไอ้

..... ประเทศของไทยเราถึงคราวแคบ มันต้องมีคนแอบดอกนาฟี่เออ

.....คนแฝงเพลงโคราช สมัยเจริญจ้างเป็นเงินมากก็แพง

.....เองจะว่ากันยังงี้จะถูกใจคนฟังขอให้หนุ่มนำหน้าพอ

.....เหนื่อยมาจะน่านอน ถ้าเข้าใจครรโลจระ ให้ชินวันนำทาง

.....อุปมาเหมือนยังพระ.....เดินนำเณร (ตบมือ)

สมัยวิวัฒนาการพัฒนา เขาก้าวหน้ามีใช้น้อย

มาฉันจะเดินช้อนรอย ขอแต่ให้พี่ชายนำ

ถ้ายังไม่จรจะนำไปถึงจุด ฉันคงไม่ยุติพยายาม

จะนำน้องเข้าไปหาใหญ่ หรือตงพญา...เย็น

(5) เพลงจังหวะรำ เพลงประเภทนี้ เป็นที่ใช้ร้องกันอยู่ในสมัยปัจจุบัน แตกต่างกันไปตรงจังหวะรำนี้จะเล่นสัมผัสสาม และสม่ำเสมอ สามารถเคาะจังหวะตามได้ และขณะที่ร้อง ผู้ร้องจะรำขม้มตัวไปตามจังหวะเพลงด้วย โดยจะเริ่มรำเมื่อว่าไปแล้วประมาณ 4 วรรค เพราะใน 4 วรรคต้นนี้ จังหวะยังไม่กระชั้นหรือคงที่ อาจช้าบ้างเร็วบ้าง จะรำด้วยก็ได้แต่เป็นการรำช้า ๆ ไปรำจังหวะเร็วที่ วรรคที่ 5 - 8 เป็นการจบท่อนแรก พร้อมทั้งตบมือ 1 ครั้ง พอขึ้นท่อนที่ 2 จะร้องช้าลงเพื่อเตรียมจบหรือเตรียมลง การรำหลอกล่อกันระหว่างชายและหญิง คือถ้าฝ่ายชายร้อง ฝ่ายหญิงก็จะรำด้วย ถ้าฝ่ายหญิงร้องฝ่ายชายก็จะรำด้วย การรำจึงเป็นการรำที่ละคู่

2.1.4.3 แบ่งตามลักษณะกลอน จะได้เป็น 5 ประเภทคือ เพลงคู่สอง เพลงคู่สี่ เพลงคู่แปด และเพลงคู่สิบสอง การแบ่งเช่นนี้ เป็นการกำหนดประเภทคล้ายแบบที่แบ่งตามวิวัฒนาการนั่นเอง คือ เพลงคู่สองกับคู่สี่ เป็นเพลงก้อม ส่วนเพลงคู่หก กับคู่แปดเป็นเพลงที่ใช้ร้องกันในปัจจุบัน ซึ่งทั้งสองประเภทนี้ มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ในด้านจำนวนคำในวรรค ส่วนเพลงคู่สิบสองนั้นเป็นเพลงที่ดัดแปลง มาจากเพลงคู่แปด โดยเพิ่มจำนวนคำ ในวรรคมากขึ้น และร้องเร็วมาก จังหวะก็ยังไม้แปรหลายนักในปัจจุบัน เพราะหมอเพลงส่วนใหญ่ จะคิดคำไม่ทัน กับที่ต้องว่าเร็ว ๆ จึงปรากฏให้เห็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวอนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.4 แบ่งตามเนื้อหาของเพลง จะได้หลายชนิด เช่น เพลงเกริ่น เพลงเชิญ เพลงไหว้ครู เพลงถามข่าว เพลงชวน เพลงชมนกชมไม้ เพลงเกี่ยวเพลงเปรียบ เพลงสาบาน เพลงดำ เพลงคร่ำ ครวญ เพลงสู้ขอ เพลงเกี่ยวแกมจาก เพลงจาก เพลงลา เพลงพาหนี เพลงปลอบ เพลงไหว้พระ เพลง ตัวเดียว เพลงเรื่อง (นิทาน) เป็นต้น

2.1.5 วิวัฒนาการของเพลงโคราช

2.1.5.1 วิวัฒนาการของเพลงโคราช ในด้านเนื้อหา เนื้อหาของเพลงโคราชมีหลายทั้งคำสั่งสอน คำตำ กระทบกระทั่งเปรียบเปรย และกล่าวเป็นนัยถึงเรื่องเพศ เป็นการใช้ภาษาเชิงสัญลักษณ์ และการใช้คำตรงๆ จนคนที่ไม่ชิน กับเพลงปฏิพากย์พื้นบ้าน ฟังไม่ได้ เพราะเห็นว่า หยาบ โลงจนเกินไป ถ้าผู้ฟังเพลงชอบใจ จะให้อิ้วแทนการปรบมือ เนื้อหาของเพลงโคราชเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

1. สุภาพจิตและคำสั่งสอน
2. เจตคติต่อสังคม
3. ความเชื่อถือและค่านิยม
4. ความเป็นอยู่อาชีพและสภาพสังคม
5. วรรณคดีไทย
6. นิทานพื้นบ้านและนิทานชาดก
7. ประวัติศาสตร์และวีรสตรีไทย
8. การใช้ปฏิภาณไหวพริบในการพูดจาโต้ตอบกัน
9. ความรัก
10. ธรรมในพุทธศาสนา

เนื้อหาของเพลงโคราช ขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะเล่น และบางครั้ง ก็แล้วแต่เจ้าภาพที่หาเพลงโคราชไปเล่น เป็นผู้กำหนดว่าจะให้เล่นเรื่องอะไร หมอเพลงโคราชรุ่นเก่า จะเน้นเรื่องการใช้ปฏิภาณไหวพริบ นิทานชาดก และเคร่งครัดมากในเรื่องสอนศีลธรรม หมอเพลงโคราชรุ่นใหม่ มักจะเล่นตามคำเรียกร้องของผู้ฟังและบางคนไม่เคร่งครัดในเรื่องศีลธรรมมากนัก

การเขียนกลอนเพลงโคราช แม้จะทราบว่าคุณสมบัติของเพลงโคราชเป็นอย่างไร แต่การเขียนกลอนหรือแต่งกลอน ไม่อาจกระทำได้ง่ายนัก การบรรจุคำลงตามฉันทลักษณ์ให้ถูกต้องสัมผัสบังคับได้นั้น ไม่ได้หมายความว่า จะสามารถร้องเป็นทำนองได้ เช่นเดียวกันกับที่ปรากฏในวรรณคดีบางประเภท โดยเฉพาะวรรณคดีการละคร ว่ามีกลอนบทละครบางเรื่อง ที่ไม่สามารถนำไปร้องหรือเล่นละครได้จริง เพราะแม้จะถูกต้องตามสัมผัสบังคับทุกประการ แต่ลีลาของกลอน ไม่สอดคล้องกับทำนองการร้อง เพลงโคราชก็เช่นเดียวกัน ผู้ที่จะเขียนกลอนโคราชได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่รู้จักทำนอง จังหวะ และลำนําของเพลงโคราชได้ว่าเป็น อย่างไร ต้องจำได้แม่นยำ ลำนําทำนองและจังหวะ เป็นอย่างไรนั้นย่อมหมายถึงว่า ผู้ที่จะจดจำ ลำนําจังหวะและทำนองได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่เคยฝึกหัดร้องเพลงโคราชให้จำได้มาก ๆ หมั่นฝึกฝน จนรู้เสียงสูง เสียงต่ำ เสียงสั้น เสียงยาวและฟังจังหวะแม่นยำหรือเคยชิน เมื่อได้สัมผัสกับกลอนเพลงบ้อย ๆ ก็จำได้ขึ้นใจ เมื่อจะแต่งกลอน หรือนึกกลอนใหม่ ก็ใช้คำไปตามทำนอง หรือจังหวะที่จำได้นั้นเป็นเกณฑ์ ดังนั้นแม้หมอเพลงโคราช จะไม่ได้เรียนหรือศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติ หรือลักษณะกลอนเพลงโคราช ในภาคทฤษฎี แต่จากการท่องกลอนบ้อย ๆ ฝึกหัดว่าเพลงด้วยความพยายาม ก็จะได้รู้ได้ว่า คำคล้องจองหรือสัมผัส และลีลาของเพลงเป็นอย่างไร ถ้าหากมีความรู้การใช้คำ หรือมีความรู้แตกฉานในด้านภาษา ก็จะสามารถทำคำมาใส่ในกลอนให้ไม่ว่ากรณิใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถร้องเป็นเพลงได้ ครูเพลงทั่วไป จึงแต่งกลอนเพลงได้ในลักษณะเขียนไปตามลีลานี้ หรือหมอลำ เพลง ที่มีประสบการณ์พอสมควร จะสามารถด้นกลอนหรือว่ากลอนสดได้ทันที ส่วนที่ยังไม่ชำนาญ ใช้วิธีท่องจำกลอนเพลงให้ได้มากๆ จึงจะสามารถสังเกตได้ว่า หมอลำเพลงคนเดียวกัน ถ้าเขาเล่นต่างโอกาส ต่างสถานที่ มักจะมีเนื้อร้อง และทำนองซ้ำๆ กันอยู่มาก หรือสังเกตได้อีกว่าหมอลำเพลงหลาย ๆ คน ที่เรียนมา จากครูคนเดียวกัน ก็จะมีลีลาการร้อง ทำนอง จังหวะเพลงคล้ายคลึงกัน สำหรับผู้ที่จะฝึกหัดเขียน หรือแต่งกลอนเพลงโคราช ก็จะต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกันคือ ศึกษาส่วนประกอบต่างๆ ของเพลงโคราชให้เข้าใจ และต้องร้องเพลงโคราชได้ เมื่อเขียนมาแล้วก็ลองร้องดู ถ้าตรงไหนใช้เสียงผิดไป จากลีลาของเพลง ก็สามารถแก้ไข หรือปรับเข้ากับลีลานั้นได้

2.1.5.2 วิวัฒนาการของการเล่นเพลงโคราช

(1) การฝึกเพลงโคราช ส่วนใหญ่ผู้มีใจรักในการที่จะเป็นหมอลำแล้ว มักไปฝากตัวเป็นศิษย์ กับครูเพลงโดยตรง มีบางรายที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ต้องการให้ลูกเป็นหมอลำก็นำไปฝากกับครูเพลง และบางรายที่ครูเพลง เห็นว่ามีแววจะเป็นหมอลำที่ดี ก็มักจะขอตัวไปอยู่ด้วย ครูจะดูหน่วยก้านของผู้ที่จะเป็นศิษย์ ดูกิริยาท่าทาง เสียงและปฏิภาณ การทดสอบเพื่อรับเป็นลูกศิษย์ อาจทำได้โดย ให้ร้องว่าเพลงก้อมให้ฟัง ถ้าเห็นว่ามีแวว พอจะเป็นหมอลำได้ ก็รับไว้ ก่อนจะหัดต้องมีกรยกครูก่อน อุปกรณ์ที่จะใช้คือ 1. กรวย 6 กรวย (ลักษณะเป็นกรวยกันแหลม) 2. ดอกไม้ขาว 6 คู่ 3. เทียน 6 เล่ม 4. รูป 6 ดอก 5. ผ้าขาว 1 ผืน ยาวประมาณ 4 ศอก 6. เงิน 6 บาท บางครูก็ 12 บาท

เมื่อรับไว้เป็นศิษย์แล้ว ผู้ที่จะหัดเพลง ก็จะพักอยู่ที่บ้านครู ช่วยครูทำงานในตอนกลางวัน ตอนกลางคืนจะต่อเพลงกับครู ซึ่งเป็นการต่อเพลงแบบปากต่อปาก ไม่มีการเขียนหรือจดไว้ เพราะคนในสมัยก่อน มีผู้รู้หนังสือน้อย หมอลำที่มีชื่อเสียงมากในยุคก่อน บางคนไม่รู้หนังสือ การต่อกลอนในลักษณะนี้จะต่อกันคืนละ 1 กลอนเท่านั้น ศิษย์จะต้องท่องจนขึ้นใจ และต้องทำให้ครูฟังในตอนเช้า ก่อนที่จะออกไปทำงานให้ครู ถ้าจำไม่ได้ก็ต้องต่อกันใหม่ในคืนต่อไป จนกว่าจะจำได้ นอกจากจะต่อกลอนแล้ว ครูยังให้ฝึกการเอื้อนทำนอง และออกเสียงตัวกล่า ร ล อีกด้วย ศิษย์คนใดมีความจำดี มี ปฏิภาณ ก็อาจจะใช้เวลาเรียนไม่นาน 1 - 2 ปี ก็ออกเล่นได้ แต่บางคนเรียนช้า อาจใช้เวลาถึง 10 ปี เนื้อหาที่เรียนนั้น ถ้าเป็นผู้หญิง จะเรียนเฉพาะกลอนเพลง ถ้าผู้ชายจะเรียนคาถาอาคมด้วย ในสมัยก่อนพวกผู้ชาย ก่อนที่จะออกแสดง จะต้องทำพิธีเข้ากรรมในโบสถ์ เป็นเวลา 7 วัน กินข้าววันละ 7 บั้น วันแรกต้องทำน้ำมันตไ้ไว้ต้ม และต้องกินพริกไทพั้นเม็ด เพราะเชื่อว่าจะทำให้ปัญญาดีว่าเพลงออก ในระหว่างที่เข้ากรรม 7 วัน นี้ห้ามว่าเพลง เพราะทำให้กรรมแตก เรียกว่าถ้าใครกรรมแตก มักจะมีอันเป็นไป ผู้เข้ากรรม แต่ละคนจะมีไก่สีขาว เรียกว่าไก่ซี ไว้เลี้ยงตาย ในระหว่างที่เข้ากรรมไก่ของใครคิก เจ้าของไก่ มักจะเป็นหมอลำที่มีชื่อต่อไป ถ้าไก่ของใครหงอย เจ้าของมักจะไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพหมอลำ

(2) การแต่งกายของเพลงโคราช เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงเพลงโคราช แบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

ประเภทที่ 1 เครื่องแต่งกายชาย ส่วนใหญ่จะนุ่งผ้าโจงกระเบน ผ้าที่จะนำมานุ่ง จะเป็นผ้าไหมหางกระรอก ซึ่งเป็นผลิตผลของชาวโคราชผลิตกันขึ้นมาเอง หรือบางทีก็ใช้ผ้าม่วงแทนก็มี เสื้อที่ใช้นั้น เป็นเสื้อคอกลม แขนสั้น สีไม่จำกัด มีผ้าขาวม้าคาดเอว ภาษาโคราชว่าใช้ผ้าขาวม้า "เคียนพุง" เครื่องประดับอื่นๆ นอกจากนั้นแล้วส่วนใหญ่ไม่มี หมอลำบางคนก็แขวนพระเครื่อง

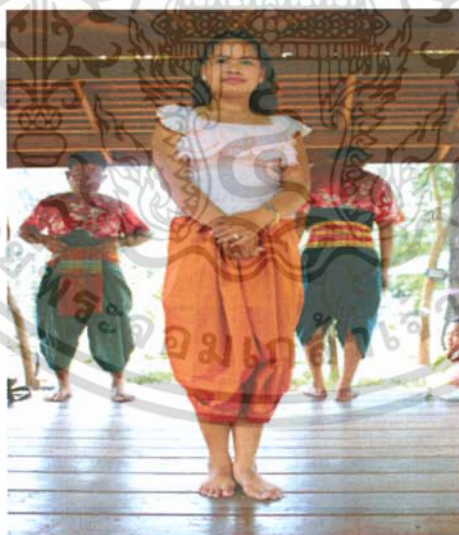
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.2 เครื่องแต่งกายชาย

ที่มา : พิไลวรรณ ดวงทอง (2556)

ประเภทที่ 2 เครื่องแต่งกายหญิง นุ่งผ้าโจงกระเบน เหมือนหมอลำผู้ชาย ผ้าที่ใช้นุ่งก็เป็นผ้าไหมหางกระรอกหรือผ้าม่วงบ้าง เสือนิยมสวมเสื้อรัดรูป ไม่มีปก แขนสั้น ในสมัยก่อนนั้นผู้หญิงไม่สวมเสื้อ มีแต่ผ้ารัดอก และใช้ผ้าสไบเฉียง พาดไหล่ นอกจากนี้บางคนนิยมใช้พลูจีบทัดหู ทั้งนี้เพราะผู้หญิงไม่รู้จักชายหูชายตา ครูเพลงเลยสอน ให้ทัดขำเลียงดูพลูจีบที่ทัดหู

ภาพที่ 2.3 เครื่องแต่งกายหญิง

ที่มา : พิไลวรรณ ดวงทอง (2556)

(3) โอกาสที่เล่นเพลงโคราช โอกาสที่จะแสดงนั้น เจ้าภาพมักจัดหาไปแสดงในงานบุญ ประกอบวัฒนธรรมและประเพณีเช่นงานบวชนาค เผาศพ โคนจุก งานทอดกฐินผ้าป่าลงแขกเกี่ยวข้าว เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คาปูบ้าน เจ้าที่ ฯลฯ นอกจากนี้ ในปัจจุบันยังมีการนำเอาเพลงโคราชไปแสดงในงานอื่นๆ ที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น งานเกษียณอายุ กิจกรรมรณรงค์ และงานเทศกาลต่างๆ

(4) สถานที่เล่นเพลงโคราช

ภาพที่ 2.4 สถานที่เล่นเพลงโคราช

ที่มา : พิไลวรรณ ดวงทอง (2556)

ในสมัยก่อนนั้นการเล่นเพลงโคราชไม่จำกัดสถานที่อาจเล่นบนบ้านหรือลานบ้านก็ได้ เพียงแต่นำครกตำข้าว (ครกซ้อมมือ) มาวางคว่ำลง แล้วหาถักตักน้ำวางไว้บนครกนั้น เพื่อให้หมอลำเพลงได้ตีหมักค้อแห้ง ในยุคที่ยังไม่มีไฟฟ้าแสงสว่าง ชาวบ้านมักจะทำไต้ข้าง หรือไต้รุ่งให้แสงสว่างแทน ลักษณะของไต้ข้างหรือไต้รุ่ง ทำด้วยไม้ไผ่ยาวประมาณ 5 ศอก ปลายข้างหนึ่งจักด้วยมีด แผลออกสานด้วยไม้ไผ่เป็นรูปกระทะใส่ดินกรู ใส่ชั้นผสมไม้ผุ ๆ หรือแกลบ จุดให้แสงสว่าง ปลายอีกข้างหนึ่งฝังดินใกล้ ๆ กับครก ต่อมาใช้ตะเกียงเจ้าพายุ หรือตะเกียงลาน จุดแทนไต้รุ่ง เวที ก็เปลี่ยนมาเป็นลำดับ คือ มีเสา 4 เสา ยกพื้นปูกระดาน สูงจากพื้นดินประมาณ 1 เมตร หลังคามุงด้วยก้านมะพร้าว ที่กลางพื้นที่ก็ยังมีถึงใต้น้ำตั้งอยู่เช่นเดิม เมื่อก่อน ที่ยังไม่มีเครื่องขยายเสียงนั้น หมอลำต้องเสียงดัง พอที่จะฟังได้ยินแต่ปัจจุบันสิ่งที่ช่วยให้แสงสว่าง ในการเล่นเพลงโคราชคือ ไฟฟ้าและมีเครื่องขยายเสียง ที่ดังกว่าเสียงหมอลำในครั้งก่อน ๆ เป็นประโยชน์ทั้งผู้ฟังและหมอลำ

(5) ทำรำพอจะจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

ทำรำช้า คือ ลักษณะการรำผู้ชาย จะกางแขนทั้งสองข้างออกพองาม มือแบออกรำขึ้นลงข้างต้น ส่วนขา อย่างตามจังหวะ ของกลอนเพลง สมัยก่อนผู้ชายจะวาดวงแขนกว้าง ผู้หญิงรำเหมือนฝ่ายชาย ต่างกันที่จับมือ และวงแขนแคบ

ทำรำเร็ว คือ ฝ่ายชายจะรำเหมือนทำรำช้า แต่เร่งจังหวะการรำให้เร็วขึ้นตามกลอนเพลง อีกทั้งต้องรำดูหน้า เข้าหาฝ่ายหญิง ทำนองว่า จะเข้าไปถูกเนื้อต้องตัว ทำรำเหมือนทำรำช้า เมื่อฝ่ายชายรุกมา หญิงก็จะรำถอยหนี มือทั้งสอง ต้องคอยรำปกป้อง มิให้ฝ่ายชายถูกเนื้อต้องตัวได้ แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อห้ามสำหรับหมอลำ ฝ่ายชาย จะถูกเนื้อต้องตัวฝ่ายหญิงไม่ได้ ปริษญาเบื้องหลังทำรำ มีว่า การที่ผู้ชายวาดวงแขนกว้าง เป็นการแสดงการปกป้อง คุ่มครองฝ่ายหญิง ผู้หญิงวาดวงแขนแคบ แสดงการฉ้อละ ตอนแรกชายจะรุกหญิงถอยและตอนหลังหญิงจะรุกชายถอยแสดงว่าหญิงจะชนะทุกครั้งในเรื่องเพศ

ทำรำต่างๆของเพลงโคราช มีทำรำหลักอยู่ 6 ท่า คือ

1. ท่าเจรจาไต่เวที
2. ท่าข้างเทียมแม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ทำปลาไหลพันพวง
4. ทำจ๊ก
5. ทำย่อง
6. ทำประจันบาน

ทำรำเพลงโคราชแต่ละท่าจะใช้รำเข้าเพลงเฉพาะบทเพลง อย่างเช่นท่าข้างเทียมแม่ปลาไหลพันพวง จะใช้รำกับเพลงเกี่ยวเพลงช้าๆ และก็เป็นท่าพื้นฐาน ของท่ารำทุกท่า รำท่าจ๊ก รำท่าย่อง รำท่าประจันบาน จะใช้รำกับเพลงรบเพลงเร็ว ทุกท่าการรำของเพลงโคราชสามารถปรับเปลี่ยนจากท่าพื้นฐานและจะรำต่อเนื่องกันได้ทุกท่าจึงขออธิบายเฉพาะท่าพื้นฐานซึ่งเป็นท่ารำหลักๆเท่านั้น

ท่าเจรจาดัวที่ จะยืนอยู่กับที่ โดยมีของทั้งชายและหญิง อาจจะมีการใช้มือและแขนในการเคลื่อนไหวบ้างเล็กน้อยเพื่อความสวยงาม

ภาพที่ 2.5 ท่าเจรจาดัวที่

ที่มา : เอกสารประกอบ เรื่องการสร้างสื่อวัฒนธรรมเกี่ยวกับเพลงโคราช

ท่าข้างเทียมแม่ซึ่งเป็นท่าพื้นฐาน ฝ่ายหญิงจะยืนเยื้องหน้า ฝ่ายชายเกือบชิดกันมือทั้งสองฝ่ายจะรำซ้อนขึ้นและลงพร้อมกัน พร้อมกับจะใช้เท้าข้างเดียวกันก้าวไปข้างหน้า 3 ก้าว ถอยหลัง 3 ก้าว ขณะเท้าถึงพื้นก็จะหย่อนเข้าขึ้นลงพร้อมๆกัน แล้วฝ่ายชายก็จะหันเข้าไปอยู่ข้างหน้าฝ่ายหญิง ก็จะจบท่อนเดินกลอนเพลง พอดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

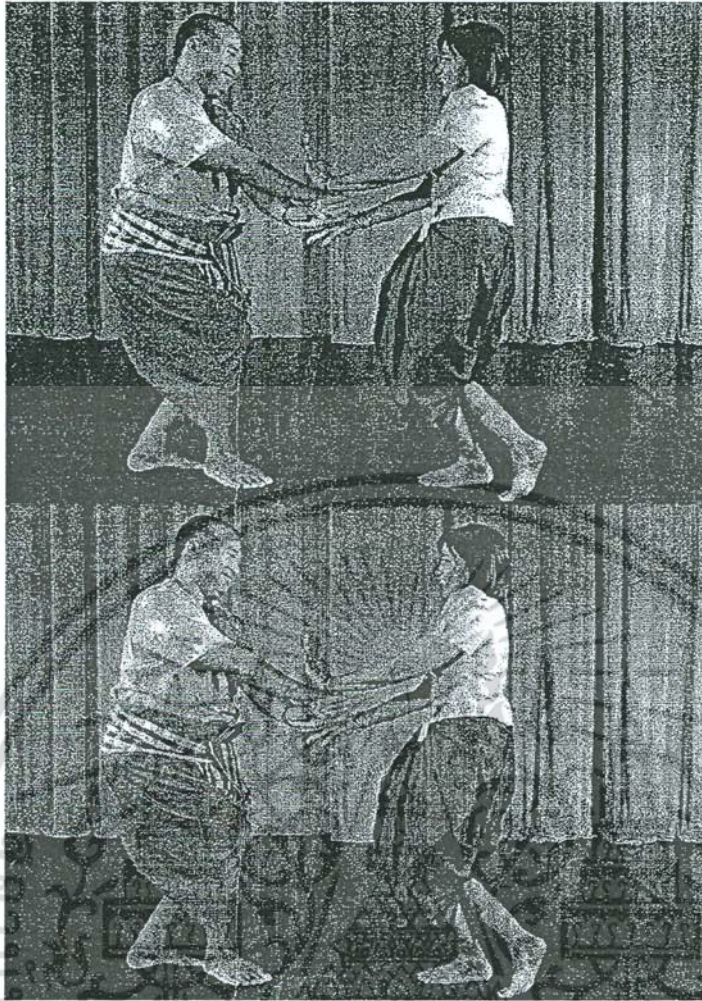

ภาพที่ 2.6 ท่าช้างเทียมแม่

ที่มา : เอกสารประกอบ เรื่องการสร้างสื่อนวัตกรรมเกี่ยวกับเพลงโคราช

ท่าปลาไหลพันพวง ลักษณะการคล้ายกับท่าช้างเทียมแม่ แต่มือฝ่ายชายจะรำซ้อนตะหวัดกับมือฝ่ายหญิง โดยใช้ท่อนข้อมือคล้ายกับพันเกี่ยวกันคล้ายกับปลาไหลที่พันเป็นพวงพร้อมทั้งสืบเท้าไปข้างหน้า 3 ก้าว และถอยหลัง 2 ก้าว และเดินหน้าอีก 2 ก้าว ย่อกายตามจังหวะเพลงเมื่อถึงช่วงกลางกลอนเพลงจะหยุด ฝ่ายชายจะเบี่ยงกายไปทางด้านซ้ายมือและจะยื่นรำไปจนจบบทกลอนเพลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

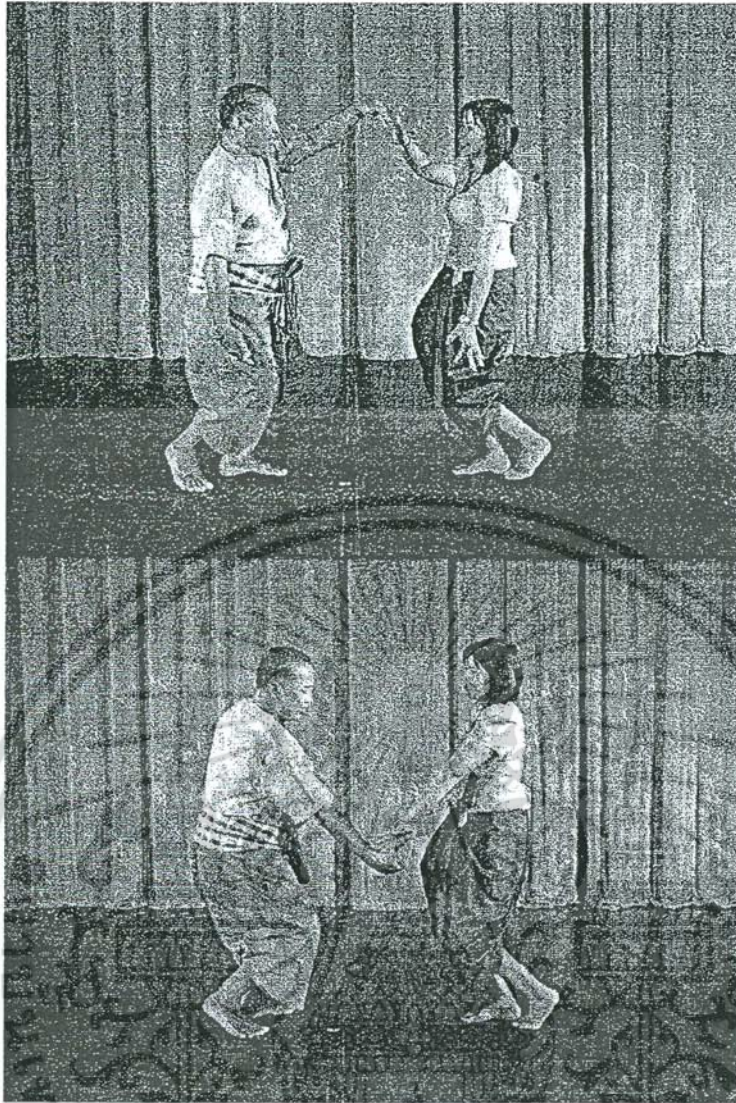

ภาพที่ 2.7 ทำปลาไหลพันพวง

ที่มา : เอกสารประกอบ เรื่องการสร้างสื่อนวัตกรรมเกี่ยวกับเพลงโคราช

ท่าจก จะใช้รำกับเพลงที่มีจังหวะเร็ว จะผสมท่าปลาไหลพันพวงหรือท่าช่างเทียมแม่ก็ได้ ท่ารำโดยฝ่ายชายจะก้าวเท้าเข้าไปใกล้ฝ่ายหญิงมือจะทำทาล้วงหรือจับที่เนื้อตัวฝ่ายหญิง ส่วนฝ่ายหญิงก็จะเดินหนี มือจะปิดป้องไม่ให้ฝ่ายชายเข้าถึงตัวเป็นการหยอกล้อ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานผู้ชมก็จะส่งเสียงเชียร์ และปรบมือไปตามจังหวะของการก้าวเท้ารำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

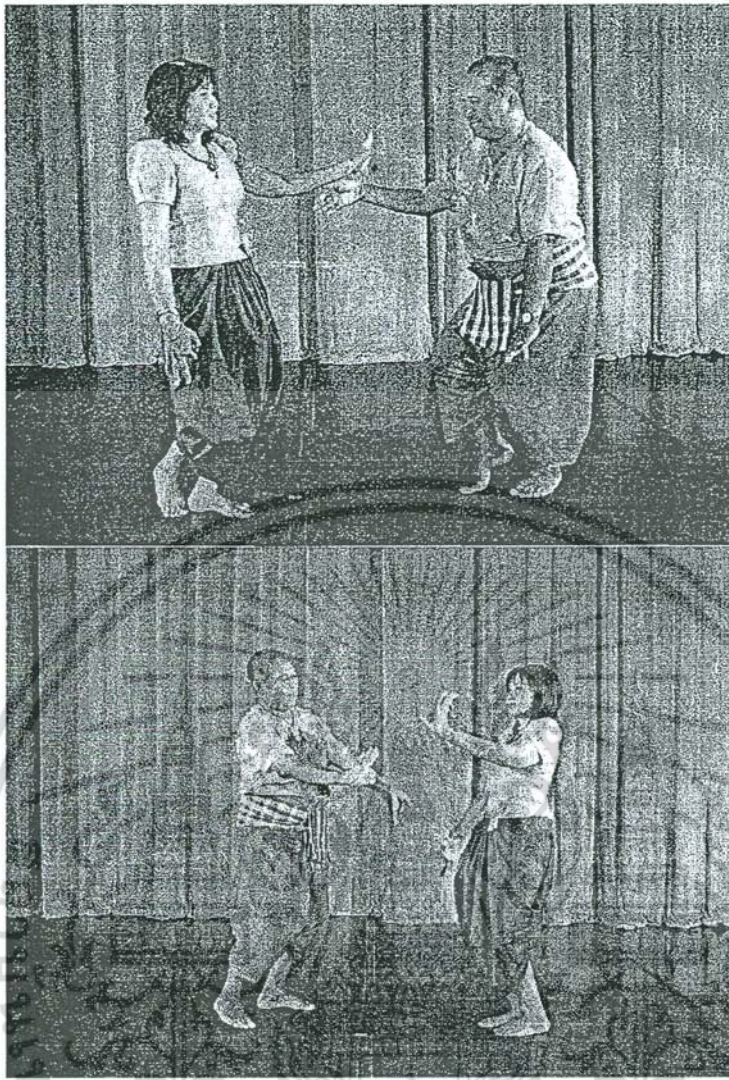

ภาพที่ 2.8 ท่าจก

ที่มา : เอกสารประกอบ เรื่องการสร้างสื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับเพลงโคราช

ท่าย่อ ง ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงจะรำหันหน้าเข้าหากัน จะใช้รำกับเพลงที่มีจังหวะช้า โดยผู้รำฝ่ายชายจะเดินในลักษณะขยับตัว ก้าวเข้าไปหาฝ่ายหญิง 3 ก้าว โดยฝ่ายหญิงจะถอยหลัง 3 ก้าว มือของทั้ง 2 ฝ่ายก็จะม้วนมือจับแล้วปล่อยเป็นตั้งวงตามจังหวะ จะใช้เป็นท่าสำหรับพักเหนื่อย หลังจากรำท่าต่างๆแล้วก็กลับมาใช้ท่างี้เพื่อเป็นการพักแรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.9 ท่า踊

ที่มา : เอกสารประกอบ เรื่องการสร้างสื่อวัฒนธรรมเกี่ยวกับเพลงโคราช

ท่าประจันบาน เป็นท่าที่ใช้ประกอบกับเพลงที่ต่อสู้กันในปฏิภาณไหวพริบ เช่น เพลง ถาม ตอบปัญหา เริ่มจากท่าปักหลักอยู่กับที่ พอว่าเพลงถึงช่วงเดินกลอนในจังหวะเร็ว ฝ่ายชายจะรำ เดินเข้าหา ฝ่ายหญิงจะรำถอยหลัง ก้าวขาทั้งรุกและถอยพร้อมๆกัน หย่อนเข้าตามจังหวะของเพลง โดยมีฝ่ายชายที่รำท่าท่าเหมือนจะถูกต้องของสวงน แล้วฝ่ายหญิงก็จะคอยปิดป้อง ทำให้ผู้ชมเชียร์ อย่างสนุกสนาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.10 ทำประจัญบาน

ที่มา : เอกสารประกอบ เรื่องการสร้างสื่อวัฒนธรรมเกี่ยวกับเพลงโคราช)

(6) การเล่นเพลงโคราช หมอเพลงจะว่าเพลงตั้งแต่เวลา 20.00 น.- 16.00 น. วันรุ่งขึ้น ปัจจุบันเวลากำหนดตามความต้องการของเจ้าภาพแต่ละงาน จะมีหมอเพลง ชาย 2 คน หญิง 2 คน มีขั้นตอนในการเล่นเพลง คือ พิธีไหว้ครูและลำดับขั้นตอนการเล่นเพลง มีรายละเอียดดังนี้

พิธียกครู เมื่อหมอเพลงแต่งตัวบนบ้านเจ้าภาพเสร็จแล้วจะต้องยกครูที่เจ้าภาพหาให้ เครื่องไหว้ครูประกอบด้วย กรวยครู 6 กรวย ดอกไม้ ธูป เทียน ผ้าขาว เหล้าขาว บุหรี่ เงินบูชา 24 บาท โดยหมอเพลงทุกคนจะยกครูเฉพาะตัวตามลำดับอาวุโส โดยฝ่ายชายจะยกครูก่อนซึ่งจะระลึกถึงบรรพบุรุษครูเพลง บิดามารดา อุปัชฌาย์อาจารย์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ย่าโม) และดาปู่เจ้าบ้าน เพื่อให้ลูกหลาน (หมอเพลง) ว่าเพลงได้สะดวก เมื่อยกครูเสร็จหมอเพลงชายจะลงจากเรือนขึ้นเวทีก่อน ก่อนขึ้นเวทีจะขึ้นทิศไหนต้องดูฤกษ์ยามตามวัน หากขึ้นผิดทิศเชื่อว่าจะถูกผีหลวงหลาวเหล็ก (พญามาร) ทำให้ดินเพลงไม่ออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับขั้นตอนของการเล่นเพลงโคราช เมื่อหมอลำเพลงโคราชชายขึ้นเวทีเรียบร้อยแล้ว จะมีขั้นตอนในการเล่นเพลงตามลำดับ ดังนี้

1. ประกาศ ฝ่ายชายจะขึ้นเวทีก่อนบอกเกริ่นให้รู้ถึงเหตุที่จัดให้มีการเล่นเพลงขึ้นเพื่ออะไร งานอะไร ใครเป็นเจ้าของ มีจุดประสงค์เพื่ออะไรให้ผู้ที่มาฟังได้ทราบ และอาจมีการขอร้องผู้ชมก่อน หากเสียงไม่ดีหรือมีอะไรที่บกพร่อง เป็นการปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างหมอลำเพลงกับผู้ฟังเพลง และแนะนำหมอลำเพลงทุกคน

2. เพลงเชิญ ฝ่ายชายจะว่าเพลงเชิญฝ่ายหญิงให้ลงจากเรือนมาเพื่อว่าเพลงกับตน เมื่อฝ่ายหญิงลงมาจากเรือนขึ้นโรงเพลงแล้วจะว่าเพลง โดยฝ่ายหญิงจะแก้ว่าครั้งที่ลงมาช้าเพราะเป็นผู้หญิงต้องแต่งกายให้งดงาม แล้วประกาศว่าตนเองเป็นใคร อยู่ที่ไหน

3. เพลงท้วง (ทักท้วง) ฝ่ายหญิงจะทักท้วงฝ่ายชายโดยหาจุดด้อยของฝ่ายชายมาท้วง (ทักท้วง) เพื่อให้คนดูเห็นสมด้วย คนดูก็จะโห่ร้องด้วยความเห็นจริง ฝ่ายชายก็จะแก้คำที่แสดงปมด้อย และถูกเหน็บแนมโดยดูที่สถานการณ์ผู้ฟัง อาจจะมีประมาณคู่ละ 10 กลอน จะมากหรือน้อย กลอนอยู่ที่ความสนุกสนานของผู้ฟัง

4. เพลงถามข่าว ฝ่ายหญิงจะถามข่าวถึงครอบครัว อาชีพ สุขทุกข์ ตามบริบทของการพบปะกัน

5. เพลงขอร้อง ฝ่ายหญิงจะขอร้องฝ่ายชายหากปลั่งเปลอสบประมาณเปรียบเทียบคำหนักคำเบาแล้วฝ่ายชายให้อภัยแล้วขอร้องฝ่ายหญิง

6. เพลงไหว้ครู ฝ่ายหญิงว่าเพื่อระลึกถึงครู-อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ความสามารถจนมีอาชีพ พร้อมทั้งไหว้ทั้งคุณพระรัตนตรัยและพญามาร แล้วฝ่ายชายจะขึ้นไหว้ครู

7. เพลงหากิน หลังจาควไหว้ครูแล้วก็ปรึกษากันว่าจะเริ่มเล่นเรื่องอะไรก่อนดี

8. เพลงเปรียบ ฝ่ายหญิงจะถ่อมตัวหรือท้าทายฝ่ายชายให้สนุกสนาน

9. เพลงเรื่อง แยกเป็น

- เรื่องทำบุญเจ้าภาพสรุปด้วยอนึ่งสงฆ์ของการทำบุญ

- เรื่องอะไรแล้วแต่คนดู เช่น ท้าวปาจิต-อรพิม , นบกระจาบ เป็นต้น

10. เพลงเกี่ยว ฝ่ายหญิงเกี่ยวผู้ชมและเกี่ยวกันเองจำทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นกับผู้ชม

11. เพลงชวน ฝ่ายหญิงจะชวนฝ่ายชายไปบ้านฝ่ายหญิง เพลงลักหาพณี

12. เพลงเรื่อง เป็นเพลงที่เล่าเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เรื่องเวสสันดร สุกมิต เกลสิน เป็นต้น

13. เพลงลองปัญญา เป็นการสอบถามประวัติของบางสิ่งบางอย่าง เพื่อทดสอบปัญญา

14. เพลงเกี่ยวแกมจาก ฝ่ายหญิงและชายส่งลากัน อวยชัยให้พรแก่กันและบางครั้งก็ชวนไปอยู่ด้วยกัน

15. เพลงปลอบเป็นเพลงที่บอกให้แต่ละฝ่ายไม่ให้เสียใจเมื่อจะต้องจากกัน

16. เพลงจาก เป็นเพลงที่บอกถึงความจำเป็นต้องจากลา

17. เพลงคร่ำครวญเป็นเพลงที่แสดงถึงความรันทดในการพลัดพรากจากกัน

18. เพลงให้พร เป็นเพลงที่ร้องให้พรเจ้าภาพ รวมทั้งผู้ฟังเพลงทุกท่าน

19. เพลงลา เป็นเพลงกล่าวอำลาเจ้าภาพ ผู้ฟัง และหมอลำที่ร่วมเล่นด้วยกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวทช.จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพลงโคราชสมัยปัจจุบันอาจจะมีการแสดงอื่นๆ เข้าแทรกเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ ให้ผู้ฟังคลายความล้าจากการฟังหรืออาจเป็นการแทรกเพื่อทำตามคำขอผู้ชมก็ได้ เช่น มุขตลก แทรกลำตัด เพลงฉ่อย หมอลำ เพลงลูกทุ่ง แห่ เป็นต้น ในยุคก่อนนั้น จะมีการแทรกเพียงแห่โคราชเท่านั้น แต่ต่อมา อาจจะเป็นเพราะอิทธิพลของการแสดงอื่นๆ เข้ามามีบทบาทขึ้นจึงทำให้มีการผสมผสานทางด้านการแสดงกันมากขึ้นขณะนี้มีการแสดงดนตรีประกอบการว่าเพลงโคราชมีทางเครื่องเรียกว่า โคราชประยุกต์ ตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคม

2.1.6 ปัจจุบันของเพลงโคราช

เพลงโคราชยังได้รับความนิยมจากผู้ฟังที่สูงอายุอยู่มาก โดยเฉพาะในชนบทหมอลำเพลงโคราชยังคงมีรายได้จากการไปเล่นเพลงในงานบุญ ผ้าป่า และงานอื่นๆ อยู่เสมอๆ และมีหมอลำบางส่วนมีรายได้จากการเล่นเพลงแก้บนที่อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีและที่วัดศาลาลอย เป็นที่น่าสังเกต หมอลำเพลงโคราชจะมีอายุโดยเฉลี่ย 20 - 60 ปี ส่วนหมอลำเด็กอาจมีบ้าง ในการเล่นเพลงแก้บน เมื่ออายุเกิน 60 ปี มักจะไปเล่นแก้บนเพราะใจรัก

ปัจจุบันมีการสอนเพลงโคราชในสถานศึกษาต่างๆ ตามหลักสูตรท้องถิ่น มีการปลูกจิตสำนึกลูกหลานชาวโคราชให้หันมาภาคภูมิใจในวัฒนธรรมแขนงนี้มากขึ้น โดยนายกสมาคมเพลงโคราชคนปัจจุบันกล่าวว่า การฝึกเพลงโคราชที่ได้รับเชิญให้ไปสอนในโรงเรียนมีการสอนสิ่งต่อไปนี้

1. สอนประวัติความเป็นมาและความสำคัญของเพลงโคราช
2. การฝึกใช้เสียงโอ้ เอื้อน ลูกคอ
3. ฝึกการท่องจำกลอนเพลง ฝึกว่าเป็นทำนอง
4. การใช้ภาษาถิ่น เรียนรู้คำสัมผัส คำคู่ ในแต่ละท่อนของกลอนเพลง
5. การออกเสียงอักษรชัดเจน ตัว ร. ล. ตัวควบกล้ำ
6. ฝึกทำท่าทำเบื่องต้นและเรียนรู้ท่าต่างๆ
7. การทดสอบเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม
8. ฝึกออกแสดงร่วมกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละโอกาส

2.1.7 ภาษาและรูปแบบเพลงโคราช

เพลงโคราชแต่เดิมจะอุดมด้วยภาษาโคราชที่เข้าไปกระทบจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึกของชาวโคราชได้อย่างชัดเจน แต่ปัจจุบันภาษาโคราชค่อนข้างจะเลือนรางไป ภาษาในเพลงโคราชจึงเป็นภาษากลางสำเนียงโคราช

รูปแบบเพลงโคราช บุญสม สังข์สุข (2556 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า รูปแบบเพลงโคราชที่แต่งและเล่นอยู่ในปัจจุบันมี 2 รูปแบบ คือ

1. กลอนสมบูรณ์จะมีคำคู่ทุกท่อน ท่อนละ 3 คู่
2. กลอนแบบที่สองคู่แรกทุกท่อนจะไม่สัมผัส ส่วนสัมผัสอื่นเหมือนกลอนสมบูรณ์ดังตัวอย่างกลอนสมบูรณ์ ซึ่งแสดงฉันทลักษณ์กลอนเพลงโคราช

การขึ้นต้นเพลงโคราชจะต้องขึ้นต้นด้วยการโอ้ ซึ่งจะโอ้เฉพาะการขึ้นกลอนแรก ดังนี้
ท่อนโอ้ โอ้.....โอ้.....เออ.....เออ.....ๆ.....ๆ.....ๆ.....ๆ.....เอื้อ.....เอื้อ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การว่าเพลงจะขึ้นด้วย ท่อน โอ้ เพียงกลอนเดียวเฉพาะกลอนแรกเท่านั้นกลอนต่อไปไม่ต้อง โอ้ แบบศึกษากลอนเพลงโคราชจะกระจายคำ ออกเป็นช่อง โดยจะใช้แถวตัวเลขด้านบน คู่กับแถวตัวอักษรด้านล่าง เพื่อช่วยในการจดจำคำที่เป็นคำคู่ และคำที่เป็นคำสัมผัส

1. ท่อนขึ้นเนื้อร้องกลอนเพลง
2. ท่อนเดินกลอน หรือท่อนกระทู้เพลง
3. ท่อนตบมือกลางกลอน
4. ท่อนเดินกลอนลง หรือกระทู้ลง
5. ท่อนปลายลง

วิธีการฝึกโอ้

ก่อนการโอ้ควรสุดลมหายใจเข้าลึกๆ แล้วค่อยๆ ปล่อยลมออกมาผ่านลำคอ ซ้ำๆ ซัก 2-3 ครั้ง เมื่อจะโอ้ให้สุดลมเข้าให้เต็มปอด ค่อย ๆ ปล่อยลมออกมาผ่านลำคออย่างช้าๆ เปล่งเสียงตามช่องที่ 1-2-3 ให้ดังอย่างต่อเนื่อง ช่องที่ 4-9 จะเป็นการใช้ลูกคอ วิธีทำลูกคอให้ผู้ฝึก ใช้การกั้นลมที่ปล่อยออกมาผ่านลำคอให้ขาดเป็นช่วงๆ ครั้งแรกให้ฝึกทำซ้ำๆ ก่อน แล้วจึงค่อยปล่อยให้สูงขึ้น ถ้าฝึกฝนจนชำนาญแล้วจะใช้ลูกคอกี่ขั้นก็ได้ สำหรับช่องที่ 10-11 ให้ ลาก เสียงต่อเนื่อง ค่อย ๆ เบาลงจนเสียงเงียบหายตรงสุดท้าย ในช่องที่ 14

1. ท่อนขึ้น

ใส่ผ้าแพรผ้าไหม ไม่ให้ สีส้มมัน ลูกหลาน พร้อมกันทุกคน ดอกนายน่า...เอ๋ย...กลางเมือง
ราชสีมา ด้วยเทิดทูล พระคุณใหญ่ มารำถวาย ให้คุณย่า แต่งตัวสวย สดใส ไม่มีใคร
ราศีหมอง

2. ท่อนเดินกลอนหรือกระทู้เพลง

น้ำอบน้ำหอม พร้อมโฉม ดูข้ามคม งามแฉล้ม ทั้งประแป้ง แต่งแต้ม มารำยรำ
นำ ฆลอง

3. ท่อนตบมือกลางกลอน จะใช้คำคู่หรือใช้ประโยคที่ความหมายคล้องจองเป็นตัวหนุนก็ได้

แต่คำตบมือต้องเป็นคำคู่ที่มาจากกระทู้เพลง

รำนำฆลอง แคล้วคล่อง เฉลิวฉลาด สมศักดิ์ศรี ชาวโคราช แม่ โฉม ชะ เทลา ***

4. ท่อนเดินกลอนลงหรือกระทู้ลง

มาบวงสรวง ผู้สูงศักดิ์ รวมใจภักดี ที่สูงสุด คุณย่าเทียบ เปรียบประดุจ สิ่งศักดิ์สิทธิ์
อันสูงสง

5. ท่อนปลายลง

คุณงามความดี ที่ยืนหยัด เป็นเกียรติประวัติ อันยืนยง บารมีย่าคุ้ม บ้านซุ่ม เมืองเย็น
มา ย้ง ยืน (เอื้อนลูกคอ) อี้ อี้ อี้ อี้ อี้ อี้ ยาว ***

ฉันทลักษณ์ของกลอนเพลงโคราช ประกอบด้วย

1. สัมผัสใน ได้แก่ สัมผัสในวรรค ซึ่งอาจสัมผัสสระ หรือสัมผัสอักษรก็ได้
2. สัมผัสนอก คือ สัมผัสระหว่างวรรค ต้องเป็นสัมผัสสระ
3. มีคำคู่ กลอนเพลงโคราชที่สมบูรณ์ จะมีคำคู่ท่อนละ 3 คู่ (ที่ขีดเส้นใต้)
4. คำบังคับ ได้แก่ คำสุดท้ายของท่อนขึ้น จะบังคับให้คำสุดท้ายของท่อนกระทู้เป็นเสียงอำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 กรณีศึกษาโรงเรียนที่สอนเพลงโคราช

2.2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

2. สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีประสิทธิภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยสถานศึกษา ควรจัดให้มีอย่างพอเพียงเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้องรูปแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน / ภาระงานแฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตัวเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่างๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญคือ

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ ๒.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล
ตัวชี้วัดชั้นปี

ป. 1

1. เล่าถึงเพลงในท้องถิ่น
2. ระบุสิ่งที่ชื่นชอบในดนตรีท้องถิ่น

ป.2

1. บอกความสัมพันธ์ของเสียงร้อง เสียงเครื่องดนตรีในเพลงท้องถิ่น
2. แสดงและเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรีในท้องถิ่น

ป.3

1. ระบุลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น
2. ระบุความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 โรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี

ภาพที่ 2.11 โรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี

ที่มา : พิไลวรรณ ดวงทอง (2555)

โรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี ตั้งอยู่เลขที่ 119 หมู่ 1 บ้านคู ตำบลลำพะเนียง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30360 ตั้งขึ้นเมื่อพ.ศ. 2519 โดยการรวมโรงเรียนวัดบ้านคู กับโรงเรียนวัดบ้านเตยเข้าด้วยกัน จึงเป็นโรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี มีพื้นที่ 10 ไร่ มีหมู่บ้านเขตบริการ 2 หมู่บ้าน 2 ตำบล เป็นชุมชนชนบท อาชีพส่วนใหญ่ทำการเกษตร เศรษฐกิจปานกลาง ปัจจุบันโรงเรียนเปิดสอนชั้น อนุบาล 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 7

วิสัยทัศน์ โรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี เป็นสถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียน เป็นเลิศด้านคุณธรรมวิชาการ และพื้นฐานเทคโนโลยี มีมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ หลักสูตรโรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคีมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ผู้เรียนมีความตระหนัก รักท้องถิ่น และดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาตามเป้าหมายและกรอบทิศทางตามแนวหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง และสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนคุเตยราษฎร์สามัคคี ได้จัดทำหลักสูตรที่พัฒนาตาม เป้าหมายและกรอบทิศทางตามแนวหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

2.2.2.1 หลักสูตรท้องถิ่นเพลงโคราชโรงเรียนคุเตยราษฎร์สามัคคี

กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แทนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำหรับผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เป็นเป้าหมาย และกรอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันบนเวทีโลก และพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม ความรอบรู้อย่างเท่าทัน เกิดความพร้อมทั้ง ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง การพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชน ให้ มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้กำหนดกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น โดย มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีความรักความภูมิใจในท้องถิ่นดังนั้นการเรียนรู้เรื่องในชุมชนบ้านคุเตยและ จังหวัดนครราชสีมา จึงเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นสามารถ นำไปเผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชนบ้านคุเตย และจังหวัดนครราชสีมาได้อย่างเหมาะสมและเต็ม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามศักยภาพของตน โรงเรียนคูเตยราชภัฏรำสามัคคีได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข รู้จักคิด และต้องการให้นักเรียนโรงเรียนคูเตยราชภัฏรำสามัคคีเป็นคนดี คิดเป็น มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตน มีทักษะการใช้เทคโนโลยีได้รับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ รักและภูมิใจในท้องถิ่น อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งสอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7

ตารางการเรียนการสอนเพลงโคราช (จำนวน 20 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบ)

สัปดาห์ที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	รายการ/เนื้อหา/กิจกรรม	หมายเหตุ
1		15.00- 16.00 น.	ประวัติเพลงโคราช	
2		15.00- 16.00 น.	ประวัติท่านท้าวสุรนารี (คุณย่าโม)	
3		15.00- 16.00 น.	การเล่นลูกค้อ การโอ้	
4		15.00- 16.00 น.	การเล่นลูกค้อ การโอ้	
5		15.00- 16.00 น.	การเล่นลูกค้อ การโอ้	
6		15.00- 16.00 น.	การเล่นลูกค้อ การโอ้	
7		15.00- 16.00 น.	การเล่นลูกค้อ การโอ้	
8		15.00- 16.00 น.	การท่อง การจำเนื้อเพลง	
9		15.00- 16.00 น.	การท่อง การจำเนื้อเพลง	
10		15.00- 16.00 น.	การท่อง การจำเนื้อเพลง	
11		15.00- 16.00 น.	การท่อง การจำเนื้อเพลง	
12		15.00- 16.00 น.	การท่อง การจำเนื้อเพลง	
13		15.00- 16.00 น.	การท่อง การจำเนื้อเพลง	
14		15.00- 16.00 น.	การร้อง การรำ ทำรำ การแสดง	
15		15.00- 16.00 น.	การร้อง การรำ ทำรำ การแสดง	ใช้บทกลอน
16		15.00- 16.00 น.	การร้อง การรำ ทำรำ การแสดง	ตามสถานการณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

17		15.00- 16.00 น.	การร้อง การรำ ทำรำ การแสดง	
18		15.00- 16.00 น.	การฝึกและทบทวน	
19		15.00- 16.00 น.	การฝึกและทบทวน	
20		15.00- 16.00 น.	การฝึกและทบทวน สรุปผล	

กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเพลงโคราช (หลักสูตรท้องถิ่น)

หลักสูตรท้องถิ่นเพลงโคราช

ต 11201	เพลงโคราช	จำนวน	40	ชั่วโมง
ต12201	เพลงโคราช	จำนวน	40	ชั่วโมง
ต13201	เพลงโคราช	จำนวน	40	ชั่วโมง
ต14201	เพลงโคราช	จำนวน	40	ชั่วโมง
ต15201	เพลงโคราช	จำนวน	40	ชั่วโมง
ต16201	เพลงโคราช	จำนวน	40	ชั่วโมง

ต 11201 เพลงโคราช

รายวิชาเพิ่มเติม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หลักสูตรท้องถิ่นเพลงโคราช

เวลา 40 ชั่วโมง

ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับการ ประวัติและความเป็นมาของเพลงโคราช ประวัติท่านท้าวสุรนารี(คุณหญิงโม) และชักชวนให้นักเรียนอื่นเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น สังเกตการณ์ใช้ภาษาท่าทางการแสดงเพลงโคราช อภิปรายผลของการสังเกตที่เกิดจากการปฏิบัติ ด้วยความมีลีลา สื่อความหมาย สวยงาม และสนุกสนาน โดยใช้กระบวนการสังเกต การสืบค้น การค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต การบันทึก การจัดการแสดงท่าทาง การร้อง การรำ

จัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรท้องถิ่นเพลงโคราช เพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการแสดงพื้นเมือง(เพลงโคราช) ชื่นชมในศิลปะของไทย สามารถประยุกต์เพลงโคราช ภาษาโคราชให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทย มีระเบียบวินัย ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ผลการเรียนรู้

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและบอกประวัติความเป็นมาของเพลงโคราชได้
2. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการแสดงเพลงโคราช
3. นักเรียนสามารถประยุกต์การแสดงเพลงโคราช ภาษาโคราชให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

ละปฏิบัติตนในการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทย

รวมทั้งหมด 3 ผลการเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต 12201 เพลงโคราช

รายวิชาเพิ่มเติม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หลักสูตรท้องถิ่นเพลงโคราช

เวลา 40 ชั่วโมง

ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนา เริ่มค้นคว้าหากลอนมาท่องจำ โดยครูผู้ฝึกสอนแต่งกลอนให้ (วิทยากรท้องถิ่น) หมั่นศึกษาทำความเข้าใจ ในกระบวนการ ขั้นตอน เทคนิค การว่าเพลงโคราช มีทักษะความรู้ในกระบวนการ ขั้นตอน เทคนิค การว่าเพลงโคราช โดยการใช้เครื่องประเทืองปัญญา (สื่อเทคโนโลยีต่างๆ) และการเสริมพลังใจ

จัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรท้องถิ่นเพลงโคราช เพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการแสดงพื้นเมือง(เพลงโคราช) ชื่นชมในศิลปะของไทย สามารถประยุกต์เพลงโคราช ภาษาโคราชให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทย มีระเบียบวินัย ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

ผลการเรียนรู้

1. นักเรียนบอกลำดับขั้นตอนของการเรียนเพลงโคราชได้
2. นักเรียนอธิบายแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนเพลงโคราชได้
3. นักเรียนเข้าใจเทคนิคการปรุงแต่งเสียงและลมปราณ

รวมทั้งหมด 3 ผลการเรียนรู้

ต 13201 เพลงโคราช

รายวิชาเพิ่มเติม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หลักสูตรท้องถิ่นเพลงโคราช

เวลา 40 ชั่วโมง

ผู้เรียนจะได้รับการฝึก ด้วยวิธีฝึกจากวิทยากรท้องถิ่น (ครูเพลงโคราช) การให้ทำลำคอให้ปลอดโปร่งแล้วเริ่มเปล่งเสียงจากปอดภายใน การฝึกสมาธิจิตใจมั่นคงแน่วแน่และ จิตจับอยู่ที่กระแสเสียงไหลผ่านลำคอ ตั้งอารมณ์ไว้ที่เสียงโอ มีทักษะความรู้ในกระบวนการ ขั้นตอน เทคนิค การขึ้นต้นเพลงโคราชด้วยการโอ

จัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรท้องถิ่นเพลงโคราช เพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการแสดงพื้นเมือง(เพลงโคราช) ชื่นชมในศิลปะของไทย มีระเบียบวินัย ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

ผลการเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถโอเพลงโคราชได้
2. นักเรียนเชื่อมโยงการโอไปสู่การว่ากลอนเพลงโคราชได้
3. นักเรียนเข้าใจเทคนิคและวิธีการโอของเพลงโคราช

รวมทั้งหมด 3 ผลการเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.12 การเรียนการสอนเพลงโคราชโรงเรียนคูเตยราชภัฏรำไพพรรณี
ที่มา : พิไลวรรณ ดวงทอง (2555)

เกณฑ์การผ่านแต่ละระดับชั้น

1. รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาของเพลงโคราช
2. การเล่นลูกคอ(การโอ)
3. การจำเนื้อร้อง
4. การจดบันทึก
5. การว่าเพลงถูกต้อง ถูกทำนอง
6. ออกเสียงถูกอักขระ ควบกล้ำ
7. การใช้ภาษาโคราช
8. การรำถูกต้องตามท่ารำบังคับ
9. การแสดงตามสถานที่ต่างๆ(เป็นตัวแทน)
10. สอบปลายภาค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 โรงเรียนบ้านเสว(ราษฎร์สามัคคี)

ภาพที่ 2.13 โรงเรียนบ้านเสว(ราษฎร์สามัคคี)

ที่มา : พิไลวรรณ ดวงทอง (2555)

โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี) ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2584 โดยได้รับอนุมัติจากทางราชการ นายอำเภอบัวใหญ่เป็นผู้ก่อตั้งตัวอาคารเรียนอาศัยศาลาวัด พื้นกระดาน หลังคามุงสังกะสี ชื่อว่าโรงเรียนบ้านเสว (ประชาบาลตำบลวังหิน 15) ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2486 ทางราชการได้แบ่งเขตการปกครอง โดยโรงเรียนบ้านเสว ไปขึ้นกับตำบลลูกจอก ใช้ชื่อว่าโรงเรียนประชาบาลตำบลลูกจอก 17 (วัดบ้านเสว) ปี 2503 แบ่งเขตตำบลเป็นตำบลโพนทอง ปี พ.ศ. 2533 แบ่งเขตเป็นตำบลโนนประดู่ อำเภอบัวใหญ่ ต่อมา วันที่ 1 กรกฎาคม 2540 แบ่งเขตอำเภอเป็นกิ่งอำเภอเสิดา การดำรงโรงเรียนอยู่ได้ด้วยเงินประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และยกฐานะครูประชาบาลขึ้นเป็นข้าราชการ (5 พฤษภาคม 2491) ทางราชการได้อโอนโรงเรียนประชาบาลไปขึ้นกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

การสอนโรงเรียนนี้แบ่งการสอนออกเป็น 4 ชั้น คือ ประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมศึกษาปีที่ 4 พระราชบัญญัติประถมศึกษา โดยเกณฑ์เด็กบ้านเสว บ้านตลาด บ้านแท่น และปีการศึกษา 2524 เปิดการศึกษาภาคบังคับถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2.3.1 การเรียนการสอนเพลงโคราช

เพลงโคราชซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอันล้ำค่าของคนโคราชที่มีการสืบทอดจากบรรพบุรุษนับเป็นร้อยๆปี และในเขตบ้านเสว บ้านแท่น อำเภอเสิดา ก็เป็นชุมชนหอมเพลงโคราชแต่ดั้งเดิม และก็ยังมีย่อมเพลงโคราชที่มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปคือนายกำปั่น บ้านแท่น ทางโรงเรียนก็ได้ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนได้เรียนเพลงโคราชเป็นหลักสูตรท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.14 การเรียนการสอนโรงเรียนบ้านเสว(ราษฎร์สามัคคี)

ที่มา : พิไลวรรณ ดวงทอง (2555)

นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 1-6 จำนวน 130 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการถ่ายทอด สืบทอดเผยแพร่เพลงโคราชพื้นบ้านทั้งแบบดั้งเดิมและแบบประยุกต์ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

2. ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถร้องและแสดงเพลงโคราชทั้งแบบดั้งเดิมและแบบประยุกต์ได้

เป้าหมาย

กิจกรรม

1. ดำเนินการสอนเพลงโคราชระยะเวลา 40 สัปดาห์ๆ ละ 1 วัน วันละ 3 ชั่วโมง

2. วิทยากรครูเพลง คุณลำไย พานิชย์และคุณพลวง กลับกลาง

2.2.4 โรงเรียนบึงพญาปราบ

ภาพที่ 2.15 โรงเรียนบึงพญาปราบ

ที่มา : พิไลวรรณ ดวงทอง (2555)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงเรียนบึงพญาปราบตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2500 ที่บ้านบึงพญาปราบ หมู่ 5 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่ 3 ไร่ 3 งาน 32 ตารางวา โดยรวมบ้านเกาะ และโรงเรียนบ้านเก่าเข้าด้วยกันมีนายอึ้ง วรรณบวร เป็นครูใหญ่คนแรกจัดการศึกษาเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา มีข้าราชการครู 15 คน พนักงานบริการ 1 คน ครูพี่เลี้ยงอนุบาล 2 คน

วิสัยทัศน์ โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและเป็นคนดีของสังคม

2.2.4.1 ความเป็นมาของเพลงโคราชโรงเรียนบึงพญาปราบ

เนื่องจากในปีการศึกษา 2544 โรงเรียนบึงพญาปราบมีโครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ที่ตั้งวิทยากรในท้องถิ่น ที่มีความรู้ความสามารถให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียน จึงให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการไปติดต่อประสานงานและชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการให้ทราบจนในที่สุดได้รับความร่วมมือจากนายบุญสม สังข์สุข นายกสมาคมเพลงโคราช ซึ่งอยู่ในชุมชนเกาะราชสามัคคี ในครั้งแรกที่เริ่มสอนลูกหลานของพ่อเพลงแม่เพลง และนักเรียนที่สนใจก่อน 1 ภาคเรียน

ในปีการศึกษา 2547-2548 สสส. (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จัดทำโครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น จึงให้งบประมาณสนับสนุนจ้างครูเพลงมาสอนในโรงเรียน โดยเริ่มสอนจากชั้น ป.2-ป.6

ต่อมาครูบุญสม สังข์สุข ต้องการให้เพลงโคราชอยู่คู่กับโรงเรียนบึงพญาปราบตลอดไป จึงทำโครงการเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเกาะและได้รับความอนุเคราะห์ที่ให้สนับสนุนในการเรียนการสอนเพลงโคราชมาจนถึงปัจจุบัน

เพลงโคราชโรงเรียนบึงพญาปราบ นอกจากจะเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้ว ยังพัฒนาไปสู่อาชีพได้ด้วย เสมือนเป็น “ 1 นวัตกรรม 1 โรงเรียน 1 อาชีพ ”

2.2.4.2 การเรียนการสอนเพลงโคราช

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสอนให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับเพลงโคราชแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อให้เป็นแหล่งศูนย์รวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราชแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันที่มีการถ่ายทอดสืบทอดต่อไปในอนาคต
3. เพื่อให้นักเรียนมีความรัก และภูมิใจในศิลปะการแสดงเพลงโคราชซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเมืองโคราช

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถร้องและแสดงเพลงโคราชทั้งแบบดั้งเดิมและแบบประยุกต์ได้

เป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 1-6

กิจกรรม

ดำเนินการสอนเพลงโคราชระยะเวลา 40 สัปดาห์ๆ ละ 2 วัน วันละ 3 ชั่วโมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.16 การเรียนการสอนเพลงโคราช

ที่มา : พิไลวรรณ ดวงทอง (2555)

2.3 พัฒนาการเด็กวัยประถมศึกษา

พัฒนาการ (developmet) หมายถึง พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านร่างกายที่เป็นความก้าวหน้าตามลำดับที่จะเพิ่มระดับที่สูงขึ้นของความแตกต่าง และการบูรณาการขององค์ประกอบของระบบ พัฒนาการของมนุษย์เกิดขึ้นเมื่อไม่มีการเจริญเติบโตในช่วงเวลานั้น

อายุผู้เรียนตามช่วงชั้นต่างๆ

- ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 1-3 อายุ 6-9 ปี
- ช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 อายุ 9-12 ปี
- ช่วงชั้นที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อายุ 12-15 ปี
- ช่วงชั้นที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 อายุ 15-18 ปี

2.3.1 พัฒนาการด้านภาษาของเด็กวัยประถมศึกษา

ถ่ายทอดได้ หัดสะกด อ่านและเขียนจนคล่องขึ้นตามลำดับ โดยช่วงแรกอ่านออกเสียง ต่อมาอ่านในใจได้ รู้จักเปรียบเทียบ เข้าใจและอธิบายเหตุผลตั้งแต่ง่าย ๆ ไปจนถึงสิ่งที่ซับซ้อนได้ และเมื่อสิ้นสุดวัยประถมศึกษาลูกควรจะสามารถใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์เรื่องที่ฟังหรืออ่านมาใช้ประโยชน์ได้ ควรเขียนตัวสะกดได้ถูกต้อง เป็นระเบียบ และจดบันทึกได้ รู้จักพูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ สามารถพูดแสดงความคิดเห็นและเล่าเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและมั่นใจ พ่อแม่ควรสนใจการใช้ภาษาและติดตามการเรียนรู้ภาษาของลูกเพื่อจะได้ส่งเสริมให้ลูกเข้าใจและใช้ภาษาได้ถูกต้องสอดคล้องกับการเรียนที่โรงเรียน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวชนไวสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

การฟัง

สามารถแยกเสียง พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ คำ วรรคตอน เป็นต้น ฝึกให้มีมารยาทในการฟัง สามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง ปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำได้ถูกต้อง มีสมาธิและเข้าใจในการฟัง คำอธิบายต่าง ๆ รวมทั้งฟังเรื่องราวหรือนิทานและติดตามเนื้อเรื่องตามลำดับ

การพูด

สามารถพูดเป็นกลุ่มคำ เป็นประโยค เป็นเรื่องและตอบคำถามเป็น มีมารยาทในการพูด เล่า ประสบการณ์และพูดจากจินตนาการได้ พูดเกี่ยวกับบทบาทสมมติ เรื่องสมมติ พูดคำคล้องจอง เป็นต้น

การอ่าน

รู้จักอ่านออกเสียง และสะกดคำ วลี ประโยคได้ถูกต้อง รู้จักเครื่องหมายวรรคตอน รู้จัก ความหมายของคำเมื่อนำไปใช้ในรูปวลีและประโยค สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงคำพื้นฐานที่ เดี่ยวนี้ควรทราบได้ถูกต้องเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน

การเขียน

สามารถคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด อ่านง่ายเป็นระเบียบ สะอาด สามารถเขียนตามคำ บอก และสะกดคำได้ถูกต้อง รวมทั้งแต่งความแสดงความรู้ความคิดเป็นตัวหนังสือให้ผู้อื่นรู้ได้

2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

การฟัง

ฟังแล้วจับใจความสำคัญได้ ถ่ายทอดได้ สามารถชี้แจงเหตุผลประกอบ ตอบคำถาม และแสดง ความคิดเห็นได้ นอกจากนี้ต้องรู้จักใช้ความคิด ทราบความต้องการของผู้พูด แยกข้อเท็จจริงออกจาก กันได้ ตัดสินใจว่าจะปฏิบัติอย่างไรได้ ตลอดจนสามารถอธิบายความหมายตามนัยของผู้พูดได้ และ ควรมีมารยาทในการฟังไปพร้อม ๆ กันด้วย

การพูด

รู้จักพูดด้วยน้ำเสียงถ้อยคำสุภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ มีมารยาทและรู้ระเบียบ ปฏิบัติใน การพูด มีบุคลิกภาพที่ดีในการพูด สามารถเริ่มต้นและดำเนินการสนทนาง่าย ๆ ได้ ใช้เหตุผลในการ รับฟัง และแสดงความคิดเห็น ตลอดจนเล่าเรื่องประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว

การอ่าน

อ่านได้ชัดเจนถูกต้องตามจังหวะลีลา คล่องแคล่วและรวดเร็ว อ่านแล้วจับใจความได้ดี สามารถ อ่านทำนองเสนาะได้ อ่านแล้วตอบคำถาม วิเคราะห์เรื่องทำรายงานและเขียนบันทึกสรุปได้

การเขียน

เขียนได้ถูกต้องตามรูปแบบและทันตามกำหนดเวลา เน้นการเขียนตัวบรรจงครึ่งบรรทัด เขียน หัวัดแกมบรรจงครึ่งบรรทัด เขียนประโยคที่มีส่วนขยายได้ เรียงประโยคได้เรื่องราว ค้นคว้าทำรายงาน ได้ บันทึกหัวข้อความรู้ที่เรียนได้ และยังเน้นการเขียนแบบสร้างสรรค์ รวมทั้งการแสดงความคิดอย่าง เสรีด้วย

3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

การฟัง

ฟังแล้วสามารถเก็บใจความสำคัญได้แล้วเล่าเรื่องที่ฟังได้ถูกต้อง รวมทั้งสามารถแสดง ความ คิดเห็น สนับสนุน หรือขัดแย้งอย่างถูกกาลเทศะและสุภาพ มีมารยาทในการฟัง นอกจากนี้เน้นการฝึก เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวอนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้ความคิด รู้จักวินิจฉัยเรื่องที่น่าฟัง ทราบถึงเจตนาของผู้พูด ตลอดจนสามารถนำสิ่งที่ฟังไปใช้ประโยชน์ได้และมีนิสัยที่ดีในการฟังคือมีความกระตือรือร้นที่จะฟังเรื่องที่มีประโยชน์

การพูด

รู้จักพูดด้วยน้ำเสียงและถ้อยคำที่สุภาพชัดเจน เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคล มีมารยาท และรู้ระเบียบในการพูด เน้นบุคลิกภาพที่ดีในการพูด สามารถพูดแสดงความคิดและให้เหตุผลได้ ตลอดจนเล่าเรื่องต่าง ๆ และร่วมกิจกรรมการพูดได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว มีความมั่นใจในตนเอง และสนุกสนาน

การอ่าน

สามารถอ่านได้ชัดเจน ถูกต้องรวดเร็วและคล่องแคล่ว อ่านแล้วสามารถจะจับใจความ และรู้รสไพเราะของข้อความที่อ่านรวมทั้งอ่านทำนองเสนาะได้ นอกจากนี้ยังมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักแหล่งวิทยาการเพื่อค้นหาความรู้ และความสามารถเลือกหนังสืออ่านที่เหมาะสม สามารถใช้วิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ นำเรื่องจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเขียน

สามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้องรวดเร็ว อ่านง่าย มีระเบียบ เน้นการเขียนตัวหวัดแกมบรรจง โดยฝึกให้เขียนแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นและสื่อความในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คำขวัญ คำโฆษณา จดหมาย การบันทึกรายงานจากการอ่าน การค้นคว้า เรียงความ ย่อความ เขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้งในรูปร้อยแก้ว และร้อยกรอง ให้มีนิสัยชอบรวบรวมจดบันทึกเพื่อเตือนความจำและเป็นหลักฐานในการค้นคว้าภายหลัง ตลอดจนสามารถนำความรู้และทักษะการเขียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

2.4 สื่อการสอนสำหรับเด็ก

2.4.1 ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา

วัยเด็กประถมศึกษาซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 6 – 12 ปี เป็นวัยที่มนุษย์อยู่ในสภาวะพร้อมที่จะรับการปรับ และเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ได้ดีที่สุดจากประสบการณ์ตรง และประสบการณ์รูปธรรมเด็กที่อายุน้อยกว่า 6 ปี อาจยังไม่พร้อมที่เรียนรู้พฤติกรรมบางอย่าง และเด็กที่มีอายุมากกว่า 12 ปี ก็เริ่มยากที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานบางประการที่จำเป็น สำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมมนุษย์ ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษาในทุกสังคมมักมีรูปแบบคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพันธุกรรมและสภาวะแวดล้อม

2.4.2 หลักการใช้สื่อการสอนกับเด็กประถมศึกษา

ในการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสอน ซึ่งเราเรียกว่าสื่อการสอนหรือสื่อการเรียนนั้นควรยึดหลักการสำคัญ 7 ประการคือ

1. ใช้ธรรมชาติการเล่นของเด็กประถมศึกษามาเป็นประโยชน์ต่อการสอน โดยธรรมชาติเด็กชอบเล่น โดยที่ในปฐมวัยและวัยเด็กการเล่นเป็นการเรียน เด็กจึงชอบเล่นของเล่นที่ตนเองจะมีโอกาสจับต้องลูบลำ เข้าร่วมกิจกรรมจินตนาการและการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆขึ้น เมื่อเด็กชอบเล่นจึงควรหาทางใช้ การเล่น มาเป็นสื่อหรือช่องทางในการถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก จึงต้องมีวัสดุอุปกรณ์และจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีส่วนร่วมอยู่ตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ใช้สื่อการสอนทุกครั้งที่เห็นว่านักเรียนอาจไม่เข้าใจ ถ้าให้ฟังอย่างเดียว
3. กำหนดวัตถุประสงค์การใช้สื่อทุกประเภทให้เด่นชัด สื่อการสอนแต่ละอย่างเพื่อสอนอะไร
4. ยึดหลักใช้สื่อประสมที่จัดไว้ในรูปของชุดการสอน
5. ทดสอบประสิทธิภาพของสื่อที่สร้างขึ้นใหม่แต่ละอย่างด้วยการทดลองใช้
6. ทดสอบและตรวจสอบสื่อที่มีผู้ผลิตไว้แล้วว่ามามีวิธีการใช้อย่างไร
7. ใช้สื่อให้เป็น เครื่องช่วยนักเรียนเรียน มากกว่าเป็น เครื่องช่วยครูสอน

2.4.3 บทบาทของสื่อการสอนต่อการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา

สื่อการสอนมีบทบาทต่อการเรียนของเด็กประถมศึกษา ดังต่อไปนี้

1. สื่อการสอนเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของเด็กต่อเรื่องที่จะเรียน เมื่อเด็กเกิดความสนใจก็จะเกิดความพยายามเรียนรู้เรื่องนั้นขึ้นมาเอง โดยครูไม่ต้องเสียเวลาพูดหรืออธิบายมากมายนัก
2. สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่จะให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ โดยที่เด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดด้วยการลงมือทำ หากไม่มีสื่อการสอนให้เป็นเครื่องมือ เด็กก็ไม่ทราบว่าจะทำอะไร เพราะการบอกให้เด็กลงมือทำกิจกรรมนั้นเพียงแค่ว่าบอกให้ทำโดยไม่มีเครื่องมือช่วย ย่อมเป็นไปได้ยาก
3. สื่อการสอนช่วยให้ประสบการณ์รูปธรรมแก่เด็ก เพราะสื่อการสอนขยายแนวคิดในเรื่องที่เรียนด้วยการให้เด็กได้เห็นภาพ ได้ยินเสียงหรือทั้งสองอย่าง เห็นการเคลื่อนไหว มีโอกาสเห็นของจริงหรืออย่างน้อยก็ของจำลอง และบางครั้งก็ได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน
4. ในการเรียนแนวคิดบางอย่าง นักเรียนจะเรียนได้ดีจากการเห็นตัวอย่างหรือตัวแบบ สื่อการสอนจึงมีบทบาทเป็นตัวแบบที่ดีสำหรับการเรียนของเด็กและสามารถทำให้เด็กเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น หากไม่มีสื่อการสอนเป็นตัวแบบ บางทีเสียเวลาอธิบายทั้งวัน นักเรียนก็มองไม่เห็นภาพหรือปฏิบัติตามไม่ได้ เช่น ในการเรียนกระบวนการตามขั้นตอนต่างๆ
5. สื่อการสอนในรูปของกิจกรรมหรือวิธีการต่างๆ จะทำให้เกิดบรรยากาศของความเป็นกันเอง โดยครูมีเวลาสังเกตและใกล้ชิดกับนักเรียนที่ต้องการครูมากขึ้น
6. สื่อการสอนช่วยสร้างสภาพการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยการจัดสื่อในรูปของชุดการสอนที่มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ครูจึงเปิดโอกาสให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ ได้ซักถามคิดค้นสิ่งใหม่ได้

โดยสรุปแล้ว สื่อการสอนมีบทบาทต่อการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา ในด้านกระตุ้นความสนใจต่อสิ่งที่เรียน เป็นเครื่องมือช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้เด็กได้รับประสบการณ์ รูปธรรม เป็นตัวแบบสำหรับการเรียนรู้กระบวนการหรือความคิดรวบยอดที่สลับซับซ้อน สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในรูปของกิจกรรมต่างๆ และสร้างสภาพการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของเด็ก

2.4.4 แนวการจัดรูปแบบสื่อการสอน

สื่อการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งสื่อการสอนเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ง่ายขึ้นทำให้มีการรับรู้และการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเรียนได้มากขึ้นแต่เสียเวลาน้อยลงการจำแนกประเภทของการสื่อสารสอนเป็นหมวดหมู่ จึงทำได้หลายวิธีโดยใช้เกณฑ์ต่างกัน

1. การจำแนกตามลักษณะการใช้ของสื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 วัสดุ เป็นสื่อเล็กหรือสื่อเบาๆ บางที่เรียกว่า ซอฟต์แวร์ หมายถึง สื่อการสอนที่มีการสิ้นเปลือง เช่น ซอล์ก ฟิล์ม ภาพถ่าย ภาพยนตร์สไลด์ แผ่นป้าย เป็นต้น

1.2 อุปกรณ์ เป็นสื่อใหญ่หรือสื่อหนัก บางที่นิยมเรียกว่า ฮาร์ดแวร์ หมายถึง สื่อการสอนที่เป็นเครื่องมือ เป็นครุภัณฑ์ ซึ่งได้แก่ เครื่องขยายเสียง เครื่องรับวิทยุ เครื่องบันทึกเทปเสียง เครื่องฉายข้ามศีรษะ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ เช่น กระดานหก กระดานดำ กระดาษทราย เป็นต้น

1.3 วิธีการ เทคนิค หรือกิจกรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการกระบวนการเรียนการสอนมากที่สุด ได้แก่ การจัดแบบการสาธิต การทดลอง เกม และกิจกรรมต่างๆ การจัดสถานการณ์จำลอง การเล่นเกมบทบาทสมมติ การจัดศูนย์การเรียนรู้ รวมถึงกิจกรรมที่ผู้เลี้ยงดูเด็กจัดขึ้นโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งผู้เลี้ยงดูเด็กอาจใช้สื่อประเภทวัสดุและอุปกรณ์มาประกอบ ในวิธีการหรือกระบวนการที่ผู้เลี้ยงดูเด็กจัดก็ได้

2. การจำแนกตามรูปแบบของสื่อ

2.1 สิ่งพิมพ์ หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่แสดงหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆ โดยใช้ตัวหนังสือที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์เป็นสื่อในการแสดงความหมายเป็นสื่อที่บรรจุเนื้อหาในรูปของตัวหนังสือเป็นหลัก

2.2 วัสดุกราฟิกวัสดุใดๆซึ่งแสดงความจริงแสดงความคิดอย่างชัดเจนโดยใช้ภาพวาดภาพเขียนและอักษรข้อความรวมกัน

2.3 วัสดุและเครื่องฉายเป็นสื่อที่บรรจุเนื้อหาและข้อความและรูปภาพลงในวัสดุฉายแล้วนำเสนอโดยผ่านเครื่องฉายต่างๆ

2.4 วัสดุถ่ายทอดเสียงเป็นสื่อที่นำเสนอเนื้อหาด้วยเสียงเช่นวิทยุเครื่องบันทึกเสียง

3. สื่อการเรียนการสอนจำแนกตามประสบการณ์

3.1 ประสบการณ์ตรงและมีความมุ่งหมาย ประสบการณ์ขั้นนี้ เป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาทั้งปวง เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับมาจากความเป็นจริงและด้วยตัวเองโดยตรง ผู้รับประสบการณ์นี้จะได้เห็น ได้จับ ได้ทำ ได้รู้สึก และได้ดมกลิ่นจากของจริง ดังนั้นสื่อการสอนที่ให้ประสบการณ์การเรียนรู้ในขั้นนี้ก็คือของจริงหรือความเป็นจริงในชีวิตของคนเรานั้นเอง

3.2 ประสบการณ์จำลอง เป็นที่ยอมรับกันว่าศาสตร์ต่างๆ ในโลก มีมากเกินไปที่จะเรียนรู้ได้หมดสิ้นจากประสบการณ์ตรงในชีวิต บางกรณีก็อยู่ในอดีต หรือซับซ้อนเร้นลับหรือเป็นอันตราย ไม่สะดวกต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จึงได้มีการจำลองสิ่งต่างๆ เหล่านี้มาเพื่อการศึกษาของจำลองบางอย่างอาจจะเรียนรู้ได้ง่ายกว่าและสะดวก

3.3 ประสบการณ์นาฏการ ประสบการณ์ต่าง ๆ ของคนเรานั้นมีหลายสิ่งหลายอย่างที่เราไม่สามารถประสบได้ด้วยตนเอง เช่น เหตุการณ์ในอดีต เรื่องราวในวรรณคดี การเรียนในเรื่องที่มีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ หรือเรื่องธรรมชาติที่เป็นนามธรรม การแสดงละครจะช่วยให้เราได้เข้าไปใกล้ความเป็นจริงมากที่สุดเช่นฉากเครื่องแต่งตัวเครื่องมือหุ่นต่างๆ เป็นต้น

3.4 การสาธิต การสาธิตคือ การอธิบายถึงข้อเท็จจริงหรือแบ่งความคิด หรือกระบวนการต่างๆ ให้ผู้ฟังแลเห็นไปด้วย เช่น ครูวิทยาศาสตร์เตรียมก๊าซออกซิเจนให้นักเรียนดู ก็เป็นการสาธิต การสาธิตก็เหมือนกับนาฏการ หรือการศึกษานอกสถานที่ เราถือเป็นการสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งในการสาธิตนี้ อาจารย์รวมเอาสิ่งของที่ใช้ประกอบหลายอย่าง นับตั้งแต่ของจริงไปจนถึงตัวหนังสือ หรือคำพูดเข้าไว้ด้วย แต่เราไม่พึงเล็งถึงสิ่งเหล่านี้เราจะให้ความสำคัญกับกระบวนการทั้งหมดที่ผู้เรียนจะต้องเฝ้าสังเกตอยู่โดยตลอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การศึกษานอกสถานที่ การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตเพื่อให้นักเรียนได้เรียนจากแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้ที่มีอยู่จริงภายนอกห้องเรียน ดังนั้นการศึกษานอกสถานที่จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่เป็นสื่อกลางให้นักเรียนได้เรียนจากของจริง

3.6 นิทรรศการ นิทรรศการมีความหมายที่กว้างขวาง เพราะหมายถึง การจัดแสดงสิ่งต่างๆ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ชม ดังนั้นนิทรรศการจึงเป็นการรวมสื่อต่าง ๆ มากมายหลายชนิด การจัดนิทรรศการที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัด จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดสร้างสรรค์มีส่วนร่วม และได้รับข้อมูลย้อนกลับด้วยตัวของเขาเอง

3.7 โทรทัศน์และภาพยนตร์ โทรทัศน์เป็นสื่อการสอนที่มีบทบาทมากในปัจจุบัน เพราะได้เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงในเวลาเดียวกันและยังสามารถแพร่และถ่ายทอดเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นได้ด้วย นอกจากนี้ยังมีหลายรูปแบบ เช่น โทรทัศน์วงจรปิด ซึ่งโรงเรียนสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีโทรทัศน์วงจรปิด ที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษอย่างกว้างขวาง ภาพยนตร์เป็นสื่อที่จำลองเหตุการณ์มาให้ผู้ชมหรือผู้เรียนได้ดูและได้ฟังอย่างใกล้ชิดกับความจริง แต่ไม่สามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นได้ ถึงอย่างไรก็ตามภาพยนตร์ก็ยังนับว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทมากในการเรียนการสอนเช่นเดียวกับโทรทัศน์

3.8 ภาพนิ่ง การบันทึกเสียง และวิทยุ ภาพนิ่ง ได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาดซึ่งมีทั้งภาพทึบแสงและโปร่งแสง ภาพทึบแสงคือรูปถ่าย ภาพวาด หรือภาพในสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ส่วนภาพนิ่งโปร่งใสหมายถึง สไลด์ फिल्मสตริป ภาพโปร่งใสที่ใช้กับเครื่องฉายวัสดุโปร่งใส เป็นต้น ภาพนิ่งสามารถจำลองความเป็นจริงมาให้เราศึกษาบจนจ๋อได้ การบันทึกเสียง ได้แก่ แผ่นเสียงและเครื่องเล่นแผ่นเสียง เทปและเครื่องบันทึกเสียง และเครื่องขยายเสียงตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเสียง ซึ่งนอกจากจะสามารถนำมาใช้อย่างอิสระในการเรียนการสอนด้วยแล้ว ยังใช้กับรายการวิทยุและกิจกรรมการศึกษาอื่น ๆ ได้ด้วย ส่วนวิทยุนั้น ปัจจุบันที่ยอมรับกันแล้วว่า ช่วยการศึกษาและการเรียนการสอนได้มาก ซึ่งไม่จำกัดอยู่แต่เพียงวิทยุโรงเรียนเท่านั้นแต่ยังหมายรวมถึงวิทยุทั่วไปอีกด้วย

3.9 ทัศนสัญลักษณ์ สื่อการสอนประเภททัศนสัญลักษณ์นี้ มีมากมายหลายชนิด เช่น แผนภูมิ แผนภาพ แผนที่ แผนที่ ภาพโฆษณา การ์ตูน เป็นต้น สื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์สำหรับถ่ายทอดความหมายให้เข้าใจได้รวดเร็วขึ้น

3.10 วจนสัญลักษณ์ สื่อชนิดนี้เป็นสื่อที่จัดว่า เป็นขั้นที่เป็นนามธรรมมากที่สุด ซึ่งได้แก่ตัวหนังสือหรืออักษร สัญลักษณ์ทางคำพูดที่เป็นเสียงพูด ความเป็นรูปธรรมของสื่อประเภทนี้จะไม่คงเหลืออยู่เลย อย่างไรก็ตามถึงแม้สื่อประเภทนี้จะมีลักษณะที่เป็นนามธรรมที่สุดก็ตาม เราก็ใช้ประโยชน์จากสื่อประเภทนี้มาก เพราะต้องใช้ในการสื่อความหมายอยู่ตลอดเวลา

4. สื่อการเรียนการสอนจำแนกตามคุณสมบัติ

4.1 ทัศนวัสดุ (Visual Materials) หมายถึง วัสดุที่สื่อสารโดยผ่านประสาทตาหรือการเห็น เช่น กระดานดำ กระดานผ้าสาหลี่) แผนภูมิ รูปภาพ สไลด์ หุ่นจำลอง วัสดุกราฟิก ฯลฯ

4.2 โสตวัสดุ (Audio Materials) หมายถึง วัสดุที่สื่อสารโดยผ่านประสาทหู หรือ การฟัง เช่น เครื่องบันทึกเสียง (Tape Recorder) เครื่องรับวิทยุ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ระบบขยายเสียง ฯลฯ

4.3 โสตทัศนวัสดุ (Audio Visual Materials) หมายถึง วัสดุที่จะต้องใช้ประกอบกับโสตทัศนอุปกรณ์เพื่อนำเสนอเรื่องราวหรือความรู้ต่อผู้เรียนเช่นภาพยนตร์,โทรทัศน์ ฯลฯ

4.4 เครื่องมือหรืออุปกรณ์ (Equipments) อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงภาพและเสียงเช่นเครื่องฉายภาพยนตร์,เครื่องฉายฟิล์มสตริป,เครื่องฉายสไลด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 กิจกรรมต่างๆ (Activities) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆด้วยตนเองคุณค่าของสื่อกิจกรรมเช่นนิทรรศการ การสาธิต ที่ศนศึกษา ฯลฯ

2.5 การผลิตสื่อการเรียนการสอน

2.5.1 แนวทางการพิจารณาคุณภาพสื่อหรือวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษา

การผลิตสื่อหรือวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษา อาจจะทำขึ้นโดยบุคคลหลายประเภทดังที่ได้กล่าวมาแล้ววัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ได้รับจะมีคุณภาพแตกต่างกัน บางก็มีคุณภาพดี บางก็มีคุณภาพปานกลาง บางก็มีคุณภาพต่ำ เพื่อให้การผลิตสื่อดังกล่าวให้มีคุณภาพสูงผู้ผลิตจะต้องศึกษาเทคนิคการผลิตให้ถ่องแท้และปฏิบัติให้ถูกต้องตามเกณฑ์ที่เหมาะสม

แนวการประเมินคุณค่าของสื่อหรือวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

1. รูปแบบ (Format) นับได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความดึงดูดใจ การออกแบบรูปแบบที่ดีและเหมาะสมย่อมจะเพิ่มคุณค่าให้วัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษามากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น รูปแบบของวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาประเภทแผนภูมิ แผนภาพ อาจจะทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า ถ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าจะให้เป็นแนวตั้งหรือแนวนอน จะต้องพิจารณาให้เหมาะสม เพราะการกำหนดรูปแบบจะส่งผลถึงการออกแบบส่วนอื่นๆด้วย

2. ขนาด (Size) การกำหนดขนาดวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มที่จะนำไปใช้ที่สำคัญ วัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาบางอย่างอาจนำไปใช้กับกลุ่มหลายขนาดการกำหนดขนาดจึงจำเป็นกำหนดให้มีขนาดที่กลุ่มใหญ่ที่สุด สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ส่วนการกำหนดว่าจะให้มีขนาดกว้างยาวเท่าไรนั้นให้ถือหลักการประหยัดเป็นสำคัญ คือให้เสียเศษน้อยที่สุด เช่น ถ้าเป็นกระดาษเขียนหรือกระดาษแข็งเทา-ขาว ขนาดใหญ่มาใช้ทำแผนภูมิเล็กลงอาจจะใช้ขนาดพับครึ่งซึ่งจะไม่เสียเศษ หรือถ้าเสียเศษก็ควรให้สามารถนำไปใช้ทำประโยชน์อย่างอื่นได้

อย่างไรก็ตามสถานศึกษาแต่ละแห่งควรจะคำนวณขนาดให้มีมาตรฐานเดียวกันเพื่อความสะดวกในการเก็บรักษา และการใช้การกำหนดขนาดรูปภาพประกอบ และตัวอักษรจะต้องกำหนดให้สัมพันธ์กับขนาดของวัสดุด้วยในการที่จะกำหนดลงไปว่ารูปภาพควรมีขนาดเท่าใดนั้นย่อมทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะภาพแต่ละภาพย่อมมีรายละเอียดที่ไม่เหมือนกัน และมีจุดมุ่งหมายในการใช้ต่างกัน ภาพบางภาพมีรายละเอียดที่จะต้องศึกษามากจำเป็นต้องออกแบบให้มีขนาดใหญ่พอสมควร บางภาพต้องการเพียงให้ทราบภาพอะไรเท่านั้นก็อาจจะมีขนาดที่ไม่โตนักได้ แต่ก็ต้องไม่ให้เล็กจนเกินไปส่วนขนาดของตัวอักษรนั้นค่อนข้างจะแน่นอนกว่ารูปภาพจึงสามารถกำหนดขนาดลงไปได้

3. สี (Color) โดยธรรมชาติแล้ววัสดุที่มีสีสันจะสามารถดึงดูดความสนใจผู้ดูได้มากกว่าขาว - ดำ แต่ผลทางด้านการศึกษาจะไม่มีแตกต่างกันมากนัก การให้สีในการผลิตวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาจึงควรให้สีเฉพาะแต่ที่จำเป็นจริงๆเท่านั้น เช่น ให้สีเพื่อเน้นความแตกต่างกัน ให้สีเพื่อจัดกลุ่มสิ่งที่แสดง ให้สีเพื่อแสดงสีที่แท้จริงของวัสดุหรือรูปภาพ เป็นต้น การให้สีที่ผิดธรรมชาติเพื่อสร้างความงามทางศิลปะ อาจจะทำลายคุณค่าของวัสดุนั้นลงไปได้ จึงสมควรที่จะพิจารณาให้รอบคอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. น้ำหนัก (Weight) วัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาบางอย่างที่ไม่ต้องเคลื่อนย้ายไปที่อื่น อาจจะทำให้มีน้ำหนักมากได้ แต่ถ้าเป็นวัสดุที่ต้องนำไปใช้ตามที่ต่างๆ จำเป็นต้องทำให้มีน้ำหนักเบา เพื่อให้การขนย้ายเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว

5. การจัดรูป (Composition) การจัดรูปนับว่าเป็นลักษณะภายในวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ดูได้มาก ความสำเร็จในการใช้วัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษานั้น สื่อความหมายจะประสบผลสำเร็จเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในการจัดรูปที่ดีและเหมาะสมเป็นสำคัญ การรู้จักเลือกใช้รูปแบบการจัดรูปที่เหมาะสมจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ทางศิลปะเข้าช่วยด้วยการรู้จักสังเกตแบบการจัดที่ที่จะช่วยพัฒนาการจัดรูปได้เป็นอย่างดี

2.5.2 พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน

การผลิตสื่อการเรียนการสอนหรือวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน นั้นจะเป็นประเภทใดก็ตามจะมีความดึงดูดใจผู้เรียน และสามารถสื่อความหมายได้ดีเพียงใดนั้น นอกจากการปฏิบัติอันถูกต้องในการวางแผนการผลิตแล้ว การออกแบบที่ดีนั้นจะมีความสำคัญมาก

กระบวนการสื่อความหมาย (Communication Process) นับว่าเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารที่จำเป็นยิ่งสำหรับทุกชีวิต ไม่ว่าชีวิตนั้นจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ก็ตามจำเป็นต้องมีการสื่อความหมาย การสื่อความหมายนี้อาจจะเป็นไประหว่างสัตว์กับสัตว์ มนุษย์กับมนุษย์ หรือสัตว์กับมนุษย์ก็ตาม ล้วนแล้วแต่มีลักษณะกระบวนการพื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน คือจะต้องประกอบด้วย ผู้ส่ง ผู้รับ สื่อ และสาร

รูปแบบกระบวนการสื่อความหมาย

ผู้ส่ง (Source) จะเป็นใครก็ได้ที่มีความต้องการที่จะทำให้เกิดการสื่อความหมาย

ผู้รับ (Receiver) จะเป็นใครก็ได้ที่รับการสื่อความหมาย

สาร (Message) ก็คือ เรื่องราวที่ต้องการส่งไปหาผู้รับ

สื่อ (Medium) หรือช่องทาง (Channel) ก็คือตัวกลางที่จะนำสารหรือเรื่องราวไป ซึ่งอาจจะส่งโดยใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนหรือภาษาไปโดยตรง แต่ถ้าต้องการส่งไปหาผู้รับที่อยู่ห่างไกล หรือมีจำนวนมากก็อาจจะใช้สื่อทางไกล เช่น วิทยุ โทรทัศน์ โทรเลข โทรพิมพ์ หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม

2.5.3 ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) หมายถึง การกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยผู้สอน จะเป็นผู้ส่งสารหรือข้อความโดยผ่านตัวกลางหรือสื่อไปยังผู้เรียน สื่อในที่นี้จะหมายถึงวัสดุ (Materials หรือ Software) บางอย่างที่เราจำเป็นต้องใช้กับเครื่อง เช่น วัสดุโอบซึ่งเป็นวัสดุ เมื่อจะใช้ดูเราจำเป็นต้องใช้กับเครื่องฉาย ซึ่งเป็นเครื่องมือ (Equipment หรือ Hardware) จึงจะดูและฟังเสียงได้ ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบันจึงมักนิยมเรียก สื่อการเรียนประเภทวัสดุว่า วัสดุเทคโนโลยีการศึกษา เครื่องมือใดที่ใช้กับวัสดุเทคโนโลยีการศึกษาก็จะเรียกว่า เครื่องมือเทคโนโลยีการศึกษา (เสาวณีย์, 2528 : 209)

สุรชัย (2528 : 3-4) เรียกสื่อการเรียนการสอนว่า วัสดุทางเทคโนโลยีการศึกษา สามารถจำแนกประเภทวัสดุเทคโนโลยีการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. วัสดุสามมิติ (Three Dimension Materials) ได้แก่ ของจริง (Real object หรือ realia) ของจำลอง (Model) ของตัวอย่าง (Specimen or Sample) หุ่นตัดส่วน (Mock up) เป็นต้น

2. วัสดุสองมิติ (Two Dimension Materials) แบ่งได้เป็น 3 ประเภทย่อย ดังนี้

วัสดุสองมิติที่บ่งแสดง ได้แก่ ภาพถ่าย (Photograph) ภาพวาด (Drawing) แผนภูมิ (Chart) แผนภาพ (Diagram) ภาพพลิก (Flip Charts) แผนสถิติ (Graph) แผนที่ (Map) ภาพโฆษณา (Poster) การ์ตูน (Cartoon)

วัสดุสองมิติโปร่งแสง ได้แก่ สไลด์ (Slide) แผ่นภาพโปร่งใส (Overhead Transparency) เป็นต้น

วัสดุสองมิติเคลื่อนไหวโปร่งแสง ได้แก่ ภาพยนตร์ในรูปแบบต่างๆ

3. วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Materials) ได้แก่ วัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้กับเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น เทปเสียง (Audio Tape) เทปโทรทัศน์ (Video Tape) วัสดุโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ เป็นต้น

2.5.3.1 วัสดุสามมิติ (Three Dimension Materials) วัสดุสามมิติบางครั้งเรียกกันว่า วัสดุมีทรง หมายถึง วัสดุที่มีลักษณะเป็นสามมิติ คือ มีความกว้าง ความยาว ความหนา หรือความลึก ในทางการเรียนการสอนหมายถึง ของจริง ของตัวอย่าง ของจำลอง ตู้อัตรทัศน์ และสิ่งของอื่น ที่มีลักษณะเป็นรูปทรง

ตัวอย่างสื่อวัสดุ 3 มิติ

1.1 หุ่นจำลอง (Models) หมายถึง วัสดุสามมิติที่สร้างขึ้นเพื่อเลียนแบบของจริง เนื่องจากข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถจะใช้ของจริง ประกอบการเรียนการสอนได้ เช่น การอธิบายลักษณะและตำแหน่ง ของอวัยวะภายในร่างกายของคนหรือสัตว์ ดังนั้นของจำลองจึงมีคุณค่าต่อการเรียนใกล้เคียงกับของจริง

1.2 ของจริง (Real Things) ของจริงหมายถึง สิ่งเร้าต่างๆที่มีสภาพเป็นของเดิมแท้ๆของสิ่งนั้นอาจเป็นสิ่งที่มียู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และเป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต ผู้เรียนสามารถรับรู้ และเรียนรู้ของจริงได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้สามารถมองเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้ลิ้มรส และได้สัมผัสกับบรรยากาศของของจริงด้วยตนเอง ดังนั้นสื่อประเภทของจริงจึงมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการแสดงสาระที่เป็นจริงได้ดีกว่าหุ่นจำลอง แต่อย่างไรก็ตามสื่อของจริงบางอย่างก็ไม่เหมาะที่จะนำมาให้ดูกันได้ หากสิ่งนั้นมีขนาดเล็กหรือใหญ่เกินไป อยู่ไกลเกินไป หรือสิ่งนั้นเป็นของจริงที่มีอันตราย

1.3 ป้ายนิเทศ (Bulletin Boards) ป้ายนิเทศเป็นทัศนวัสดุที่นำมาใช้ในการแสดงเรื่องราวต่างๆ แก่ผู้ดูโดยใช้วัสดุหลายอย่างติดไว้บนแผ่นป้าย เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ข้อความที่อธิบายภาพรวมทั้งวัสดุ 3 มิติ ของจริงหรือของจำลอง เผยแพร่ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือ ใช้เป็นป้ายประกาศและแสดงผลงานของหน่วยงานต่างๆ ป้ายนิเทศควรมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ซึ่งผู้ดูสามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องอาศัยผู้บรรยายประกอบแต่ไม่ควรมีรายละเอียดมากเกินไป ควรบรรจุเนื้อหาเพียงเรื่องเดียว ถ้าเนื้อหามากควรจัดแสดงเป็นหลายๆแผ่น เรียงไปตามลำดับ มีจุดเริ่มต้นและจบในตัวเอง

1.4 ตู้อัตรทัศน์ (Diorama) เป็นทัศนวัสดุที่ออกแบบเป็นสื่อ 3 มิติเลียนแบบธรรมชาติหรือบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เป็นของจริง กระตุ้นความสนใจได้ดีด้วยลักษณะเป็นฉาก ที่มีความลึกคล้ายเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สแกนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับของจริง วัสดุประกอบจากสื่อดคล้องเป็นเรื่องเดียวกัน สีสัมผัสเหมือนจริง เช่น ฉากใต้ทะเลมีฉากหลังเป็นสีน้ำเงิน พื้นเป็นทรายและโขดหินปะการัง แวดล้อมด้วยหอย ปู ปลา รวมทั้งสัตว์และพืชใต้ทะเล เป็นต้น

2.5.3.2 สื่อวัสดุ 2 มิติ โดยทั่วไปวัสดุ 2 มิติ ที่นิยมใช้ประกอบการเรียนการสอนมีมากมายหลายชนิด แต่สื่อวัสดุ 2 มิติ ซึ่งมองเห็นทางตา ส่วนมากอาศัยงานกราฟิกเป็นองค์ประกอบหลักในการกระตุ้นการรับรู้และการสื่อความหมาย

วัสดุกราฟิกเป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้ทางตาซึ่งถือว่าเป็นอวัยวะ ที่มีปริมาณการรับรู้มากที่สุดเมื่อเทียบกับการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสด้านอื่นๆ ด้วยเหตุนี้วัสดุกราฟิกจึงมีบทบาท และมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนและการถ่ายทอดความรู้ สื่อวัสดุกราฟิกที่เห็นได้ โดยทั่วไปมีหลายรูปแบบเช่นโปสเตอร์ หนังสือ วารสาร บ้ายประกาศ ข้อความบนฉลากสินค้า ลวดลาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มสื่อการสอนต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นภาพเขียน สัญลักษณ์ และตัวอักษร

1. ความหมายและความสำคัญของวัสดุกราฟิกทางการศึกษา

วัสดุ (Materials) หมายถึง สิ่งสิ้นเปลืองต่างๆ ที่อาจมีราคาไม่สูงนักและไม่คงทนถาวร เช่น กระดาษ ดินสอ ปากกา เป็นต้น

กราฟิก (Graphics) เป็นคำที่เรียกทับศัพท์ภาษาอังกฤษซึ่งเดิมเป็นคำละติน หมายถึง ภาพวาด ภาพเขียน ลายเส้นหรือแม้แต่เป็นจุดซึ่งได้แก่ ตัวอักษร รูปภาพ ภาพวาด ภาพสเก็ต แผนภาพ การถ่ายภาพ และอื่นๆ ที่ต้องอาศัยศิลปะและศาสตร์ (Art & Science) เข้ามาช่วยในการสื่อความหมายเพื่อทำให้ผู้ดูเกิดความคิดและการตีความหมายได้ตรงตามผู้ส่งสารต้องการ เช่น แผนภูมิ ภาพโฆษณา การ์ตูน เป็นต้น

เมื่อรวมทั้งสองเข้าด้วยกันซึ่งมีความหมายว่า วัสดุกราฟิก (Graphics Materials) คือ วัสดุที่ผลิตขึ้นเพื่อแสดงสัญลักษณ์ หรือความหมายของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทำให้คนได้มองเห็นความจริงหรือความคิดอันถูกต้องชัดเจนจากวัสดุกราฟิกนั้นๆ

งานกราฟิก หมายถึง งานการวางแผนทางศิลปะและการทำหัวเรื่อง (Title) ในรูปของขนาด สัดส่วนและหลักในการออกแบบ รวมถึงการใช้สีประกอบเพื่อเน้นและดึงดูดความสนใจให้มากขึ้นและเป็นการช่วยให้ได้รายละเอียดชัดเจนของวัสดุที่ใช้ประกอบเป็นวัสดุการสอน งานด้านกราฟิกยังมีความหมาย รวมไปถึงการฉีกภาพ ภาพถ่าย รูปถ่าย ซึ่งสัมพันธ์กับวัสดุให้มีคุณภาพในการใช้ จับถือสะดวก ดึงดูดความสนใจ และรักษาผิวของวัสดุ วิธีการผลิตวัสดุกราฟิกด้วยกระดาษซึ่งจะต้องเหมาะสมกับจำนวนที่ต้องการและวิธีการในการผลิต จะเห็นได้ว่างานกราฟิกนั้นกว้างขวางไปได้ในทุกวงการโดยเฉพาะในแง่ของการศึกษางานกราฟิกมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก โดยผู้สอนสามารถที่จะนำวัสดุกราฟิกไปใช้ประกอบการสอน

2. คุณค่าของวัสดุกราฟิก วัสดุกราฟิกเป็นสื่อพื้นฐานที่นิยมใช้ประกอบการเรียนการสอนหรือการเผยแพร่ความรู้ทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากวัสดุกราฟิกมีคุณค่าหลายประการดังนี้

2.1 ราคาถูก

2.2 ครูผู้สอนสามารถผลิตได้ด้วยตนเอง

2.3 มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง

2.4 เก็บรักษาได้ง่าย ใช้ได้สะดวก

2.5 สามารถประยุกต์หรือใช้ประกอบกับสื่ออื่น ๆ ได้

3. ประโยชน์ของวัสดุกราฟิก วัสดุกราฟิกมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นว่าเป็นประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.1 ช่วยให้ผู้สอนกับผู้เรียนเข้าใจความหมายได้ตรงกัน
- 3.2 ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีกว่าการฟังคำบรรยายเพียงอย่างเดียว
- 3.3 ประหยัดเวลา
- 3.4 ช่วยให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนยิ่งขึ้น
- 3.5 ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาส มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน
- 3.6 ช่วยให้การอธิบายสิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่ายขึ้น
4. ลักษณะของวัสดุกราฟิกที่ดี สื่อวัสดุกราฟิกที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่ดีควรมีลักษณะ

ดังนี้

- 4.1 มีความง่ายต่อความเข้าใจ สามารถสื่อความหมายได้รวดเร็วชัดเจน ทั้งรูปภาพ สัญลักษณ์ ตัวอักษรและถ้อยคำ
- 4.2 การออกแบบต้องคำนึงถึงการเรียนรู้โดยเรียงลำดับภาพสัญลักษณ์ และตัวอักษรตามลำดับขั้นตอน
- 4.3 ต้องมีการเน้นจุดเด่นโดยการใช้สี ขนาด รูปร่าง รูปทรง เส้น หรือทิศทาง เพื่อแบ่งแยกข้อมูลที่เป็นใจความสำคัญให้เด่นกว่าข้อมูลอื่น ๆ
- 4.4 มีความเป็นเอกภาพทั้งเนื้อหาและรูปภาพ
- 4.5 มีความประณีต สวยงาม ตามคุณค่าของศิลปกรรม
5. หลักการออกแบบวัสดุกราฟิก การออกแบบวัสดุกราฟิกให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพในการสื่อความหมายควรรยึดหลักการดังนี้
 - 5.1 ตรงกับจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชา
 - 5.2 การออกแบบโดยการคำนึงถึงประโยชน์ที่จะนำไปใช้งานโดยมุ่งที่จะได้รับการใช้วัสดุกราฟิกเพื่อการสื่อความหมายสำคัญ
 - 5.3 การออกแบบวัสดุกราฟิกควรมีลักษณะง่ายๆส่วนประกอบต่างๆไม่จำเป็นต้องแสดงรายละเอียดมากเกินไป และขบวนการผลิตไม่ยุ่งยากซับซ้อน
 - 5.4 คำนึงถึงความประหยัดทั้งเงินงบประมาณและเวลาในการจัดทำ
 - 5.5 มีสัดส่วนดี องค์ประกอบทั้งหมดกลมกลืน เช่น รูปแบบ พื้นผิว เส้น สี เป็นต้น
 - 5.6 มีโครงสร้างที่เหมาะสม กลมกลืนกับวัฒนธรรม สังคม และมีความถูกต้องตามสภาพที่เป็นจริง
6. ข้อดีและข้อจำกัดของวัสดุกราฟิก สื่อวัสดุกราฟิกมีข้อดีและข้อจำกัดต่อกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ดังนี้
 - 6.1 ข้อดี
 - 6.1.1 สามารถแสดงเนื้อหาให้เข้าใจได้ง่ายและเปรียบเทียบเนื้อหาต่าง ๆ ได้ดี
 - 6.1.2 สามารถผลิตได้ง่ายไม่จำเป็นต้องอาศัยความชำนาญพิเศษมากนัก
 - 6.1.3 ต้นทุนในการผลิตมีราคาถูกกว่าสื่อประเภทอื่น
 - 6.1.4 ใช้งานได้สะดวกรวดเร็วไม่ยุ่งยาก เก็บรักษาง่าย
 - 6.1.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนเช่นทำแผนภูมิจัดทำป้ายนิเทศ เป็นต้น
 - 6.2 ข้อจำกัด
 - 6.2.1 ใช้ได้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดเล็กเท่านั้น
 - 6.2.2 การออกแบบในการผลิตไม่ดีอาจทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ยาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.3 วัสดุกราฟิกที่มีคุณภาพดีและสวยงามจำเป็นต้องใช้ผู้ชำนาญพิเศษมาช่วยในการผลิต

7. ประเภทของวัสดุกราฟิก

7.1 แผนภูมิ (Charts)

7.2 แผนสถิติ (Graphs)

7.3 แผนภาพหรือแผนผัง (Diagrams)

7.4 ภาพพลิก (Flip Charts)

7.5 ภาพชุด (Flip Books)

7.6 ภาพโฆษณา (Posters)

7.7 การ์ตูน (Cartoons)

7.8 การ์ตูนเรื่อง (Comics)

7.1 แผนภูมิ (Charts) แผนภูมิเป็นวัสดุกราฟิกที่ได้รับการออกแบบให้สามารถสื่อความหมายได้ดี ใช้แสดงกระบวนการต่างๆที่สำคัญหรือความสัมพันธ์ของข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบหรือความเกี่ยวข้องและความต่อเนื่องกัน โดยใช้รูปภาพ ตัวเลข ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ การใช้แผนภูมิในการสอนช่วยให้ผู้สอนใช้เวลาในการสอนน้อยลง เพราะผู้เรียนจะสามารถเข้าใจความหมายและเรื่องราวที่ผู้สอนพูดได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ แต่ผู้สอนจะต้องเข้าใจว่า แผนภูมิเป็นรูปภาพ ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์เท่านั้นไม่สามารถอธิบายแทนผู้สอนได้ ผู้สอนจะต้องเป็นผู้อธิบายเนื้อหาเอง

7.1.1 ลักษณะของแผนภูมิที่ดี แผนภูมิเป็นจำนวนมากที่สร้างขึ้นมาแล้วใช้เพียงครั้งเดียวแล้วทิ้งไปก็นับว่าเป็นการสิ้นเปลือง ดังนั้นก่อนที่จะผลิตแผนภูมิขึ้นมาใช้ ผู้ผลิตควรจะได้พิจารณาลักษณะของแผนภูมิที่ดีเสียก่อน

7.1.2 ประเภทของแผนภูมิ แผนภูมิที่นิยมใช้กันแบ่งออกได้เป็นหลายชนิดคือ

7.1.2.1 แผนภูมิตาราง (Tabular Charts) เป็นแผนภูมิที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสองข้อมูลซึ่งกำหนดความสัมพันธ์กันหรือเวลากับเหตุการณ์ เช่น ตารางเรียน ตารางเวลารถไฟ เข้าออก ตารางกำหนดการ เป็นต้น

7.1.2.2 แผนภูมิแบบอธิบายภาพ (Pictorial labeling Charts) ใช้ใช้อธิบายลักษณะส่วนต่างๆ ของภาพให้เห็นชัดเจน เช่น ส่วนประกอบของเครื่องยนต์ อวัยวะภายในของมนุษย์ ส่วนต่างๆ ของดอกไม้ เป็นต้น

7.1.2.3. แผนภูมิแบบต้นไม้ (Tree Charts) เป็นแผนภูมิที่แสดงให้เห็นว่า สิ่งหนึ่งสามารถจำแนกออกเป็นส่วนย่อยได้อีกหลายส่วน เหมาะกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์แสดงให้เห็นสิ่งหนึ่งๆแยกออกเป็นหลายสิ่งหรือการจำแนกโครงสร้างใหญ่ไปหาองค์ประกอบย่อย เช่น ประเภทของเครื่องดนตรี ประเภทของการคมนาคม อาหารหลัก 5 หมู่

7.1.2.4 แผนภูมิแบบสายธาร (Stream Charts) เป็นแผนภูมิที่แสดงให้เห็นว่าสิ่งหนึ่ง ๆ ที่มีขนาดเล็กรวมตัวกันเกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้นมา หรือเริ่มจากหน่วยย่อยรวมกันเป็นหน่วยใหญ่ แผนภูมินี้เปรียบเสมือนสายธารเล็กๆ ไหลไปรวมกันเป็นแม่น้ำ มีลักษณะสวนทางหรือตรงกันข้ามกับแผนภูมิแบบต้นไม้ เช่น ชีพ เมนบอร์ด จอภาพขมบ่งเกิดจาก แป้ง ยีสต์ น้ำตาล ปังจัย 4 เป็นต้น ตัวอย่างแผนภูมิแบบสายธาร

7.1.2.5 แผนภูมิแบบเปรียบเทียบ (Comparison Charts) เป็นแผนภูมิที่ใช้แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสิ่งของสองสิ่งทางด้านรูปร่าง ลักษณะ ขนาด แนวความคิด ของสิ่งต่างๆ เช่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปรียบเทียบการแต่งกายในสมัยต่างๆ พืชใบเลี้ยงเดี่ยวกับใบเลี้ยงคู่ การเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและหญิง เป็นต้น

7.1.2.6 แผนภูมิแบบองค์การ (Organization Charts) เป็นแผนภูมิที่ใช้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของสายงานในหน่วยงานหรือองค์การ นิยมใช้เส้นโยงความสัมพันธ์ ของหน่วยงานย่อยที่เกี่ยวข้องกันโดยตรงและใช้เส้นประ หรือเส้นจุดไข่ปลา แสดงความสัมพันธ์ของหน่วยงานย่อยที่เกี่ยวข้องกันโดยอ้อมเช่นแผนภูมิแสดงสายงานการบริหารโรงเรียน เป็นต้น

7.1.2.7 แผนภูมิแบบต่อเนื่อง (Flow Charts) เป็นแผนภูมิที่ใช้แสดงเรื่องราว กิจกรรมหรือกระบวนการที่ดำเนินเป็นขั้นตอนตามลำดับต่อเนื่อง ตลอดจนการแสดง วงจรชีวิตที่เป็นลำดับต่อเนื่อง เช่น วงจรชีวิตของผีเสื้อ

7.1.2.8 แผนภูมิแบบวิวัฒนาการ (Developmental Charts) เป็นแผนภูมิที่มีลักษณะคล้ายกับแผนภูมิแบบต่อเนื่องแต่เน้นการแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ ต่อเนื่องกันเป็นลำดับ แต่ไม่ย้อนกลับมาที่จุดเริ่มต้นอีก เช่น แสดงวงจรชีวิตของกบหรือแสดงวงจรชีวิตของผีเสื้อ

7.1.2.9 แผนภูมิขยายส่วน (Enlarging Charts) ใช้แสดงส่วนที่ขยายจากส่วนเล็กๆ ที่ต้องการให้เห็นเด่นชัดขึ้น

7.2 แผนสถิติ (Graphs) แผนสถิติเป็นวัสดุหลายเส้นที่เน้นการสื่อความหมายในเชิงปริมาณและตัวเลข แผนสถิติแต่ละเรื่องควรแจ้งที่มาของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อถือ และเปิดโอกาสให้ศึกษาค้นคว้าต่อไปได้ง่ายขึ้น เนื้อหาที่เหมาะสมกับแผนสถิติ ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ การเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล

7.2.1 ลักษณะแผนสถิติที่ดี

1. ตัวอักษร เส้น สี ต้องชัดเจน น่าสนใจ
2. มีลักษณะดูแล้วเข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน
3. แสดงแหล่งที่มาของข้อมูลได้อย่างถูกต้อง
4. ควรนำเสนอในลักษณะเปรียบเทียบหรือแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล
5. แสดงข้อมูลในลักษณะประมาณมิใช่เน้นความถี่ของข้อมูล

7.2.2 ประโยชน์ของแผนสถิติ แผนสถิติมีประโยชน์ในกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

1. ใช้แสดงข้อมูลของจำนวนที่มีลักษณะเป็นนามธรรมให้เข้าใจได้ง่าย
2. ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการอ่าน วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลทางสถิติได้
3. ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาที่แปลงเป็นแผนสถิติได้นานขึ้น
4. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ข้อมูลทางสถิติในการแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น

7.2.3 ชนิดของแผนสถิติ

1. แผนสถิติแบบพื้นที่ (Area Graphs) เป็นแผนสถิติแบบพื้นที่ เป็นแผนสถิติที่ใช้ขนาดของพื้นที่ หรือรูปทรง เรขาคณิต แสดงปริมาณ ของข้อมูลต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบ จำนวน โดยอาจเกิดจากลายเส้น ของ แผนสถิติ แบบเส้น กับเส้นฐานแล้ว ระบายพื้นที่ เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ที่เกิดขึ้น หรือใช้รูปทรงสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม แสดงปริมาณ เป็นภาพโครงร่าง ของสิ่งนั้นๆ เพื่อให้ผู้ดูเข้าใจได้ง่าย และรวดเร็ว

2. แผนสถิติแบบแท่ง(Bar Graphs) เป็นแผนสถิติแบบแท่ง เป็นแผนสถิติที่จัดทำได้ง่ายที่สุด และดูได้เข้าใจง่ายที่สุด โดยแสดงปริมาณหรือจำนวนของข้อมูลด้วยแท่งสี่เหลี่ยมซึ่งแต่ละแท่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สี่เหลี่ยมแทนข้อมูลแต่ละข้อมูลมีขนาดกว้างเท่ากัน แต่ความสูงหรือความยาวของแท่งสี่เหลี่ยมแตกต่างกัน

3. แผนสถิติแบบรูปภาพ (Pictorial Graphs) เป็นแผนภูมิที่แปลงข้อมูลตัวเลขให้เป็นสัญลักษณ์ที่เป็นรูปธรรม โดยใช้ภาพหลายเส้นง่ายๆ แสดงความหมายของ ข้อมูลแทนการใช้แท่งสี่เหลี่ยม ซึ่งแต่ละภาพมีรูปร่างเหมือนกันและขนาดเท่ากัน ภาพหนึ่งๆ แทนจำนวนหรือปริมาณของข้อมูลโดยกำหนดอัตราส่วนที่แน่นอนข้อดีของแผนสถิติแบบนี้จะสามารถดึงดูดความสนใจได้ดีเข้าใจง่ายและรวดเร็ว

4. แผนสถิติแบบวงกลม (Circle or Pie Graphs) เป็นแผนสถิติที่ใช้แสดงอัตราส่วนที่เป็นร้อยละของข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบจำนวนหรือปริมาณ โดยกำหนดพื้นที่ทั้งหมดเป็นวงกลมซึ่งแทนจำนวนหรือปริมาณทั้งหมด (100%) เท่ากับ 360 องศา แผนสถิติแบบวงกลมบางครั้งอาจทำเป็นชั้นหนาและแบ่งชั้นส่วนออกเป็นชั้นย่อยๆ จากนั้นจึงใช้สีแสดงความแตกต่างของข้อมูล เพื่อดึงดูดความสนใจและเข้าใจได้ง่าย

5. แผนสถิติแบบเส้น (Line Graphs) เป็นแผนสถิติแบบที่แสดงข้อเท็จจริงของข้อมูลได้ละเอียดและถูกต้องที่สุด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณหรือเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยอ่านค่าตรงจุดที่ตัดกันของค่าทั้งสองแล้วต่อจุดเหล่านี้ให้ติดต่อกันเป็นเส้น อาจแสดงเพียงเส้นเดียวแทนจำนวนหรือปริมาณของข้อมูลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรืออาจแสดงหลายๆเส้น แต่ละเส้นแทนข้อมูลแต่ละข้อมูลโดยใช้สีแสดงความแตกต่าง

7.3 แผนภาพ (Diagrams) – แผนภาพเป็นทัศนวัสดุที่ใช้ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น หรือเรื่องราว ต่างๆ โดยแสดงความสัมพันธ์ ของโครงสร้าง หรือการทำงานที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยอาศัยภาพหลายเส้น ตัวอักษร สัญลักษณ์ เพื่อแสดง ลักษณะเฉพาะ หรือโครงสร้างที่สำคัญเท่านั้น

7.3.1 ลักษณะของแผนภาพที่ดี แผนภาพที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีรูปแบบง่ายๆ แสดงแนวความคิดเดียว
2. ขนาดใหญ่พอสมควร รูปภาพ ตัวอักษร อ่านได้ชัดเจน
3. ใช้สีแสดงความแตกต่างและความเหมือนกัน
4. ควรใช้รูปภาพและสัญลักษณ์ให้มากกว่าตัวหนังสือ

7.3.2 เทคนิคการนำเสนอแผนภาพ การใช้แผนภาพประกอบการเรียนการสอนให้ได้ผลดีควรมีวิธีดังนี้

1. เลือกใช้แผนภาพที่ตรงกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์
2. เตรียมห้องเรียนและเตรียมผู้เรียนโดยให้ศึกษาเนื้อหาล่วงหน้า
3. เสนอแผนภาพอย่างช้าๆอธิบายให้ละเอียด
4. ควรใช้ไม้ชี้ประกอบการอธิบาย
5. ใช้สื่อการสอนอื่นประกอบการใช้แผนภาพด้วย

7.3.3 ประเภทของแผนภาพ แผนภาพแบ่งออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. แผนภาพหลายเส้น เป็นแผนภาพที่ใช้หลายเส้น รูปทรง และข้อความประกอบกัน เหมาะสำหรับแสดง โครงสร้างทั้งภายในและภายนอก พร้อมกับมีเส้นโยงแสดงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ทั้งลักษณะและตำแหน่ง และความสัมพันธ์ ของภาพที่แสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แผนภาพแบบบล็อก เป็นแผนภาพที่ใช้รูปทรงง่ายๆ แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบอย่างหายากๆ แสดงความสัมพันธ์ของระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกัน โดยไม่เน้นรายละเอียดของการทำงาน

3. แผนภาพแบบรูปภาพ เป็นแผนภาพที่ใช้ลายเส้นเขียน เป็นภาพง่ายๆ แทนสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพียงต้องการให้ดูเหมือนหรือใกล้เคียงเท่านั้น ผู้ดูจะเกิด ความเข้าใจ ได้เองแผนภาพแบบนี้ จึงเหมาะแก่การแสดงผลการทำงาน ถ้าภาพ ที่วาดเหมือนจริง มากจะกลายเป็น แผนภูมิอธิบายภาพ

4. แผนภาพแบบผสม เป็นแผนภาพ ที่ใช้เทคนิค การเขียนลายเส้น บนรูปภาพเพื่อเน้นให้เห็นความสำคัญ เฉพาะ บางส่วน โดยเป็นการรวม ทั้งรูปภาพ และลายเส้น เข้าด้วยกัน

7.4 ภาพพลิก (Flip Charts) ภาพพลิก เป็นทัศนวัสดุ ที่เป็นชุด ของภาพถ่าย ภาพวาด แผนภูมิ หรือกราฟ ซึ่งนำมารวมเข้าเป็นเรื่องราว ให้มีความต่อเนื่อง สัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นจนจบ จำนวนประมาณ 10 -15 แผ่น เหมาะสำหรับการนำเสนอ สื่อที่เป็นเรื่องเป็นราว ใช้กับกลุ่มผู้เรียน ที่มีขนาดไม่เกิน 20 -30 คน ถ้าใช้นอก สถานที่ ควรมี ขาดั่งสำหรับแขวนโดยเฉพาะ

7.5 ภาพชุด (Flip Books) ภาพชุดเป็นวัสดุกราฟิกที่สามารถใช้ง่ายมีลักษณะเหมือนภาพพลิกแต่มีขนาดเล็กกว่าสำหรับประกอบการสอน เล่าเรื่อง หรือบรรยาย กับกลุ่มผู้เรียนขนาดเล็กหรือสอนเป็นรายบุคคลในห้องเรียน มีลักษณะที่สำคัญคือเป็นชุดของภาพซึ่งเรียงลำดับเรื่องราวไว้เป็นชั้นๆ เย็บรวมกันเป็นเล่ม ในแต่ละหน้าจะมีภาพที่สัมพันธ์กับคำบรรยาย ด้านหลังของหน้าแรกก็จะ เป็นคำบรรยายของภาพในหน้าที่สอง คำบรรยายสรุปนี้จะช่วยแนะแนวทางบรรยายให้กับผู้สอน ดังนั้นนอกจากภาพชุดจะใช้เป็นสื่อแล้วยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนได้ด้วย ผู้สอนสามารถทำขึ้นใช้เองได้อย่างง่ายๆ ได้โดยใช้ภาพจากหนังสือเอกสารต่างๆ มาตัดปะหรือวาดภาพอย่างง่าย

7.6 ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ (Posters) ภาพโฆษณา เป็นทัศนวัสดุที่ใช้แสดงความคิดหรือข้อเท็จจริงด้วยสัญลักษณ์ ภาพประกอบที่สะดุดตา คำขวัญที่กินใจ หรือคำอธิบายสั้นๆ โดยการออกแบบที่ดึงดูดความสนใจของผู้พบเห็นในระยะเวลาอันสั้น สามารถเข้าใจได้ง่าย จดจำได้อย่างรวดเร็ว

ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ คือวัสดุกราฟิกที่ออกแบบอย่างมีศิลปะ ภาพโฆษณาแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ภาพโฆษณาที่มีแต่ตัวหนังสืออย่างเดียว เช่น โปสเตอร์โฆษณาเชิญชม นิทรรศการหรือไปปลิวต่างๆ

2. ภาพโฆษณาชนิดที่มีรูปภาพประกอบคำบรรยายหรือข้อความสั้นๆ ที่มีความหมายซึ่งอาจเป็นคำถาม คำพังเพย หรือข้อความที่คล้องจองตัวอย่าง เช่น การโฆษณาภาพยนตร์ หนังสือวารสาร การณรงค์ต่อต้าน หรือขอความร่วมมือต่างๆ

7.6.1 ลักษณะของภาพโฆษณาที่ดี

1. มีจุดมุ่งหมายเดียว แน่นอน ออกแบบง่ายไม่ซับซ้อน
2. ได้รับความสนใจผู้พบเห็น ด้วยภาพ ข้อความที่สะดุดตา สะดุดความคิด ขวนให้ติดตาม
3. ใช้ภาพประกอบง่าย สีเด่น สะดุดตา ขวนดู
4. ควรมีขนาดใหญ่ ประมาณ 22 - 44 นิ้ว
5. ถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างรวดเร็วและตรงประเด็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ข้อความที่ใช้ควรกระชับ ตรงประเด็น เข้าใจง่าย ตรงใจผู้อ่าน ชวนให้คิด และมีขนาดที่เหมาะสม

7.6.2 ประโยชน์ของภาพโฆษณาต่อการเรียนการสอน

1. ใช้เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างเป็นปกติ จะช่วยสร้างความสนใจให้ผู้เรียน
2. ใช้เป็นเครื่องเตือนใจ กระตุ้น รมณ์ระวัง ในการประพฤติปฏิบัติ
3. ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีภายในห้องเรียน
4. ใช้ประกาศข่าวสารต่างๆ

7.7 การ์ตูน (Cartoons) การ์ตูนเป็นวัสดุกราฟิกแสดงลักษณะทางรูปภาพวาดที่ใช้เป็นตัวแทนบุคคล แนวความคิด หรือสถานการณ์ ซึ่งออกแบบและทำขึ้นเพื่อจูงใจและเพื่อโน้มน้าวความคิดแก่ผู้ดูและสร้างอารมณ์ขัน ภาพเสียดสีสังคม ที่บางคนเรียกว่า ภาพล้อ โดยเลียนแบบกิริยาอาการของคนจริงๆ โดยเน้นเฉพาะลักษณะเด่นๆ ก็จัดเป็นภาพ การ์ตูนด้วย การ์ตูนเป็นภาพลายเส้นที่เขียนอย่างง่ายๆ ไม่ซับซ้อนหรือแสดงส่วนละเอียดมากนัก แต่มีจุดมุ่งหมายและแสดง ความหมายในตัวเองและแสดงลักษณะเด่นของคน สัตว์ สิ่งของที่เป็นไปในด้านความคิด หรือสร้าง สถานการณ์บางเรื่องขึ้นมา การ์ตูนที่สามารถเขียนได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องจะช่วยให้ผู้ดูเข้าใจ ความหมายและเรื่องราวได้ดีกว่าการใช้ภาษาบอกเล่าอย่างเดียว

การเขียนภาพการ์ตูน อาจเขียนเพียงภาพเดียวจบในตัวเลยหรือเขียนเป็นการ์ตูนเรื่อง (Comics) ซึ่งเป็นภาพการ์ตูนที่มีภาพต่อเนื่องกันหลายๆ ภาพ เพื่อเสนอเนื้อหาที่เป็นเรื่องยาว การเขียนการ์ตูน โดยการเริ่มหัดการ์ตูนแบบ Stick Figure คือภาพเส้นแกนกลางของร่างกายที่แสดงถึงการเคลื่อนไหวร่างกาย โดยคำนึงโครงร่างทางสรีระในท่าทางต่างๆ

7.7.1 ลักษณะของการ์ตูนที่ดี

1. แสดงภาพได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ผู้ดูเข้าใจความหมายถูกต้องตรงกัน
2. ภาพที่เขียนต้องเป็นภาพง่ายๆ แสดงหรือให้รูปแบบเฉพาะที่ต้องการแสดงออกเท่านั้น
3. การ์ตูนแต่ละภาพควรให้ความหมายเดียวเท่านั้น
4. คำบรรยายควรสั้น กระชับรัดกุมแต่มีความหมาย

7.7.2 ประโยชน์ของการ์ตูนต่อการเรียนการสอน

1. ใช้สร้างความสนใจเพื่อช่วยในการนำเข้าสู่บทเรียน
2. ใช้อธิบายหรือประกอบการอธิบายให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น
3. ใช้เป็นกิจกรรมของนักเรียนในระดับเด็กเล็ก
4. เป็นสื่อที่ช่วยสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ผู้เรียนมีความสนุกสนาน และยังผ่อนคลายความ

ตึงเครียดในการเรียนการสอนด้วย

7.8 การ์ตูนเรื่อง (Comics) คือ ภาพการ์ตูนที่มีเรื่องราวต่อเนื่องกันหลายภาพเพื่อนำเสนอ การ์ตูนเรื่องอาจจะเป็นภาพที่ผู้เขียนเขียนขึ้นเป็นตอนๆ เช่น ภาพลงในหนังสือพิมพ์รายวันติดต่อกัน เป็นประจำทุกวัน เราเรียกว่าการ์ตูนเป็นตอน (Comic strips) ถ้าการ์ตูนเรื่องมีความยาวพิมพ์เป็น เรื่องเล่า เราเรียกว่า หนังสือการ์ตูน (Comic books) ขณะนี้หนังสือการ์ตูนประกอบหลักสูตรกำลัง เป็นที่นิยมมากในหมู่ผู้เรียนชั้นประถมและมัธยม นักการศึกษาจึงพยายามที่จะทำหนังสือตำราเรียน ในรูปของหนังสือมากขึ้น เพราะนอกจากจะสร้างความสนใจในการค้นคว้าของผู้เรียนได้ดีแล้วยังปลูกฝังนิสัยให้เป็นผู้ที่รักการอ่านหนังสือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.8.1 ใช้การ์ตูนประกอบการเรียนการสอน การ์ตูนเป็นประเภทวัสดุกราฟิกสามารถใช้ประกอบการสอนได้ดังนี้

1. ใช้สำหรับกระตุ้นผู้เรียน การ์ตูนที่ดีจะดึงดูดและเร้าความสนใจ
2. ใช้สำหรับอธิบายให้เกิดความเข้าใจการเขียนการ์ตูนง่ายๆ ประกอบไปกับการอธิบายนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวได้ดีขึ้น
3. ใช้สำหรับเป็นกิจกรรมของผู้เรียน การให้ผู้เรียนหัดเขียนเองสำหรับอธิบายหรือใช้ในการโฆษณา หรือประกอบกิจกรรมการเรียนต่างๆ นั้น เป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
4. ใช้ในการสอนทักษะภาษาโดยการเขียนภาพง่ายๆ แทนความหมายของคำหรือเรื่องที่กล่าวถึง
5. ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนรายบุคคลได้ดี

สื่อประเภทวัสดุ เป็นสื่อที่มีขนาดเล็กสามารถเก็บบรรจุความรู้และประสบการณ์ไว้เป็นอย่างดี บางชนิดสามารถสื่อความหมายหรือถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวมันเองโดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดๆ เข้ามาช่วย แต่บางชนิดต้องอาศัยเครื่องมือในการฉายขยายเนื้อหาความรู้ให้เห็นเป็นภาพขนาดใหญ่หรือให้เสียงดังฟังชัดขึ้น แบ่งออกเป็นวัสดุ 2 มิติ วัสดุ 3 มิติ และวัสดุอิเล็กทรอนิกส์

สื่อวัสดุ 2 มิติ โดยทั่วไปหมายถึงสื่อวัสดุกราฟิกที่มีรูปภาพ ตัวหนังสือ และสัญลักษณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญ ใช้ในการแสดงความหมายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง แนวคิด เพื่อเสริมความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ผู้เรียนสามารถรับรู้และเรียนรู้ได้ด้วยการมองเห็นทางตา ตัวอย่างของวัสดุกราฟิกที่ใช้กับการเรียนการสอนเช่น แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ ภาพการ์ตูน ภาพโปสเตอร์ ภาพประกอบเรื่อง สมุดภาพ เป็นต้น

สื่อวัสดุ 3 มิติ เป็นสื่อที่สร้างมาจากวัสดุต่างๆ มีความกว้าง ยาว และหนาหรือลึก ทำให้เกิดเป็นรูปทรงต่างๆ เช่น หุ่นจำลอง ของจริง บ้ายนิเทศ กระดานแม่เหล็ก เป็นต้น

2.6 หนังสือสำหรับเด็ก

"หนังสือสำหรับเด็ก" หรือบางคนอาจเรียกว่า "วรรณกรรมสำหรับเด็ก" หมายความว่า หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กใช้ในการฟัง การอ่าน และการเรียนรู้ เนื้อหาสาระที่มุ่งให้ความรู้ และความรู้เพลิดเพลินอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินควบคู่กันไป ในรูปแบบที่เรียกว่า สาระบันเทิงโดยใช้วิธีเขียน การจัดทำ และรูปเล่มที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความสามารถในการอ่านของผู้อ่าน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548 : 9)

หน้าที่หลักของนักเขียนหนังสือเด็ก จึงต้องเขียนให้อ่านง่ายตื่นเต้น สนุกสนาน ดำเนินเรื่องเร็ว เนื้อหาน่ารักจนกระทั่งเด็กติดใจในหนังสือเล่มนั้น ซึ่งจะทำให้เด็กอยากอ่านหนังสือเล่มอื่นตามไปด้วย เปรียบเหมือนกับว่าเด็กได้พบขุมทองแล้ว และคงจะได้อะไรบางอย่างจากการอ่านที่สามารถนำไปใช้ในอนาคตได้ (โรอัลด์ ดาห์ว จากเอกสารเผยแพร่ของ Knopf อังโนนิตดา หงส์วิวัฒน์. 2538 : อ่านหนังสือให้ลูกฟัง หนทางแห่งความฉลาดของเด็ก) นั้นหมายความว่า หนังสือสำหรับเด็กจะต้องสร้างความหวัง เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อมมั่นต่อชีวิตที่ดำรงอยู่ หนังสือเด็กที่ดีไม่เพียงแต่ทำเรื่องยากให้ง่าย ทำเรื่องจืดชืดแห้งแล้งให้สนุกสนานมีชีวิตชีวาเท่านั้น ยังจะต้องเพิ่มความตื่นตาตื่นใจ ไปในเรื่องอีกมากไม่ว่าเรื่องนั้นๆ จะเป็นเรื่องจริง หรือเพื่อฝันก็ตาม (วิริยะ สิริสิงห. 2547 : การสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1 ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก

จินตนา ไบกาซูยี (2542 : 22) กล่าวว่า หนังสือสำหรับเด็ก คือ หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กใช้ในการฟัง อ่าน และเรียนรู้ ด้วยเนื้อหาสาระที่มุ่งให้ความรู้ หรือความเพลิดเพลินอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือให้ทั้งความรู้ และความเพลิดเพลินร่วมกันไปในรูปแบบที่เรียกว่าสารบบบันเทิง โดยใช้วิธีการเขียน การจัดทำ และรูปเล่มที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความสามารถ ในการอ่านของผู้อ่าน

พิมพ์จิต สถิตวิทยานันท์ (2546 : 10) กล่าวไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็ก (Children's Literature) หมายถึง หนังสือสำหรับเด็กประเภทให้ความบันเทิง อาจเป็นนิยาย นิทาน วรรณคดีประเภทต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก เป็นหนังสือที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และความรู้ในด้านต่างๆ อันแตกต่างไปจากหนังสือประเภทแบบเรียน หนังสือสำหรับเด็กแตกต่างจากหนังสือประเภทอื่นๆ ที่มีเรื่องราว ภาพประกอบทุกหน้า ขนาดของตัวหนังสือ ความสั้นยาวต้องเป็นไปตามจิตวิทยาสำหรับเด็ก จึงเป็นหนังสือที่มีคุณค่าเหมาะกับเด็ก

วินัย รอดจ่าย (2534 :8) หนังสือสำหรับเด็กมีลักษณะเด่นของหนังสือพอสรุปได้ดังนี้

1. มุ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก ความรู้เป็นส่วนเสริมประกอบ เนื่องจากเป็นวัยชอบสนุกสนาน ร่าเริง เนื้อหาที่จะบรรจุลงไปควรเป็นเรื่องที่สนุกสนานชวนติดตาม เป็นแก่นของเรื่อง สำหรับความรู้ ผู้เขียนเพียงสอดแทรก แต่อย่าให้มากนักจะทำให้เด็กเบื่อหน่ายต่อการอ่านได้

2. เนื้อเรื่องควรสอดคล้องกับวัย และจิตวิทยาความต้องการของเด็ก เช่น เด็กอายุ 6-8 ปี ชอบอ่านเรื่องราวกับ นิทานตำนาน เทพนิยาย คำกลอนต่างๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันหรือเด็กวัย 11 ปี เด็กผู้ชายชอบอ่านเรื่องลึกลับ ผจญภัย เด็กผู้หญิงชอบอ่านเรื่องชีวิตในบ้าน สัตว์เลี้ยง ถ้าเป็นนวนิยายก็เป็นเรื่องรักๆ ใคร่ๆ

3. เป็นหนังสือที่เด็กสามารถตัดสินใจซื้อด้วยตนเองได้ด้วยความพอใจ หนังสือนี้จะต้องมีจุดเด่นในด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ เนื้อหา เมื่อเด็กหยิบขึ้นมาพิจารณาแล้วสามารถตัดสินใจด้วยตนเองที่จะซื้อหนังสือได้

4. เป็นหนังสือที่เด็กๆ ทั่วไปยอมรับ ซึ่งหนังสือในลักษณะนี้ เด็กๆ จะกล่าวถึงเสมอหรือจำนวนความถี่ของการใช้หนังสือเล่มนี้ จากการที่เด็กขอยืมจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน หรือสภาพของหนังสือที่เหลือร่องรอยของการเปิดอ่าน ดู จนชำรุดทรุดโทรมก่อนกาลเวลา เป็นต้น

จากความหมายของหนังสือสำหรับเด็กที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คือ หนังสือที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดทำขึ้นให้สำหรับเด็กอ่านโดยเฉพาะ หรืออาจให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังก็ได้ ถ้าเป็นเด็กเล็กๆ อาจจะเป็นหนังสือภาพล้วนๆ (Picture Book) หรือหนังสือที่มีเนื้อเรื่องและรูปภาพหรือหนังสือการ์ตูนก็ได้ หนังสือสำหรับเด็กจะต้องจัดทำขึ้นให้มีเนื้อหาสาระ รูปเล่ม และตัวอักษรที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และความสามารถของเด็กอาจเป็นนิยาย นิทานวรรณคดีประเภทต่างๆ ที่เหมาะสมกับเด็ก หรืออาจเป็นเรื่องจริงจากชีวิตประวัติบุคคล หรือวิทยาศาสตร์ แต่มีวิธีเขียนที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย โดยมุ่งเน้นให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน ใคร่รู้ อันจะนำไปสู่นิสัยรักการอ่านต่อไป

2.6.2 ความสำคัญ คุณค่าของหนังสือสำหรับเด็ก

หนังสือมีความสำคัญอย่างมากต่อพัฒนาการของเด็กเปรียบเสมือนอาหารมื้อหนึ่งของวัน และเป็นอาหารมื้อสำคัญมากเพราะเป็นทั้งอาหารสมองและอาหารใจของลูก สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ เด็กควรมีหนังสือภาพอยู่ใกล้ตัว เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการลักษณะนิสัย และความสนใจที่ต่างกัน แตกต่างกันตามสภาพของครอบครัว ถ้าเด็กมีหนังสือภาพอยู่ใกล้ตัวในช่วงอายุประมาณ 8-10 เดือน เด็กทุกคนจะแสดงถึงความสนใจหนังสือ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548:12) ดึงดูดให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิตดา หงส์วิวัฒน์ เรียบเรียงหนังสือ “อ่านหนังสือให้ลูกฟัง” The-Read-Aloud Handbook, Jim Trelease, 2537 กล่าวว่า เด็กที่ไม่เคยมีใครเล่านิทาน อ่านหนังสือให้ฟังก็จะหมดความกระหายใคร่รู้ หมดความอยากรู้อยากเห็น การอ่านหนังสือให้ลูกฟังวันละนิดนั้น ภาษาที่ลูกได้ฟัง ได้ซึมซับรับรู้ เป็นสะพานที่พ่อแม่ได้สร้างเชื่อมลูก โยงใยเข้าสู่การผจญภัย ความตื่นเต้น สนุกสนาน สร้างจินตนาการอันเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิตเท่าๆ กับการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของพ่อแม่ลูกเข้าด้วยกัน ดังกล่าวข้างต้น หนังสือถือเป็นกลยุทธ์ และกระบวนการที่สำคัญต่อการพัฒนาเด็ก ด้วยเพราะเด็กมีธรรมชาติที่อยากได้ยินเรื่องราว ผู้คนรอบข้าง เราจึงสามารถอ่านหนังสือให้เด็กฟังตั้งแต่ยังเป็นทารก กระบวนการเหล่านี้ นำสู่การสร้างความคุ้นเคยระหว่างเด็กกับหนังสือถือเป็นการบ่มเพาะนิสัยรักการอ่านหนังสือในเด็กได้อย่างแยบยล อีกทั้ง “หนังสือ” ยังมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กในทุกด้าน ได้แก่

1. ด้านร่างกาย จากการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เด็กได้บริหารร่างกายตามเรื่องราวของหนังสือ เช่น การขี้นัวตาม หรือทำท่าทางตามตัวละครในหนังสือ การกลิ้งของลูกตามการอ่านสลับซ้าย-ขวา ทำให้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายแข็งแรง เด็กจะได้เคลื่อนไหวร่างกายไปด้วย
2. ด้านอารมณ์และจิตใจ จากการอ่านหนังสือให้เด็กฟังเด็กจะรู้สึกสนุกสนานและมีความสุขที่ได้ฟังเรื่องราวหรือท่องบทกลอนและแสดงท่าทางอย่างอิสระตามความต้องการ เด็กจะมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส
3. ด้านสังคม พัฒนาเด็กด้านบุคลิกภาพ บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบที่มีอยู่มากในนิทาน ซึ่งเด็กจะได้รับรู้ถึงบุคลิกภาพที่ดี ที่จะช่วยให้อยู่ในสังคมได้อย่างดี เช่น ความเชื่อมั่น การรักษาตน ความสุภาพอ่อนน้อม ความมีมารยาทที่ดี ความเป็นผู้นำ สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคมรอบด้าน
4. ด้านสติปัญญา การอ่านหนังสือจะช่วยให้เด็กสามารถจดจำถ้อยคำ จำประโยคและเรื่องราวในหนังสือได้ รู้จักเลียนแบบคำพูด เข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน รู้จักคิด และรู้จักจินตนาการ คำพูด
5. ด้านภาษา เด็กปฐมวัยเรียนรู้ที่จะพูดเป็นคำเมื่ออายุประมาณ 1 ขวบ และค่อยๆ เรียนรู้ที่จะพูดด้วยคำสองคำ และเป็นประโยคสั้นๆ เมื่ออายุมากขึ้น และค่อยๆ พัฒนาการใช้ภาษาขึ้นเรื่อยๆ งานวรรณกรรมสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กได้เป็นอย่างดี ผู้ใหญ่ควรให้เด็กๆ ได้มีโอกาสดูหนังสือภาพและควรอ่านคำอธิบายประกอบภาพ ซึ่งเป็นคำๆ คำสัมผัสคล้องจองหรือประโยคอธิบายสั้นๆ เกี่ยวกับภาพให้เด็กฟังให้เด็กคุ้นเคยกับคำและเสียง และสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างเสียง ความหมาย และภาพ ผู้ใหญ่ควรอาศัยหนังสือภาพในการสนทนาเกี่ยวกับภาพ ซึ่งช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนการพูด รู้จักคำศัพท์และการใช้ภาษา ตลอดจนรู้จักสังเกตรายละเอียดต่างๆ ของภาพและความหมายจากภาพ

หนังสือสำหรับเด็กมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของเด็กในปัจจุบันเป็นอันมาก (รัตพร ชังธาดา, 2531 : 7- 8) สอดคล้องกับ (วิริยะ สิริสิงห. 2537 : 39) กล่าวถึงคุณค่าของหนังสือที่จัดทำขึ้น เพื่อเด็กไว้หลายประการ

1. ช่วยให้เกิดความพร้อมในการอ่าน
2. ช่วยลับสมองและส่งเสริมเชาว์ปัญญา
3. ช่วยสนองตอบความต้องการและความสนใจของเด็ก
4. ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือได้คล่องแคล่วแตกฉาน
5. ช่วยให้เด็กได้รับความบันเทิงเพลิดเพลินใจด้วยการอ่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ช่วยให้เด็กเกิดโลกทรรศน์กว้างไกล มีความรอบรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์
7. ช่วยให้เด็กเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจสิ่งแวดล้อม และสิ่งที่ผ่านมาในอดีต
8. ช่วยเสริมทักษะในการอ่าน ซึ่งเป็นสื่อในการแสดงความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ
9. ช่วยเสริมสร้างให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน อ่านหนังสือเป็น และใช้เวลาว่างให้เป็น

ประโยชน์ด้วยการอ่านหนังสือ

10. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกลักษณะนิสัย ค่านิยม ทศนคติ คุณธรรม วัฒนธรรม จริยธรรม อันดีงามกับเด็ก

จากความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็กที่กล่าวมา สรุปได้ว่า หนังสือสำหรับเด็กเป็นสื่อที่ช่วยพัฒนาเด็กด้านความรู้ ให้กว้างไกล เกิดความคิดจินตนาการ ฉลาดมีไหวพริบ เกิดความสนุกสนาน ความบันเทิง ตอบสนองความต้องการ ความอยากรู้อยากเห็น ทดแทนสิ่งที่เด็กขาดหายไป ช่วยพัฒนาให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น กระตุ้นจิตสำนึกที่ดี สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่าง พ่อแม่ ลูก ครู และเพื่อน ทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น มั่นคง อบอุ่น ช่วยส่งเสริมการอ่าน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้กับเด็ก เด็กเกิดความเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

2.6.3 ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก

2.3.3.1 ลักษณะหนังสือสำหรับเด็ก

พิมพ์จิต สถิตวิทยานันท์ (2546 : 10-11) ลักษณะหนังสือสำหรับเด็กที่ดี คือ หนังสือที่เด็กอ่านแล้วสนุกสนานเพลิดเพลิน มีเนื้อหาตรงกับใจเด็กที่เด็กอยากอ่าน มีรูปเล่มสีสันสวยงามสะดุดตาชวนให้หยิบขึ้นมาดูมาอ่าน โดยไม่ต้องบังคับ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือที่ให้ความรู้หรือบันเทิงคดีก็ตาม ลักษณะที่ดีแบ่งออกได้ 3 ประการ คือ

1. ด้านเทคนิคการพิมพ์และการจัดรูปเล่ม การจัดพิมพ์ภาพ และตัวอักษรนั้นต้องชัดเจนปกติต้องสวยงามดึงดูดความสนใจเด็กขนาดรูปเล่มเหมาะสมกับความต้องการของเด็กคุณภาพของกระดาษต้องดี ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของเด็ก การจัดหน้าต้องดูโปร่ง ภาพกับตัวอักษรไม่ทับกัน และชื่อเรื่องดึงดูดความสนใจของเด็ก

2. ด้านเนื้อหา เนื้อหาน่าสนใจ มีความสนุกสนาน ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย เนื้อหาถูกต้อง การดำเนินเรื่องความเข้าใจชวนให้ติดตาม เนื้อหาของเรื่องในแง่ของความสั้นยาวจะต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นอย่างมาก ไม่ยาวเกินไปหรือสั้นเกินไปในเด็กแต่ละวัย ประโยชน์และแง่คิดหลังจากอ่านหนังสือนี้แล้ว เด็กจะได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง และสำนวนภาษาจะต้องเหมาะสมกับเด็กเป็นอย่างดี

3. ด้านภาพประกอบ ปกติแล้วหนังสือสำหรับเด็กจะมีภาพประกอบเกือบทุกหน้า ไม่ว่าจะเป็นบันเทิงคดี สารคดี หรือร้อยกรอง ภาพประกอบจะต้องมีสีสันสวยงาม วาดอย่างประณีต สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง ภาพต้องถูกต้อง ขนาดภาพเหมาะกับขนาดของรูปเล่มและมีความน่าสนใจ

จินตนา ไบกาซูยี (2542 : 7) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของหนังสืออ่านประกอบไว้ ดังนี้

1. เนื้อหามีวัตถุประสงค์ และแก่นเรื่องบ่งบอกอย่างชัดเจน วัตถุประสงค์ของหนังสือระดับเด็กเล็กควรมีความคิดรวบยอดเพียงเรื่องเดียว ไม่ควรมีหลายเรื่องเพราะจะทำให้ผู้อ่านสับสนได้ง่าย โดยเฉพาะหนังสือภาพสำหรับผู้อ่านก่อนวัยเรียนจนถึงชั้นประถมศึกษา

2. เนื้อหาต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น วัย ความสนใจ และภูมิหลังของเด็กนักเรียน มีเนื้อหาสนุกสนาน ไม่มีบทบรรยายมาก มีเรื่องราวที่แสดงอารมณ์เคลื่อนไหวของเรื่องหรือตัวละคร มีเอกกรดำเนินเรื่องของตัวละคร ใช้ตัวละครเหมาะสม ไม่ยาวเป็นหน้าๆ ไม่อนุญาตให้ผ่านไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เนื้อหาต้องมีรูปแบบการเขียนที่ชัดเจน นอกจากจะกำหนดการเขียนเป็นบทร้อยแก้วหรือบทร้อยกรองแล้ว ยังจะต้องกำหนดให้ชัดเจนอีกว่าจะเขียนเนื้อหาในรูปแบบใดรูปแบบการเขียนเนื้อหา มีหลายแบบด้วยกัน ได้แก่ นิทาน นิทานพื้นบ้าน นิยาย เรื่องสั้น สารคดีบทความ บทละคร จดหมาย บันทึกเรื่องความเรียง ฯลฯ รวมทั้งกวีนิพนธ์ และบทร้อยกรองทุกรูปแบบ รูปแบบของการเขียนใช้รูปแบบใดจะต้องใช้อย่างถูกต้อง ไม่ปะปนกับหลักการเลือกรูปแบบการเสนอเรื่อง คือ

- มีจุดประสงค์ให้เด็กอ่านเองไม่ต้องให้ผู้ใหญ่อธิบายอีกครั้งหนึ่ง
- ไม่ควรมีการดำเนินเรื่องที่ซับซ้อนจนผู้อ่านสับสนจับใจความไม่ได้

4. หนังสือสำหรับเด็กมีรูปภาพที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ โดยเฉพาะเด็กวัยก่อนเรียน (อายุ 2-5 ขวบ) ควรมีหนังสือภาพที่มีตัวหนังสือเล็กน้อย

5. สำนวนภาษาที่ใช้ในหนังสือสำหรับเด็กใช้ภาษาง่ายๆ ถูกต้องเหมาะสม สั้นกระชับใจความ สละสลวย เป็นภาษาที่ตีใช้ประโยคสั้นๆ ไม่ซับซ้อน เด็กเล็กใช้คำซ้ำๆ กันให้มาก

6. ลักษณะการเขียนประโยคและการใช้ขนาดตัวอักษร หนังสือภาพสำหรับเด็กวัย 2-6 ปี ควรเขียนแยกเป็นคำๆ ใช้ตัวอักษรโตขนาด 24-30 พอยท์ (ประมาณ 0.5 ซม.) ใช้ตัวพิมพ์ธรรมดาหรือตัวเขียนที่ชัดเจนถูกต้องและใช้แบบเดียวกันทั้งเล่ม ไม่ใช่ตัวอักษรประดิษฐ์ลวดลาย

7. รูปเล่มหนังสือสำหรับเด็กควรมีขนาดกะทัดรัด ไม่ใหญ่ หรือกว้าง หรือยาว หรือเล็กมาก เพราะเด็กจะถือหนังสือไม่สะดวก เนื่องจากกล้ามเนื้อยังไม่แข็งแรงพอจะรับของใหญ่มากเกินควร จากลักษณะหนังสือสำหรับเด็กที่กล่าวมา สรุปได้ว่า หนังสือสำหรับเด็กต้องมีความเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และความสนใจของเด็ก แก่นเรื่องชัดเจน รูปแบบการเขียนไม่ซับซ้อน และใช้สำนวนภาษาง่ายๆ ภาพประกอบต้องสวยงามดึงดูดความสนใจ ตัวละครเป็นวัยใกล้เคียงกับผู้อ่าน หรือสัตว์ที่มีชีวิตชีวา กระตุ้นจินตนาการ ขนาดตัวอักษรตัวโต หัวกลม ไม่ใช้อักษรประดิษฐ์ รูปเล่มกะทัดรัด หยิบสะดวก โดยมุ่งหวังว่า เด็กจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือเพื่อนำไปพัฒนาชีวิตของตนเองในวัยที่เจริญเติบโตขึ้น

2.6.4 ประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก

การแบ่งประเภทของหนังสือสำหรับเด็กนั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทหนังสือสำหรับเด็กไว้หลายลักษณะ เช่น แบ่งโดยวิธีการเขียนเป็นหลัก แบ่งโดยยึดรูปแบบของหนังสือเป็นหลัก แบ่งโดยยึดวัยของเด็กเป็นหลัก อย่างไรก็ตามพอจะแบ่งหนังสือสำหรับเด็กออกเป็น 3 ประเภท โดยยึดหน้าที่ของหนังสือเป็นหลักและแบ่งตามเกณฑ์อายุของเด็ก ได้แก่

วินัย รอดจ่าย (2534 : 10-11) ได้แบ่งประเภทของหนังสือสำหรับเด็กไว้ 3 ประเภท ดังนี้

- บันเทิงคดี เช่น นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย เรื่องแปล การ์ตูน
- สารคดี เช่น สารคดีทั่วไป สารคดีชีวประวัติ สารคดีท่องเที่ยว
- ร้อยกรอง เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็ก ปริศนาคำทาย บทกลอนสอนใจ

ควรมีลักษณะที่ดีอยู่ 3 ประการ คือ ด้านเทคนิคการพิมพ์ ด้านเนื้อและด้านภาพประกอบ

2.6.4.1 หนังสือประเภทบันเทิงคดี แบ่งออกได้ดังนี้ นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย เรื่องแปล การ์ตูน การแบ่งหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนตามเกณฑ์อายุนั้น เรายึดถือความสอดคล้อง และความถูกต้องตามหลักจิตวิทยาเป็นสำคัญ ดังนั้น สิ่งที่เป็นเครื่องกำหนดว่าเด็กในวัยใดสมควรอ่านหนังสือประเภทไหน อย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับความต้องการตามธรรมชาติของเด็กในแต่ละวัยนั่นเอง

(1) หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทบันเทิงคดี สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เด็กวัยนี้ถือเป็นวัยสำคัญอันยิ่งยวดในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน โดยธรรมชาติ เด็กวัย 3-5 ปี มักชอบฟัง

เอเธอร์เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นที่สุดของงานวิจัยนี้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ในการนำเอาเนื้อหาไปใช้ กรุณาติดต่อขอสงวนสิทธิ์ในการเผยแพร่ข้อมูลนี้

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่องเล่าประเภทนิทานต่างๆ ที่สร้างสรรค์จินตนาการให้กว้างไกล การเล่านิทานก่อนนอน เป็นสิ่งโปรดปรานของเด็กในวัยนี้ นอกจากนี้หนังสือสำหรับเด็กเล็กประเภทนี้จะเป็นหนังสือที่มีภาพสวยงาม มีเรื่องราวสั้น มีคำพูดที่เข้าใจง่าย สนุกสนานและเสริมจินตนาการ แล้วการสร้างหนังสือในรูปแบบลักษณะต่างๆ ที่เพิ่มความสนุกสนาน น่าจับต้องยังเป็นเสน่ห์อีกอย่างหนึ่งที่จะทำให้เด็กเกิดความรักและผูกพันกับหนังสือได้ดียิ่งขึ้น

หนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กในวัยนี้ได้แก่ นิทาน ซึ่งมีเนื้อหาเรื่องราวไม่ซับซ้อน เด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย ชอบดู ชอบฟังเรื่องที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมของตัวเอง และเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ที่พูดได้ คิดและทำเหมือนมนุษย์ สังคมสัตว์ การผจญภัยของสัตว์ต่างๆ การดำเนินชีวิตของครอบครัว เป็นต้น ถ้ามีการสอน สิ่งที่สอนนั้นก็ไม่มีลึกลับซึ่งจนเกินไป อาจจะมีบทสรุปถึงสิ่งที่ต้องการบอกเอาไว้ในตอนท้ายในรูปแบบของนิทานสุภาพจิต หรือนิทานชาดก

(2) หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทบันเทิงคดี สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี เด็กวัยนี้ไม่ควรยุ่งยากซับซ้อนเกินกว่า 1 หรือ 2 ประเด็น และแต่ละประเด็นก็ควรเน้นให้เห็นอย่างชัดเจน โดยวางไว้ในจุดสะเทือนอารมณ์ เช่น ตอนจบเรื่อง หรือตอนที่ตื่นเต้น น่าติดตาม

หนังสือที่เป็นส่วนสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ๆ ให้แก่ชีวิตก็เป็นส่วนหนึ่งที่เหมาะสำหรับเด็กวัยนี้ เพราะเป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้โลกและชีวิตอีกมากมายหลายอย่าง เช่น เรื่องราวของสิ่งที่จะทำให้เกิดอันตรายต่างๆ หรือเรื่องราวในทางวิทยาศาสตร์ ขนบธรรมเนียม และจริยธรรม

(3) หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทบันเทิงคดี สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี เด็กวัยนี้อาจเรียกว่าเด็กก่อนวัยรุ่น เป็นวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดอีกวัยหนึ่งที่จะต้องเข้าใจความเจริญเติบโตและพัฒนาการของร่างกายและจิตใจอย่างดียิ่ง

ความสนใจของเด็กวัยนี้จึงพุ่งประเด็นไปที่เรื่องราวของเหตุผล แม้จะเป็นสิ่งลึกลับมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นก็ต้องอยู่ภายใต้กฎของเหตุและผลหรือความเป็นจริง เรื่องราวทางวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องที่เด็กวัยนี้ให้ความสนใจเป็นพิเศษ ยังเป็นเรื่องราวที่ตื่นเต้นระทึกใจระคน กับเหตุผลที่ชวนฉงนสนเท่ห์ด้วยแล้ว ยังเป็นสิ่งที่เด็กให้ความสนใจมากขึ้น

เนื้อหาสาระของหนังสือประเภทบันเทิงคดีไม่มีข้อจำกัดลงไปอย่างชัดเจนว่า ควรใช้กับเนื้อหาสาระเช่นใดจึงจะเหมาะสมและดีที่สุด ข้อสำคัญอยู่ที่การถ่ายทอดและการเขียนมากกว่า ถ้าการเขียนและการถ่ายทอดแบบเนียน สนุกสนาน ไม่มีข้อบกพร่อง เรื่องที่ออกมาก็เป็นที่น่าอ่าน น่าติดตามของเด็กๆ โดยไม่คำนึงว่าสาระของเรื่องจะเป็นสิ่งใด (วินัย รัตจำย. 2534 : 14)

2.6.4.2 หนังสือประเภทสารคดี แบ่งออกได้ดังนี้ สารคดีทั่วไป สารคดีชีวประวัติ สารคดีท่องเที่ยว แบ่งตามเกณฑ์อายุ ดังนี้

(1) หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทสารคดี สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เด็กในวัยนี้มักออกมาในรูปแบบของบทเรียนและบทฝึกหัดประเภทต่างๆ มากกว่าเป็นหนังสือสำหรับอ่านโดยตรง นั่นมีสาเหตุมาจากเด็กวัยนี้ยังขาดประสบการณ์ในการอ่านที่ชัดเจนและคล่องแคล่ว ต้องอาศัยการอธิบายความจากครูหรือผู้ปกครองเป็นหลัก อาจจะเป็นหนังสือสารคดีสั้นๆ เกี่ยวกับชีวิตสัตว์และโลกรอบๆ ตัวของเด็กที่แสดงความชัดเจนด้วยภาพ บอกเล่าเรื่องราวด้วยองค์ประกอบภาพ

(2) หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทสารคดี สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี เด็กวัยนี้เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น ทำให้ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่างและลึกลับซึ่งเกินกว่าที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน สารคดีชีวิตสัตว์ ลึกลับ ตื่นเต้น การเปิดเผยความลึกลับของโลก และดวงดาว หรือโลกใต้มหาสมุทร เป็นสิ่งที่เด็กวัย 6-8 ขวบ ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทสารคดี สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี วิทยุนี้เป็นวิทยุเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจเตรียมตัวสู่วัยผู้ใหญ่ การรับรู้ของเด็กดูมีเหตุและผลความเป็นจริง และรายละเอียดของชีวิต สังคมและโลกเอาไว้อย่างมากที่สุด ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนหรือตำราและคำบอกเล่าของพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย มาเป็นหลักในการเสนอเรื่องราวทางสารคดีสำหรับเด็ก เช่น สารคดีชีวประวัติของวีรบุรุษ วีรสตรีของชาติ เรื่องราวของสถานที่สำคัญๆ และวันที่เกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคนไทย

จุดมุ่งหมายของงานสารคดี เป็นสิ่งบังคับอันสำคัญให้หนังสือสารคดีมีรูปแบบตลอดจนเนื้อหาสาระที่เฉพาะเจาะจงอยู่ในตัวเอง เราไม่สามารถแสดงออกในงานเขียนประเภทสารคดีอย่างมีอิสรภาพได้มากนัก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเนื้อหาวิชาการ หรือรูปแบบคำประพันธ์สำนวนโวหาร การต้องยึดถือแต่ในเรื่องวิชาความรู้ที่จะให้แก่เด็ก ทำให้เราต้องคำนึงถึงความสมจริง ถูกต้อง สมเหตุผล และสามารถถ่ายทอดเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการแสดงสื่อไปถึงเด็กให้มากที่สุด

2.6.4.3 หนังสือประเภทร้อยกรอง แบ่งออกได้ดังนี้ เพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็ก เพลงประกอบการเล่นของเด็ก ปริศนาคำทาย บทกลอนสอนใจวัยรุ่น แบ่งตามเกณฑ์อายุ ดังนี้

(1) หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทร้อยกรอง สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี วิทยุเด็กเล็ก เป็นวิทยุที่ให้ความเพลิดเพลินกับการใช้ภาษาที่คล้องจองกันเพราะง่าย และสะดวกแก่การจดจำ นอกจากนี้ความใกล้เคียงในการออกเสียงยังช่วยให้เด็กเห็นความแตกต่างของคำแต่ละคำได้เป็นอย่างดี วิทยุนี้จึงถือได้ว่า เหมาะสมที่สุดสำหรับหนังสือประเภทร้อยกรอง หากแต่จะต้องเป็นคำร้อยกรองที่สั้น ง่าย มีค่าน้อย นอกจากนั้นยังมีความสนุกสนานอยู่ด้วย

(2) หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทร้อยกรองสำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี วิทยุนี้จัดเป็นวิทยุทองของเด็ก สมองเติบโตเต็มที่พร้อมที่จะดูดซับสิ่งต่างๆ อย่างรวดเร็ว การท่องจำในวิทยุนี้จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก หนังสือประเภทร้อยกรองสำหรับเด็กวิทยุนี้จึงมีความสำคัญเป็นพิเศษ ยิ่งเป็นเรื่องราวประเภทบันเทิงคดี มีความสนุกสนานตื่นเต้น ชวนติดตามด้วยแล้ว ยิ่งสร้างความประทับใจให้แก่เด็กมากยิ่งขึ้น

(3) หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทร้อยกรอง สำหรับเด็กอายุ 9-11ปี วิทยุนี้เป็นวิทยุแห่งการสร้างโลกใหม่ตามอุดมคติของตนขึ้นมาจากสภาพสิ่งแวดล้อม และความเป็นไป ในสังคม ความสนใจของเด็กวิทยุนี้จึงเน้นหนักไปทางเรื่องราวที่เป็นอุดมคติและคำสั่งสอนของคนรุ่นเก่าในทุกด้าน ทุกทาง หนังสือประเภทร้อยกรองสำหรับเด็กวิทยุนี้จึงควรเป็นเรื่องของคำกลอนสอนใจประเภทต่างๆ มีคำคม ชวนขบคิด รวมทั้งมีความสนุกสนานและอารมณ์ขัน

2.6.5 แนวทางในการใช้หนังสือกับเด็ก อายุ 3-5 ปี การใช้หนังสือสามารถทำได้ดังนี้

1. ชี้ชวนให้เด็กดูภาพในหนังสือและพูดคุยด้วย
2. อ่านหนังสือให้เด็กฟัง และเล่นกับเด็กเหมือนในภาพ
3. ร้องเพลงหรืออ่านกลอนเพลงสำหรับเด็ก
4. ตั้งคำถามจากภาพในหนังสือ
5. การใช้หุ่นประกอบการอ่านหนังสือ เช่น หุ่นนิ้วมือ หุ่นที่ตัดจากโฆษณา รวมทั้งหุ่นต่างๆ ที่ทำขึ้นมาเอง

2.6.6 ขั้นตอนการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527 : 12-21) ได้เสนอแนะการสร้างหนังสือสำหรับเด็กจะต้องได้รับความรู้ ปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังนั้นขั้นตอนต่างๆ ในการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก จะต้องมีความละเอียดรอบคอบพิจารณาให้ถี่ถ้วนชัดเจนในทุกๆ ด้าน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือสำหรับเด็ก โดยอาจศึกษาจากหนังสือที่ชนะเลิศประกวด เข้าฟังการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการสร้างหนังสือ
2. เลือกเนื้อหาอาจทำได้หลายทาง เช่น นำเนื้อเรื่องมาจากหลักสูตรประถมศึกษาหรือนำเรื่องมาจากสภาพท้องถิ่นหรือจากการศึกษาความสนใจ และความต้องการของเด็กวัยต่างๆ
3. เขียนโครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่องจะครอบคลุมถึงจำนวนหน้า จำนวนหัวเรื่อง ความสั้นยาวของเนื้อเรื่อง เพื่อจะได้นำไปสู่การจัดรูปเล่ม โครงเรื่องควรจัดทำย่อๆ ให้เห็นชัดเจน ทั้งเรื่องหลังจากเขียนโครงเรื่องแล้ว จึงเขียนเนื้อเรื่องย่อๆ ของเรื่องที่แต่งขึ้น ซึ่งจะมีรายละเอียดมากกว่าโครงเรื่อง
4. การเขียนบทสคริปต์ (Script) เป็นการนำเรื่องราวที่ได้จากโครงเรื่อง หรือเนื้อเรื่องย่อมาเขียนบอกขั้นตอนของเนื้อเรื่องและรูปภาพ โดยการบอกเล่าแต่ละหน้าของหนังสือ ตั้งแต่หน้าปก ใบริ่องปก หน้าปกใน จนถึงหน้าสุดท้าย การเขียนบทสคริปต์นี้จะเป็นแนวทางในการจัดวางภาพและรูปเล่มของหนังสือได้ว่าเรื่องนี้ในแต่ละหน้าจะมีภาพอะไรบ้าง คำบรรยายอะไรบ้าง และมีกี่หน้า
5. การทำดัมมี่ (dummy) คือ การทำหนังสือจำลองของหนังสือที่จะทำขึ้นมา อาจทำเป็นเล่มเล็กๆ ก็ได้แล้วนำรายละเอียดจากสคริปต์ที่เขียนขึ้นมาเขียน และวาดรูปลงไปดัมมี่ ตั้งแต่ปกไปจนถึงหน้าสุดท้าย ดัมมี่เป็นการทดลองทำก่อนที่จะพิมพ์เป็นเล่มเพื่อจะได้ดูว่ามีความเหมาะสมเพียงใด
6. การทำรูปเล่ม (format) หมายถึง รูปเล่ม ขนาดกระดาษ และขนาดตัวหนังสือหรือตัวพิมพ์ ลักษณะและขนาดของรูปเล่มควรมีขนาดพอเหมาะ หยิบสะดวก รูปเล่มที่นิยม คือ ขนาดเล็ก 13x18.5 ซม. (16 หน้ายก) ในแนวนอนหรือแนวตั้ง ขนาดกลาง 14.6x21 ซม. ในแนวนอนหรือแนวตั้ง
7. การตั้งชื่อเรื่อง อาจตั้งก่อนหรือหลังเขียนก็ได้ แต่ควรจะน่าสนใจ ใ้ใจ มีความแปลกใหม่ ทำให้เดาได้ว่าเป็นเรื่องอะไร รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กติดใจและเกิดภาพพจน์ ชื่อเรื่องอาจพิจารณาจากชื่อ ตัวเอกของเรื่อง (ณรงค์ ทองปาน. 2526 : 79-80 สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2537 : 12-21)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัทมา บุญจันทร์ (2537:82-96) ได้ศึกษาการปรับตัวของเพลงพื้นบ้าน : ศึกษากรณีเพลงโคราช จังหวัดนครราชสีมา พบว่าการปรับตัวของเพลงโคราช สามารถพิจารณาได้ 2 ด้าน ใหญ่ คือ การปรับตัวทางด้านวิถีชีวิตของเพลงโคราชและการปรับทางด้านขนบธรรมเนียมและเนื้อหาการแสดง การปรับตัวทางด้านวิถีชีวิตของเพลงโคราช จากการศึกษาพบว่า วิถีชีวิตของเพลงโคราชได้ปรับตัวไปในลักษณะที่เป็นเชิงพาณิชย์มากขึ้น กล่าวคือ ในปัจจุบันเพลงโคราช ได้เข้าสู่ระบบธุรกิจ โดยการก่อตั้ง เป็นคณะเพลง และมีหน้าร้านเป็นที่ติดต่อรับงาน มีหัวหน้าคณะเป็นนายหน้าหรือโต้โผในการรับงาน และเป็นคนกลางที่ติดต่อระหว่างผู้ว่าจ้างกับหมอเพลง นอกจากนี้คณะเพลงโคราชมีการแข่งขันกันสูงขึ้น โดยการช่วงชิงกันครอบครองได้ทั้งดงาม นั่นคือการแข่งขันเอกสารนเป็นเอกสารที่ส่งวันไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่าการณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันประมุขโรงเพลง สำหรับแสดงแก่น สำหรับแสดงแก่น ณ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ซึ่งระบบประมุขที่ดำเนินโดยเทศบาลเมืองนครราชสีมาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เพลงโคราชกลายเป็นธุรกิจการแสดงอย่างหนึ่ง สำหรับการปรับตัวทางด้านขนบธรรมเนียม และเนื้อหาการแสดง ปัจจุบันเพลงโคราชแบบเดิมที่เล่นในงานบุญทั่วไป ได้ปรับตัว โดยการประยุกต์ ด้วยการนำเพลงลูกทุ่งประกอบเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ เข้ามาเล่นสลับช่วง เพลงโคราชประยุกต์นี้ได้เพิ่มการเต้น และการร้องเพลงตามคำขอของผู้ชม ซึ่งการแสดงเพลงโคราชประยุกต์นี้ หมอเพลงจะต้องใช้ทักษะในการเต้นประกอบจังหวะเพลง และร้องเพลงลูกทุ่งเพิ่มขึ้น ในส่วนของเพลงโคราชแก่น การแสดงแก่นได้ลดขั้นตอนการแสดงผล เหลือเพียงไม่กี่ขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับเวลา และอัตราค่าจ้างที่ตายตัว ประกอบกับการแสดงแก่น คนดูไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญ และการแสดงมิได้มีจุดประสงค์ที่เล่นเพื่อสนุก แต่ถือว่าเล่นให้ท้าวสุรนารีฟังเท่านั้น ดังนั้นหมอเพลงจึงไม่ต้องใช้ทักษะในการเต้นสดเพียงสามารถท่องกลอนได้ก็เพียงพอแล้ว ด้วยเหตุนี้ หมอเพลงโคราชในปัจจุบัน จึงมีบทบาทเป็นศิลปินอาชีพ หรือผู้แสดงมิใช่เป็นปัญญาท้องถิ่นเหมือนดังเดิม

วีระ เลิศจันทิก (2541 : 45-51) ได้ทำการศึกษาเพลงโคราชในกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และศิลปะการแสดงในเพลงโคราช จากหมอเพลงรุ่นครูจำนวน 4 คน หมอเพลงรุ่นเก่าจำนวน 20 คน ทั้งนี้โดยศึกษาเพลงโคราชจำนวน 533 เพลง ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบ และศิลปะการแสดง เพลงโคราชของหมอเพลงรุ่นครู และหมอเพลงอาชีพ ที่แสดงแบบดั้งเดิมยังคงรักษาขนบเดิม คือฉันทลักษณ์ของเพลง ยังคงสัมผัสอยู่ โดยเฉพาะสี่ต่อเพลงที่คำลางท้ายของท่อนสุดท้ายต้องลงเสียงเดียวกัน เพลง 1 เพลง แบ่งเป็น 2 ท่อน คือ ท่อนแรกและท่อนหลัง ท่อนแรกประกอบด้วยท่อนเพลง และกระทุ้ง นิยมนำมาจากเพลงหลัก หรือเพลงคู่ท่อนหลังเป็นท่อนลงจบ ใช้ภาษาโคราชที่เป็นศัพท์เฉพาะ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับศาสนา สิ่งมงคลแวดล้อม ความเชื่อ ความรัก ประวัติศาสตร์ วรรณคดี ตำนาน นิทาน ชาดก สุภาษิตและคำพังเพย ศิลปะ และการดำเนินการแสดง ยังยึดถือความเชื่อเดิมคือการไหว้ครู, การก้าวขาขึ้นโรงเพลงและการแต่งกาย

นอกจากนี้ยังพบว่า ศิลปะการแสดงเพลงโคราช ของหมอเพลงโคราชรุ่นใหม่มีการปรับตัว ให้เข้ากับดนตรีสากล คือการนำเพลงโคราชไปเพิ่มคำ เพิ่มวรรค เพื่อให้เข้ากับจังหวะดนตรี แต่ยังคงใช้การโอนำก่อนร้อง และลงจบเหมือนเพลงโคราชแบบดั้งเดิม การใช้ถ้อยคำภาษายังใช้ภาษาโคราชเป็นหลัก แต่มีภาษากลางเพิ่มขึ้น เนื้อหาสาระของเพลงมีเนื้อหาเช่นเดียวกับเพลงโคราชแบบดั้งเดิม ด้านศิลปะการแสดงเพลงโคราชแบบใหม่ ผู้แสดงแต่งกายโดยยึดถือทั้งแบบดั้งเดิม และสมัยนิยม การร้องเพลง จะร้องเพลงที่แต่งขึ้นใหม่

กษมา มั่งประยูร (2544 : 13-14) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแสดงเพลงโคราช คณะกำนันบ้านแท่น และคณะแสงสมชิต เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบที่ใช้ในการแสดงเพลงโคราช และการเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบ และเนื้อหาในการแสดงเพลงโคราช ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร สังเกต และสัมภาษณ์หัวหน้าคณะเพลงโคราชกำนันบ้านแท่น และคณะแสงสมชิต จำนวน 2 คน หมอเพลงโคราชรุ่นครู จำนวน 3 คน หมอเพลงที่เล่นเพลงแบบใหม่จำนวน 12 คน และผู้ที่สนใจเพลงโคราช จากอดีตจนถึงปัจจุบัน อายุ 25 ปีขึ้นไปจำนวน 15 คน ผลการศึกษาพบว่า การแสดงเพลงโคราช คณะกำนันบ้านแท่น และคณะแสงสมชิตมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านองค์ประกอบของการแสดงได้แก่ จำนวนผู้แสดงในคณะที่มีจำนวนมากขึ้นทั้งหมอเพลงรุ่นเก่า หมอเพลงรุ่นใหม่ และนักแสดงเพลงโคราชปัจจุบัน หรือที่เรียกว่าเพลงโคราชชิง การแสดงเพลงโคราชปัจจุบัน ได้รับความสนใจจากคนหนุ่มสาว ที่ชอบความสนุกสนาน เน้นการใช้ท่วงทำนอง และจังหวะเอ็กสตรีนเป็นเอ็กสตรีนท่วงไวส์หรับการเต้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่เร็ว การแต่งกายของหมอลำเพลงมีทั้งการแต่งกายแบบดั้งเดิม และการแต่งกายตามสมัยนิยม หมอลำเพลงรุ่นใหม่เน้นการแต่งกายที่มีสีสันฉูดฉาด เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ชม ผู้ฟัง การแสดงเพลงโคราชในปัจจุบัน จะนำเครื่องดนตรีไฟฟ้ามาใช้ประกอบการแสดงรวมทั้งการตกแต่งเวที เหมือนกับเวทีของนักร้องเพลงลูกทุ่งทั่วไปที่เน้นความสวยงาม และการนำแสงสีมาประกอบการแสดง

การเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบการแสดงเพลงโคราชในปัจจุบัน หลังจากที่หมอลำเพลงรุ่นเก่าในคณะ 4 คน ขึ้นไหว้ครู และว่าเพลง เมื่อจบเพลงแล้ว จะเป็นการแสดงเพลงโคราชปัจจุบันโดยกลุ่มหมอลำเพลงรุ่นใหม่ที่มีการนำเพลงลูกทุ่งมาร้อง แทรกบทเจรจา เพื่อให้เกิดความสนุกสนานมีทางเครื่องประกอบการร้อง แทรกบทเจรจา เนื้อหาที่ใช้แสดงเป็นเรื่องราวเหตุการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น โดยเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อม และข่าวที่ได้รับความสนใจจากคนทั่วไปส่วนภาษาที่ใช้จะมีภาษากลางเพิ่มขึ้นแต่ยังคงใช้ภาษาโคราชเป็นหลัก

พจนารถ กริ่งไกร (2545 : 66-72) ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ศึกษากรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลโป่งงามอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย องค์กรบริหารส่วนตำบล ต้องมีหน้าที่บำรุง ดูแล อนุรักษ์รักษาศิลปวัฒนธรรม อันเป็นมรดกของท้องถิ่น โดยที่รัฐ ได้กระจายอำนาจลงมาให้องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นผู้นำและประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้มีส่วนร่วมสำคัญผลการศึกษาพบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล จะต้องจัดกระบวนการให้ความรู้ ความเข้าใจในแนวทางอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ต้องสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในทุก ด้าน เป็นต้นว่า ด้านการเงินด้านการประสานงานกับหน่วยงานของชุมชน ต้องมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมกับชุมชนอื่นเพื่อชุมชนอื่นจะได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมและประการสำคัญการจัดกิจกรรมทุกอย่างจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ศรชัย บุตรแก้ว (2549:77) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาและการพัฒนาภาพประกอบหนังสือเรียน เรื่องการออกแบบและเทคโนโลยี ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ไว้ว่า ภาพประกอบมีส่วนสำคัญต่อหนังสือสำหรับเด็ก ทำให้เข้าใจเรื่องราวในหนังสือในหนังสือได้รวดเร็ว และช่วยส่งเสริมให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้มากยิ่งขึ้น สามารถจูงใจให้เด็กเกิดความรู้ความคิดอย่างรวดเร็ว เป็นการสร้างเสริมจินตนาการให้แก่เด็ก ช่วงสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้อ่านได้กว้างไกลยิ่งขึ้น ข้อที่ 2 ผลสรุปจากการพัฒนาภาพประกอบหนังสือเรียนเรื่องการออกแบบและเทคโนโลยี การออกแบบภาพประกอบ ควรเน้นที่มิติของภาพ เพื่อเสริมเรื่องความน่าสนใจและทำให้เด็กเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ปัจจุบันการออกแบบภาพประกอบหนังสือมีเทคโนโลยีมาช่วยให้ภาพมีความหลากหลายมากขึ้น เช่นการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการวาด ทำให้ภาพมีสีสัน และมีลักษณะของภาพที่สวยงามขึ้น การใช้สีในหนังสือสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรใช้สีที่สดใสเพื่อช่วยส่งเสริมจินตนาการของเด็ก การจัดวางองค์ประกอบควรจะมีเน้นจุดตำแหน่ง จุดที่เน้นให้ความสำคัญ ข้อที่ 3 ผลสรุปการเปรียบเทียบการรับรู้และความเข้าใจของเด็กนักเรียนที่ใช้ภาพประกอบหนังสือเรียนที่ต่างกัน ผลการรับรู้ รูปแบบภาพประกอบในหนังสือแบบภาพคนสี และภาพคนขาวดำ ภาพการ์ตูนสีและภาพการ์ตูน ขาวดำ ที่มีลักษณะแตกต่างกัน ระดับการรับรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลความเข้าใจรูปแบบภาพประกอบในหนังสือเรียน ประเภทภาพสี และภาพขาวดำ ระดับการรับรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะทางสถิติที่ระดับ 0.05

วินัย รอดจ่าย (2534) ได้จัดทำหนังสือเรื่อง การเขียนและจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน สำหรับครู ผู้สนใจการเขียนสร้างสรรค์และจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน มีทั้งหมด 7 หัวข้อ 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหนังสือเด็กและเยาวชน 2) การเขียนหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน 3) เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างการเขียนหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนแบบต่างๆ 4) การเขียนหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทร้อยกรอง 5) การ์ตูน ศาสตร์แห่งศิลป์และจินตนาการ 6) การสร้างภาพประกอบหนังสือเด็กและเยาวชนด้วยเทคนิคต่างๆ 7) หนังสือเด็กและเยาวชนกับการผลิตและส่งเสริม

ศักดิ์ชัย เกียรติจินดา (2543) ได้จัดทำหนังสือเรื่อง “การ์ตูน ศาสตร์ และศิลป์แห่งจินตนาการ.” ในการส่งเสริมและพัฒนาหนังสือการ์ตูนไทย ได้กล่าวว่าการ์ตูนนั้นเป็นสื่อที่เข้าใจง่ายและเรียกร้อยความสนใจของเด็กได้ดีกว่าหนังสือที่มีแต่ข้อความหรือตัวอักษรเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนที่เรียนจากหนังสือที่มีรูปการ์ตูนสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และกลุ่มผู้อ่านการ์ตูนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน (3-5 ปี) เนื้อหาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีลักษณะแปลก เพื่อฝึกฝนความเป็นจริง ลักษณะก้าวร้าวบ้าง โดยเน้นผู้ชนะเป็นพระเอก ลักษณะการ์ตูนเป็นการ์ตูนรูปสัตว์ท่าทางแบบสัตว์ และการ์ตูนรูปสัตว์ที่มีท่าทางอย่างคน มีการดำเนินเรื่องเร็วชัดเจนและเนื้อเรื่องขนาดสั้น

กานต์ อุทัยทัศน์ (2551 : 85) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อประสมสนับสนุนการเรียนรู้และสร้างเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ศึกษาวิจัยพบว่าสื่อประสมสนับสนุนการเรียนรู้ และเสริมสร้างทักษะการอ่าน และการเขียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ เพราะผู้ศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาสื่อประสมสนับสนุนการเรียนรู้และเสริมสร้างทักษะการอ่านและการเขียนด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และการจัดทำสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อีกทั้งในการออกแบบได้คำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จึงได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น สื่อประสมที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจึงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังสังเกตเห็นว่านักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจเรียน และกระตือรือร้นในการเรียน เนื่องจากบทเรียนมีนำเสนอในลักษณะสื่อประสม ซึ่งนำเสนอสื่อประสมที่หลากหลาย เช่น เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และมีวีดิทัศน์เป็นต้น ทำให้มีความเพลิดเพลินและการทดสอบความรู้ ซึ่งให้ข้อมูลย้อนกลับโดยทันที อีกทั้งทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับคอมพิวเตอร์ ทำให้เป็นการเสริมแรงและสร้างความกระตือรือร้นและความสนุกสนานให้แก่ นักเรียน นอกจากนี้ผลการสอบพบว่านักเรียนมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ จึงนับได้ว่าการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ที่เป็นสื่อประสมครั้งนี้มีประสิทธิภาพที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้

นภิสี ศรีวัฒนทรัพย์ (2551 : 110) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยหนังสือภาพประกอบการ์ตูนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์ ผลการวิจัยพบว่าหนังสือภาพประกอบการ์ตูนด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่สร้างขึ้นผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $(\bar{X})=4.3$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญที่กำหนดไว้ในระดับ 3.5 โดยผ่านกระบวนการปรับปรุงแก้ไขมาเป็นระยะ จากผลการวิจัยพบว่า หนังสือภาพประกอบการ์ตูนด้านคุณธรรม จริยธรรม ทำให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องการไปในทางที่ดีขึ้นหลังจากได้อ่านหนังสือภาพประกอบการ์ตูนด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนั้นในการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียนในด้านอื่นๆ ควรมีสื่อประเภทนี้ให้มากขึ้นเพื่อจะได้พัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์หลากหลายด้าน

วิษณุ ทิวะสิงห์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหนังสือส่งเสริมการเรียนรู้ “สี่” สำหรับเด็กปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อออกแบบและพัฒนาหนังสือส่งเสริม

เอกลีลาเป็นเอกลักษณ์สำหรับโรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์ เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเรียนรู้เรื่อง “สี” 2. เพื่อประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง “สี” ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 3. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้เรื่อง “สี” ระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 ของโรงเรียนโชนนัสศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน ผู้วิจัยได้เลือกใช้โดยทำการสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1. เครื่องมือในการประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง “สี” สำหรับเด็กปฐมวัย 2. เครื่องมือในการประเมินพื้นฐานการเรียนรู้เรื่องสีจากหนังสือส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง “สี” สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าการประเมินระดับความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมเด็ก ด้านวรรณกรรมสำหรับเด็ก และด้านสิ่งพิมพ์สำหรับเด็ก อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ศิริจันทร์ ศรีนวนลนัต (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดประสบการณ์การเล่นนิทาน โดยใช้กิจกรรมศิลปะ และการเล่นนิทานโดยใช้ภาพประกอบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้ คือ (1) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ก่อน และหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานโดยใช้กิจกรรมศิลปะ (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ก่อน และหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานโดยใช้ภาพประกอบ (3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นนิทาน โดยใช้กิจกรรมศิลปะ และการเล่นนิทานโดยใช้กิจกรรมศิลปะ และการเล่นนิทานโดยใช้ภาพประกอบ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้น อนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานโดยใช้กิจกรรมศิลปะ (2) แผนการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานโดยใช้กิจกรรมศิลปะ (3) กิจกรรมศิลปะประกอบการเล่นนิทาน (4) ภาพประกอบการเล่นนิทาน (5) แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยรูปภาพ (6) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเล่นนิทานโดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทานโดยใช้กิจกรรมศิลปะและการเล่นนิทานโดยใช้ภาพประกอบ

พรพิมล ศักดา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาและออกแบบหนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการออม สำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและออกแบบหนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องการออม สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อประเมินคุณภาพของหนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องการออม สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้เรื่องการออมก่อนและหลังการใช้หนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องการออม สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ได้หนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการออมสำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องสวนผักออมสินขนาด 9.3 x 10.3 นิ้ว ความหนาของหนังสือรวมปก คือ 16 หน้าคู่ (32 ยก) พิมพ์ด้วยระบบการพิมพ์ดิจิทัลเลเซอร์ (Digital Laser) กระดาษที่ใช้ คือ การดาษอาร์ตการ์ด 160-210 แกรม เทคนิคและรูปแบบในการนำเสนอภาพประกอบ ใช้เทคนิคการออกแบบหนังสือสามมิติ (Pop up) ผลการประเมินคุณภาพของหนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องการออม สำหรับเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ในภาพรวมของการประเมินความคิดเห็นจัดอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่องการออม ก่อนและหลังการใช้หนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการออมสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้เรื่องการออม โดยใช้หนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออม สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องสวนผักออมสิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้หนังสือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สามารถนำมาพัฒนางานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ และสืบสานเพลงโคราช เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านในจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์จากงานวิจัยที่มีมาทั้งหมด แล้วนำมาสังเคราะห์ประยุกต์ใช้กับงานวิจัยที่กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งคิดว่าคงเกิดประโยชน์สูงสุดบรรลุวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมายที่วางไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช
2. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1
3. เพื่อหาประสิทธิภาพ ของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1

สำหรับวิธีดำเนินการวิจัยทั้ง 7 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนประกอบด้วย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในงานวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
7. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ทำวิจัยได้กำหนดแหล่งที่มาของข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

3.1.1 ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ

ผู้วิจัยทำการศึกษาจากตำรา เอกสาร งานวิจัย บทความ การสัมภาษณ์ หมอเพลง และผู้ชำนาญ ที่มีประสบการณ์ในเรื่องศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช โดยการใช้การจดบันทึก ภาพถ่าย และการสอบถามสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช และความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 โดยสอบถามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มที่ 1 หมอเพลงโคราช ของสมาคมหมอเพลงโคราช มีประสบการณ์ ความชำนาญในเรื่อง เพลงโคราช จำนวน 3 ท่าน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นายบุญสม สังข์สุข นายกสมาคมหมอเพลงโคราช
2. นางลำไย หนองม่วง วิทยากรสอนเพลงโคราช
3. นายประสิทธิ์ สระน้อย หมอเพลงโคราช (หัวหน้าคณะประสิทธิ์ปักษ์ชัย)

กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน

1. คุณสมควร จงเจือกกลาง โรงเรียนคูเตย (ราษฎร์สามัคคี)
2. คุณอิงอร พรหมศิริ โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี)
3. คุณบุญสม สังข์สุข โรงเรียนบึงพญาปราบ

3.1.2 ขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1

ผู้วิจัยขอคำปรึกษา คำแนะนำ โดยใช้แบบประเมินเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษาในเนื้อหาเพลงโคราช ประเมินการออกแบบสื่อการเรียนรู้พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้ 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านออกแบบ 3 ท่าน และศึกษาความพึงพอใจและทัศนคติของเด็กนักเรียน ต่อการเลือกรูปแบบของหนังสือ เพื่อเป็นแนวทางทางในการพัฒนา ปรับปรุงต่อไป

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช 3 ท่าน ได้แก่

1. นางสาวเรขา อินทรกำแหง
รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. นายชุตินันท์ ทองคำ
นักวิชาการศึกษาประจำสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤมล ปิยวิทย์

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้ 3 ท่าน ได้แก่

1. ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี
อาจารย์ประจำสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. ผศ.ดร.กาญจนา บุญภักดิ์
อาจารย์ประจำสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. ดร.กฤษณา คิตดี
อาจารย์ประจำสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านการออกแบบ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. อาจารย์สุคนธ์รัตน์ ศรีมงคล
อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดนครราชสีมา
2. อาจารย์ภัทรศักดิ์ สิมโฮม
อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดนครราชสีมา
3. อาจารย์ยอดศักดิ์ ประชาราษฎร์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มที่ 4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) โรงเรียนบึงพญาปราบ
ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 16 คน

3.1.3 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทำแบบประเมินคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ และทำการประเมินโดยครูประจำกลุ่ม
สาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน ที่มีต่อสื่อการ
เรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ่ ยา
โมให้มาที่พัฒนาขึ้น และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เปรียบเทียบกันระหว่างก่อนเรียน
และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ่ ยาโมให้มา กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้ 3 ท่าน ได้แก่

1. ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี
อาจารย์ประจำสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. ผศ.ดร.กาญจนา บุญภักดี
อาจารย์ประจำสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. ดร.กฤษณา คิตติ
อาจารย์ประจำสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารที่ 2 ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. คุณสมควร จงเจือกกลาง โรงเรียนคูเตย (ราษฎร์สามัคคี)
2. คุณอิงอร พรหมศิริ โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี)
3. คุณบุญสม สังก์สุข โรงเรียนบึงพญาปราบ

กลุ่มที่ 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โรงเรียนบึงพญาปราบ จำนวน 10 คน

3.1.4. เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 45 คน คือ โรงเรียนบึงพญาปราบช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี) ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน และ โรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ทำวิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัย การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

3.2.1 การศึกษา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช

3.2.1.1 แบบสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราชการสัมภาษณ์แบบที่มีโครงสร้างหรือแบบมาตรฐาน (Standardized interview)

3.2.1.2 แบบสอบถามตรวจสอบสภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช โดยใช้แบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) ด้านการเลือกสื่อ มาจัดกระทำข้อมูล วิเคราะห์แปลความหมายของข้อมูล สรุปประกอบการบรรยาย

3.2.1.3 แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราชจำนวน 3 ท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 วิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูล โดยการใช้อยู่จำนวน และร้อยละ (Percentage) สรุปประกอบการบรรยาย

3.2.2 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

3.2.2.1 แบบประเมินเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษาในเนื้อหาเพลงโคราช เป็นการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช จำนวน 3 ท่าน มาสรุปวิเคราะห์ความหมายของข้อมูล สรุปประกอบการบรรยาย

3.2.2.2 แบบสอบถาม ประเมินการออกแบบ ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้และด้านการออกแบบจำนวน 9 ท่าน ที่มีต่อรูปแบบของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ด้วยคำถามแบบเรียงลำดับ ประทับภาพสเก็ตร่างสื่อการเรียนรู้สาระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา 3 แบบ (Sketch Design) พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับ คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

3.2.2.3 แบบสอบถามศึกษาความพึงพอใจและทัศนคติของเด็กนักเรียน 15 คน ต่อการเลือกรูปแบบของหนังสือ จำนวน 3 รูปแบบ (Check List) มาสรุปวิเคราะห์แปลความหมายของข้อมูล โดยการใช้สถิติจำนวน และร้อยละ (Percentage) สรุปประกอบการบรรยาย

3.2.3 เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

3.2.3.1 แบบสัมภาษณ์ ศึกษาเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพของสื่อ การสัมภาษณ์ด้วยคำถามแบบเปิด จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ จำนวน 3 ท่าน

3.2.3.2 แบบประเมินคุณภาพ ทำการประเมินโดยประเมินคุณภาพจากครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับ คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

3.2.3.3 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยใช้แบบทดสอบผลการเรียนรู้ ชุดคำถามเดียวกันทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับการสอบก่อนการเรียนรู้ เพียงแต่สลับข้อ จำนวน 10 ข้อ โดยการใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของก่อนและหลังการศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สถิติ t-test ภายในกลุ่มทดลอง

3.2.4 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

3.2.4.1 แบบทดสอบการเรียนรู้เรื่องเพลงโคราช โดยผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) ชุดคำถามเดียวกันทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับการสอบก่อนการเรียนรู้ เพียงแต่สลับข้อ จำนวน 10 ข้อ โดยการใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของก่อนและหลังการศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโม้ให้มา มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สถิติ t-test ภายในกลุ่มทดลอง

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำ การสร้างเครื่องมือ วิจัยตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1 แบบสัมภาษณ์มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปประเด็นและจำนวนข้อของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช การสัมภาษณ์แบบที่มีโครงสร้างหรือแบบมาตรฐาน (Standardized interview)

2. กำหนดโครงสร้างและคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนการไปเก็บข้อมูล และไปสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลตามโครงสร้างคำถามที่ได้กำหนดไว้ เป็นแบบที่มีการเตรียมการ มีแผนการสัมภาษณ์และการบริหารการสัมภาษณ์จัดเตรียมไว้อย่างค่อนข้างแน่นอน

3. ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนจะตอบคำถามเดียวกัน และถามคำถามเรียงตามลำดับเหมือนกัน ที่กำหนดประเด็นให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย ในเรื่องศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและขอแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 แบบสอบถาม ประเมินผลงานการออกแบบและประเมินหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปประเด็นและจำนวนข้อของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. กำหนดโครงสร้างและคำถามที่ใช้ในการสอบถามไว้ล่วงหน้า ก่อนการไปเก็บข้อมูล นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3 การตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยวิธีการหา ความเที่ยง หรือความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม 7 ชุด โดยขอความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน แล้วจึงนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับงานวิจัย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Index Of Item Objective Congruence- IOC) ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้แก่

1. ผศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

อาจารย์สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2 ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์

สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. ดร.ธานินทร์ รัตน์โอฬาร

สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เกณฑ์การให้คะแนนคำถามของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

+1 หมายถึง คำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง คำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อย่างไม่แน่ใจ

- 1 หมายถึง คำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยกำหนดให้คำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามต้องได้คะแนนมากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 คะแนน จึงจะถือว่าคำถามนั้นสามารถใช้เป็นตัวแทนในการวิเคราะห์ที่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลคะแนนขั้นต้นมาทบทวน เมื่อมีคำถามใดบกพร่อง หรือไม่ผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำให้ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการให้คะแนนอีกครั้งหนึ่ง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นพื้นฐานในการวิจัย

2. ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูล และความเห็นคิดเห็น จากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้ง 5 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ หมอเพลงโคราช ของสมาคมหมอเพลงโคราช มีประสบการณ์ในเรื่องการแสดงเพลงโคราช จำนวน 3 ท่านผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้ 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านการออกแบบ จำนวน 3 ท่านและครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน โดยใช้เครื่องมือ ในการวิจัยคือ แบบสอบถามข้อมูล เบื้องต้นด้วยคำถามตรวจสอบ (Check List) และการสัมภาษณ์ด้วยคำถาม แบบเปิด

3. ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจ ถ่ายภาพ สอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มหมอเพลงโคราชเพื่อรวบรวมข้อมูลเพลงโคราช สำหรับใช้เป็นแนวทางในการสร้างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นายบุญสม สังข์สุข นายกสมาคมหมอเพลงโคราช

2. นางลำไย หนองม่วง วิทยากรสอนเพลงโคราช

3. นายประสิทธิ์ สระน้อย หมอเพลงโคราช (หัวหน้าคณะประสิทธิ์ปึกธงชัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาการพัฒนาสื่อ ข้อมูลการเรียนการสอนเพลงโคราช การสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อ การเรียนรู้เพลงโคราช และสอบถามความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช จำนวน 3 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. คุณสมควร จงเจือกลาง โรงเรียนคูเตย (ราษฎร์สามัคคี)
2. คุณอิงอร พรหมศิริ โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี)
3. คุณบุญสม สังข์สุข โรงเรียนบึงพญาปราบ

5. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการออกแบบด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับเนื้อหาและการใช้ภาษาของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช 3 ท่าน ได้แก่

1. นางสาวเรขา อินทรกำแหง
รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. นายชุตินันท์ ทองคำ
นักวิชาการศึกษาประจำสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤมล ปิยวิทย์

6. นำผลสรุปของการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้กำหนดแนวคิดในการสร้างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

7. ทำการออกแบบร่างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 3 รูปแบบ จากนั้นนำแบบร่างที่ได้ไปทำการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช มีประสบการณ์ ความชำนาญในเรื่องเพลงโคราช และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านออกแบบ ทั้ง 9 ท่าน เพื่อทำการคัดเลือกให้เหลือเพียงรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด 1 รูปแบบและพัฒนาต่อเพื่อนำไปประเมินคุณภาพในลำดับต่อไป

8. ศึกษาสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1โรงเรียนบึงพญาปราบ (โรงเรียนกรณีศึกษา) รวมจำนวน 16 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจรายการ (Check List) ศึกษาความคิดเห็นในการเลือกรูปแบบของหนังสือ จำนวน 3 รูปแบบ

9. ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของสื่อ โดยศึกษาข้อมูล การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ และทำการประเมินโดยครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราช ระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน ที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มาที่พัฒนาขึ้น และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เปรียบเทียบทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ กั้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนบึงพญาปราบ (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 10 คน มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สถิติ t-test ภายในกลุ่มทดลอง ทำแบบทดสอบวัดความรู้ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณิศศึกษา)

10. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระ พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณิศศึกษา) จำนวน 45 คน คือ โรงเรียนบึงพญาปราบช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี) ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน และ โรงเรียนคุเตยราษฎร์สามัคคี ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้แบบทดสอบการเรียนรู้เรื่องเพลงโคราช ชุดคำถามเดียวกันทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับการสอบก่อนการเรียนรู้ เพียงแต่สลับข้อ จำนวน 10 ข้อ โดยการใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของก่อนและหลังการศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐาน เพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สถิติ t-test ภายในกลุ่มทดลองทำแบบทดสอบวัดความรู้ ทั้งก่อนเรียน และหลังเรียน สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณิศศึกษา)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ ข้อมูล เป็นข้อมูลทางสถิติ และแปรผลข้อมูล ตามขั้นตอนการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.5.1 ขั้นตอนการศึกษา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช เพื่อใช้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและการสัมภาษณ์ ด้วยคำถามแบบตรวจสอบ (Check List) และแบบสอบถามศึกษาสภาพและปริมาณของสื่อเพลงโคราช ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับสื่อเพลงโคราช มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย ซึ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ พิจารณาจากช่วงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยสุด

3.5.2 ขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษาในเนื้อหาเพลงโคราช ประเมินการออกแบบ สื่อการเรียนรู้พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และศึกษาความพึงพอใจและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทัศนคติของเด็กนักเรียน ต่อการเลือกรูปแบบของหนังสือ มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย ซึ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ พิจารณาจากช่วงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยสุด

และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.5.3 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ ในการหาประสิทธิภาพของสื่อ ทำแบบสอบถามประเมินสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ อย่าโม้ให้มาที่พัฒนาขึ้น และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เปรียบเทียบกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ อย่าโม้ให้มา กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย ซึ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ พิจารณาจากช่วงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยสุด

และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.5.4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนนครนิศึกษา) มาจัดกระทำข้อมูล และแปลความหมายเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทัศนคติของเด็กนักเรียน ต่อการเลือกรูปแบบของหนังสือ มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย ซึ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ พิจารณาจากช่วงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยสุด

และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.5.3 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ ในการหาประสิทธิภาพของสื่อ ทำแบบสอบถามประเมินสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มาที่พัฒนาขึ้น และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เปรียบเทียบกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย ซึ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ พิจารณาจากช่วงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยสุด

และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.5.4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนนครนิศึกษา) มาจัดกระทำข้อมูล และแปลความหมาย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของข้อมูล โดยการใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของก่อนและหลังการศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สถิติ t-test ภายในกลุ่มทดลอง

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ดังนี้

3.6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : \bar{x})

3.6.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)

3.6.4 ค่าสถิติ t-test แบบ Dependent Sample

3.6.5 ระดับช่วงคะแนน เพื่อการแปรความหมาย

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

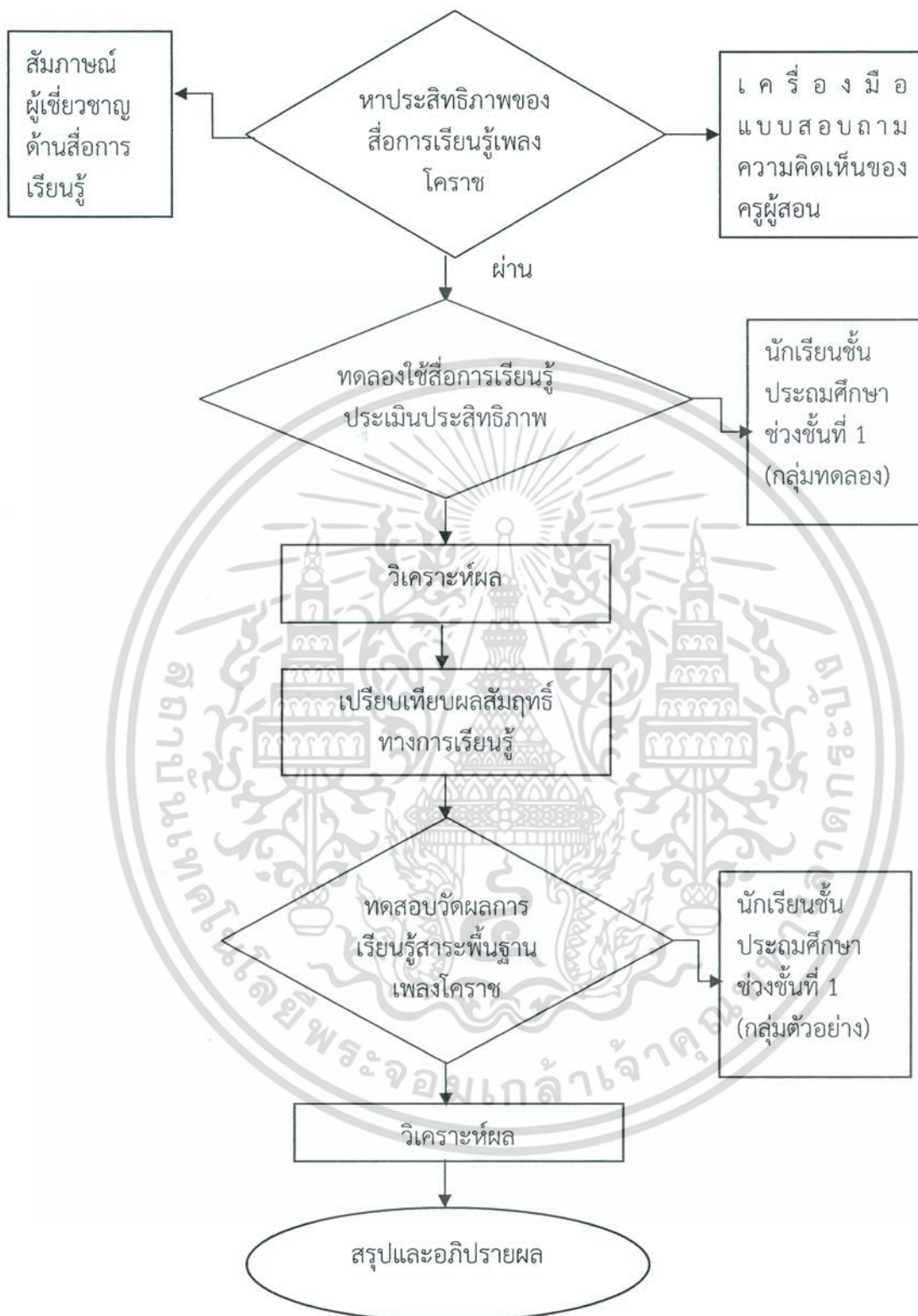
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7 วิธีการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 3.1 ผังแสดงวิธีดำเนินงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.1 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษารวบรวมเอกสาร จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ประเมินความเหมาะสมของผลงานที่ได้ทำการออกแบบและพัฒนา การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้และการเปรียบเทียบความผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากกลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบของตารางและเรียบเรียง ตามวัตถุประสงค์ การวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช

ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ กระบวนการออกแบบพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์หมอเพลงโคราช

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพลงโคราช โดยการสัมภาษณ์หมอเพลงโคราช ได้ผลสรุปดังนี้ หมอเพลงโคราช อายุระหว่าง 45-60 ปี อาชีพหลัก คือเล่นเพลงโคราช และเป็นวิทยาสอนเพลงโคราชให้กับสมาคมหมอเพลงโคราช มีประสบการณ์ในการแสดงเพลงโคราช มากกว่า 10 ปี ได้รับการถ่ายทอดการแสดง/ร้อง/เล่นเพลงโคราชมาจากบรรพบุรุษและครูเพลง

ภาพที่ 4.1 สัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์ในการแสดงเพลงโคราช (หมอเพลง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.2 สัมภาษณ์ผู้มีความรู้เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้านการแสดงเพลงโคราช
(นักวิชาการสำนักศิลปวัฒนธรรม)

ภาพที่ 4.3 การละเล่นเพลงโคราช

1. เพลงโคราช คือ วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านที่นับเป็นเอกลักษณ์ของชาวโคราชมักมีลักษณะเป็นเพลง ปฏิพักษ์ยาว คือ เป็นเป็นเพลงร้องโต้ตอบชาย-หญิง ที่มีความยาวหลายบทในการร้องโต้ตอบแต่ละครั้ง มักเล่นเป็นลำดับขั้นตอนของเพลงปฏิพักษ์ยาว เมื่อฝ่ายหนึ่งร้องจบ อีกฝ่ายหนึ่งจะร้องแก้กันเป็นข้อๆ ไม่จำกัดความยาว ประวัติความเป็นมาของเพลงโคราช กล่าวกันว่านิยมเล่นตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยของท่านท้าวสุรนารี (พ.ศ. 2313-2395) นอกจากนี้ยังมีหลักฐานที่ปรากฏชัดเจนว่าเมื่อครั้งสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินี ได้เสด็จมาจังหวัดนครราชสีมาเพื่อเปิดถนนจอมสุรางค์ยาตร์และเสด็จไปที่พิมาย จังหวัดนครราชสีมา เมื่อ พ.ศ. 2456 หมอเพลงโคราชชื่อนายหรี บ้านสวนข่า ได้มีโอกาสเล่นเพลงโคราชถวายหน้าพระที่นั่ง ต่อมาเมื่อมีการสร้างอนุสาวรีย์ท่านท้าวสุรนารี ได้จัดให้มีงานฉลองชัยชนะท่านท้าวสุรนารี เพลงโคราชได้มีโอกาสเล่นในงานฉลองนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน และยังสามารถแสดงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในงานชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 1 ในนามมหรสพมณฑลนครราชสีมา และ ประชาชนต่างมีความเชื่อ
กันว่า ท่านท้าวสุรนารีในสมัยที่มีชีวิตอยู่นั้นท่านชอบเพลงโคราชมาก ดังนั้นจึงมีการแสดงเพลง
โคราชแก่บัณฑิตบริเวณอนุสาวรีย์ดังที่สามารถ พบเห็นได้ในปัจจุบัน

2. การแสดงเพลงโคราชในสมัยก่อนนั้น เพลงโคราชเป็นที่นิยมมาก เพราะการแสดงมหรสพ ที่
เป็นหัวใจของงานฉลองสมโภชใดๆ ก็ตาม มีเพลงโคราชเพียงอย่างเดียว คนฟังเพลงก็มีเวลามาก ฟัง
กันตั้งแต่หัวค่ำจนรุ่งเช้า เมื่อหมอมเพลงเล่นเพลงลา คือลาผู้ฟังลาเจ้าภาพ และเพื่อนหมอมเพลงด้วยกัน
จะมีปี่พาทย์ ข้อง กลอง บรรเลงรับ หมอมเพลงจะรำตามกัน ไปยังบ้านเจ้าภาพ เจ้าภาพก็นำเงินค่า
หมอมเพลงมาให้ พร้อมทั้งเลี้ยงข้าวปลา อาหาร และห่อข้าว ของกินต่าง ๆ ให้เป็นเสบียง ในการ
เดินทางกลับ คนฟังจะอยู่ร่วมฟังงาน จนเสร็จสิ้นกระบวนการจึงทยอยกลับบ้าน ปัจจุบันค่านิยมของผู้ฟัง
เปลี่ยนแปลงไปมาก แม้แต่ผู้ฟัง ในจังหวัดนครราชสีมาเอง ก็เสื่อมความนิยมลงมาก บ้างก็เห็นว่า
เพลงโคราช เป็นเพลงหยาบคาย และไม่น่าสนใจ แม้ทางราชการส่งเสริม ให้นำออกแสดง ทาง
วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา ก็ต้องผ่านการตรวจ อย่างรัดกุม จะใช้ภาษา
ตรง ๆ เหมือนสมัยก่อนไม่ได้ถือว่าไม่เหมาะสมในการจัดงานฉลองสมโภชใดๆ มักจะมีมหรสพอื่นๆ
เป็นคู่แข่งมากมาย เช่น ภาพยนตร์ มวย เพลงลูกทุ่ง ลิเก และร่ำวง เพลงโคราชจึงเป็นที่สนใจ สำหรับ
ผู้ฟังรุ่นเก่าที่มีอายุค่อนข้างสูงแทบทั้งนั้น ท่านท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม หรือ ยาโมที่ชาวบ้านเรียกท่าน)
ชอบเพลงโคราช ในสมัยที่ท่านมีชีวิตอยู่ จึงมีผู้หาเพลงโคราชไปเล่นให้ท่านฟัง เป็นการแก้บน ณ
บริเวณใกล้ ๆ กับอนุสาวรีย์ ในตอนกลางคืนเป็นประจำ อาจเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้คนรุ่นใหม่ ได้รู้จัก
เพลงโคราช และหมอมเพลงมีรายได้ประจำ แต่ก็มีผู้สนใจไปฟังไม่มากนัก พุถึงการดำเนินชีวิตของ
หมอมเพลงรุ่นปัจจุบัน ส่วนใหญ่อาศัยทำนา และเล่นเพลงเป็นอาชีพรอง

3. รูปแบบการเล่นเพลงโคราชในปัจจุบันอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ การเล่นเพลง
โคราชแบบดั้งเดิม การเล่นเพลงโคราชแก้บน และการเล่นเพลงโคราชชิง

การเล่นเพลงโคราชแบบดั้งเดิม เป็นการเล่นเพลงที่มีรูปแบบ และเนื้อหาในการเล่นเพลงสืบ
ทอดกันมาจากอดีต ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะหลายประการเช่น ใช้หมอมเพลง 4 คน (ชาย 2 คน หญิง
2 คน) มีการแต่งตัว มีโรงเพลง นิยมว่าประชันกันเป็นกลอนสด มีขั้นตอนการเล่นเพลงเป็นลำดับ
ตั้งแต่สามทุ่มถึงรุ่งเช้าของวันใหม่ โดยร้องโต้ตอบกันที่ละคู่สลับกัน การเล่นเพลงจะไม่ใช้เครื่อง
ดนตรี หรือเครื่องประกอบจังหวะ อาจมีเพียงการตบมือให้จังหวะในบางโอกาสเท่านั้น เพลงดั้งเดิม
นี้ยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มผู้สูงอายุ และผู้ฟังที่นิยมฟังการว่าเพลงโต้ตอบกันที่แสดงถึงไหวพริบปฏิภาณ
ในการด้นกลอนของหมอมเพลง

การเล่นเพลงโคราชแก้บน เป็นรูปแบบการเล่นเพลงที่พบเห็นได้มากที่สุดในปัจจุบันเพลง
แก้บนเกิดขึ้นจากความเชื่อ ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อท้าวสุรนารีในการบนบานศาล กล่าว
เมื่อขอพรแล้วประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ขอ ก็นิยมหาเพลงโคราชมาเล่นแก้บนถวาย โดยเฉพาะที่
บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี และที่วัดศาลาลอยจะพบการเล่นเพลงโคราชแก้บนทั้งกลางวัน กลางคืน
เพลงแก้บนเป็นรูปแบบที่การแสดงโดยรวมคล้ายกับเพลงแบบเดิมแต่จำกัดเวลาในการเล่น เพลงเป็น
ครั้งละครึ่งชั่วโมง หรือ 1 ชั่วโมง ทำให้จำเป็นต้องลดขั้นตอนบางประการ ในการเล่นเพลงลงให้พอดี
กับเวลา เนื้อหาของเพลงแก้บนจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเจ้าภาพ และความสำเร็จที่ได้รับจากการมาบน
บาลศาลกล่าวท้าวสุรนารี

การเล่นเพลงโคราชชิง เป็นการปรับเปลี่ยนทั้งรูปแบบ เนื้อหาของการเล่นเพลงและมีการ
นำเสนอที่มีการสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังที่เปลี่ยนไปตามสภาพสังคมในปัจจุบัน ทำนอง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปเผยแพร่
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพลงและเนื้อร้องของเพลงโคราชซึ่งมีการปรับปรุงค่อนข้างมากทั้งลักษณะคำประพันธ์และเนื้อหาที่มีลักษณะคล้ายกับเพลงลูกทุ่ง มีรูปแบบการแสดงที่ทันสมัย มีการว่าเพลงให้มีจังหวะเข้ากับเครื่องดนตรีสากลบางประเภท เช่น อิเลคโทน หรือกลองชุด เป็นต้น ขั้นตอนการแสดงเพลงโคราชซึ่งนิยมแบ่งออกเป็นช่วงๆ ได้แก่ ช่วงเล่นเพลงแบบดั้งเดิม และช่วงร้องเพลงโคราชซึ่งจึงเป็นที่นิยมแพร่หลายอย่างรวดเร็วเพราะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้หลายกลุ่มทั้งผู้สูงอายุ เด็ก หรือวัยรุ่น ความนิยมของเพลงโคราชซึ่งทำให้หมอลำเพลง และคณะเพลงหลายคณะได้ผลิตผลงานเพลงโคราชซึ่งออกมาในรูปแบบบันทึกเสียง หรือแถบวีดิทัศน์เป็นจำนวนมาก

4. สถานที่การแสดง/เวที สถานที่เล่นในอดีต การเล่นเพลงโคราชไม่จำกัดสถานที่อาจเล่นบนบ้านหรือลานบ้านก็ได้ เพียงแต่นำครกตำข้าว (ครกข้อมมือ) มาวางคว่ำลง แล้วหาถังตักน้ำวางไว้บนครกนั้น เพื่อให้หมอลำเพลงได้ตีไม้แกคอกแห้ง ในยุคที่ยังไม่มีไฟฟ้าแสงสว่าง ชาวบ้านมักจะทำได้ข้างหรือได้รุ่งให้แสงสว่างแทน ลักษณะของได้ข้างหรือได้รุ่ง ทำด้วยไม้ไผ่ยาวประมาณ 5 คอก ปลายข้างหนึ่งจักด้วยมีด แผลออกสานด้วยไม้ไผ่เป็นรูปกระทะใส่ดินกรู ใส่ชันผสมไม้ฝุ ๆ หรือกลบ จุดให้แสงสว่าง ปลายอีกข้างหนึ่งฝังดินใกล้ ๆ กับครก ต่อมาใช้ตะเกียงเจ้าพายุ หรือตะเกียงลาน จุดแทนได้รุ่งเวที ก็เปลี่ยนมาเป็นลำดับ คือ มีเสา 4 เสา ยกพื้นปูกระดาน สูงจากพื้นดินประมาณ 1 เมตร หลังคามุงด้วยก้านมะพร้าว ที่กลางพื้นเวทีก็ยังมีถังใส่น้ำตั้งอยู่เช่นเดิม เมื่อก่อน ที่ยังไม่มีเครื่องขยายเสียงนั้น หมอลำเพลงต้องเสียงดัง พอที่จะฟังได้ยิน แต่ปัจจุบันสิ่งที่ช่วยให้แสงสว่าง ในการเล่นเพลงโคราชคือไฟฟ้าและมีเครื่องขยายเสียง ที่ดังกว่าเสียงหมอลำเพลงในครั้งก่อน ๆ เป็นประโยชน์ทั้งผู้ฟังและหมอลำเพลง

5. ภาษา/คำร้อง ภาษาโคราชซึ่งเป็นภาษาถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนโคราช เป็นภาษาพูดของกลุ่มไทโคราชที่โดดเด่นที่สุด บางครั้งไทโคราชจะถูกเรียกว่า ไทเบ็ง หรือ ไทตา คำว่า เบ็ง มีความหมายเช่นเดียวกับ บ้าง เต็ง ตา มีความหมายเดียวกับ ด้วย ภาษาโคราชนั้นมีลักษณะของการผสมผสานระหว่างภาษาไทยกลาง ภาษาอีสานและภาษาเขมร คำศัพท์พื้นฐานจะเป็นไทยกลาง เพลงโคราชแต่เดิมจะอุทิศด้วยภาษาโคราชที่เข้าไปกระทบจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึกของชาวโคราชได้อย่างชัดเจน แต่ปัจจุบันภาษาโคราชค่อนข้างจะเลือนรางไป ภาษาในเพลงโคราชจึงเป็นภาษากลางสำเนียงโคราช

6. หมอลำ/จำนวนผู้แสดงเพลงโคราช ประกอบด้วย หมอลำ 4 คน (ชาย 2 คน หญิง 2 คน) รูปแบบของการแสดงหมอลำเพลงชายและหญิง 2 คู่ จะผลัดกันร้องโต้ตอบตลอดคืน โดยประกอบด้วย เพลงเชิญ คือหมอลำฝ่ายชาย 2 คน ลงสู่เวทีก่อนว่าเพลงเชิญฝ่ายหญิง และเมื่อฝ่ายหญิงลงโรงเพลงตามไปจึงว่าเพลงทักทาย เพลงถามข่าว เพลงขออภัย เพลงไหว้ครู เพลงตัดเชิญ เพลงเปรียบ เพลงเรื่อง เพลงนิทานชาดก เพลงเกี่ยว เพลงเกี่ยวแกมจาก เพลงขม นกขมไม้ ฯลฯ เมื่อสว่างก็จะใช้เพลงลา และเพลงให้พรเจ้าภาพ

7. การแต่งกายของหมอลำเพลงโคราช

ประเภทที่ 1 เครื่องแต่งกายชาย หมอลำเพลงโคราชผู้ชายนั้นส่วนใหญ่จะนุ่งผ้าโจงกระเบน ผ้าที่ จะนำมานุ่ง ส่วนใหญ่ จะเป็นผ้าไหมหางกระรอก ซึ่งเป็นผลิตผลของชาวโคราชผลิตกันขึ้นมาเอง หรือ บางทีก็ใช้ผ้าม่วงแทนก็มี เสื้อที่ใช้นั้น เป็นเสื้อคอกลม แขนสั้น สีไม่จำกัด มีผ้าขาวม้าคาดเอว ภาษาโคราชว่าใช้ผ้าขาวม้า "เคียนพุง" เครื่องประดับอื่น ๆ นอกจากนี้แล้ว ส่วนใหญ่ไม่มี หมอลำบางคนก็ แว่นพระเครื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทที่ 2 เครื่องแต่งกายหญิง ฝ่ายหญิงนุ่งผ้าโจงกระเบน เหมือนหมอลำผู้ชาย ผ้าที่ใช้ นุ่งก็เป็นผ้าไหมหางกระรอกหรือผ้าม่วงบ้าง เสือนิยมสวมเสื้อรัดรูป ไม่มีปก แขนสั้น ในสมัยก่อนนั้น ผู้หญิงไม่สวมเสื้อ มีแต่ผ้ารัดอก และใช้ผ้าสไบเฉียง พาดไหล่ นอกจากนี้บางคนนิยมใช้พลูจีบทัดหู ทั้งนี้เพราะผู้หญิงไม่รู้จักชายหูชายตา ครูเพลงเลยสอน ให้ทัดขำเสียดูพลูจีบที่ทัดหู

8. ทำรำเพลงโคราช ทำรำพอจะจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ทำรำช้า ลักษณะการทำผู้ชาย จะกางแขนทั้งสองข้างออกพองาม มือแบออกรำขึ้นลงข้างต้น ส่วนขา ย่างตามจังหวะ ของกลอนเพลง สมัยก่อนผู้ชายจะวาดวงแขนกว้าง ผู้หญิงรำเหมือนฝ่ายชาย ต่างกันที่จีบมือ และวงแขนแคบ

2. ทำรำเร็ว ฝ่ายชายจะรำเหมือนทำรำช้า แต่เร่งจังหวะการรำให้เร็วขึ้นตามกลอนเพลง อีกทั้ง ต้องรำรูดหน้า เข้าหาฝ่ายหญิง ทำนองว่า จะเข้าไปผูกเนื้อต้องตัว ทำรำเหมือนทำรำช้า เมื่อฝ่ายชาย รุกมา หญิงก็จะรำถอยหนี มือทั้งสอง ต้องคอยรำปิดป้อง มิให้ฝ่ายชายถูกเนื้อต้องตัวได้ แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อห้ามสำหรับหมอลำ ฝ่ายชาย จะถูกเนื้อต้องตัวฝ่ายหญิงไม่ได้ ปริษาเบื้องหลังทำรำ มีว่า การที่ผู้ชายวาดวงแขนกว้าง เป็นการแสดงการปกป้อง คุ่มครองฝ่ายหญิง ผู้หญิงวาดวงแขนแคบ แสดงการขอเลาะ ตอนแรกชายจะรุกหญิงถอยและตอนหลังหญิงจะรุกชายถอยแสดงว่าหญิงจะชนะ ทุกครั้งในเรื่องเพศ ทำรำต่างๆของเพลงโคราช มีทำรำหลักอยู่ 5 ท่า คือ

1. ทำข้างเทียมแม่
2. ทำปลาไหลพันพวง
3. ทำจึก
4. ทำย่อง
5. ทำประจันบาน

ทำรำเพลงโคราชแต่ละท่าจะใช้รำเข้าเพลงเฉพาะบทเพลง อย่างเช่นท่าข้างเทียมแม่ ปลาไหลพันพวง จะใช้รำกับเพลงเกี่ยวเพลงช้าๆ และก็เป็นท่าพื้นฐาน ของทำรำทุกท่า รำท่าจึก รำท่าย่อง รำท่าประจันบาน จะใช้รำกับเพลงรบเพลงเร็ว ทุกท่าการทำรำของเพลงโคราชสามารถรำดัดแปลงจากท่าพื้นฐานและจะรำต่อเนื่องกันได้ทุกท่าจึงขออธิบายเฉพาะท่าพื้นฐานซึ่งเป็นท่ารำหลักๆเท่านั้น

9. การเล่นเพลงโคราช หมอลำเพลงจะว่าเพลงตั้งแต่เวลา 20.00 น.- 16.00 น. วันรุ่งขึ้น ปัจจุบันเวลากำหนดตามความต้องการของเจ้าภาพแต่ละงาน จะมีหมอลำ ชาย 2 คน หญิง 2 คน มีขั้นตอนในการเล่นเพลง คือ พิธีไหว้ครูและลำดับขั้นการเล่นเพลง มีรายละเอียดดังนี้

พิธียกครู เมื่อหมอลำเพลงแต่งตัวบนบ้านเจ้าภาพเสร็จแล้วจะต้องยกครูที่เจ้าภาพหาให้ เครื่องไหว้ครูประกอบด้วย กรวยครู 6 กรวย ดอกไม้ ธูป เทียน ผ้าขาว เหล้าขาว บุหรี่ เงินบูชา 24 บาท โดยหมอลำเพลงทุกคนจะยกครูเฉพาะตัวตามลำดับอาวุโส โดยฝ่ายชายจะยกครูก่อนซึ่งจะระลึกถึงบรรพบุรุษครูเพลง บิดามารดา อุปัชฌาย์อาจารย์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ยาโม) และตาปู่เจ้าบ้านเพื่อให้ลูกหลาน (หมอลำ) ว่าเพลงได้สะดวก เมื่อยกครูเสร็จหมอลำเพลงชายจะลงจากเรือนขึ้นเวทีก่อน ก่อนขึ้นเวทีจะขึ้นทิศไหนต้องดูฤกษ์ยามตามวัน หากขึ้นผิดทิศเชื่อว่าจะถูกผีหลวงหลาวเหล็ก (พญามาร) ทำให้ต้นเพลงไม่ออก

กลอนเพลงที่ใช้ ในการว่าเพลง (ร้องเพลง) จะใช้ฉันทลักษณ์ท้องถื่นถือนฉันทลักษณ์แบบโคราช โดยก่อนจะว่าเพลงหมอลำ จะเริ่มด้วยการใช้ฝ่ามือแนบหู แล้วร้องขึ้นว่า โอ้...โอ้...เออ.. เอ้อ.. เอ้อๆๆๆ เอ้อ เอย แล้วจึงว่ากลอนเพลงนั้นๆ ตามเนื้อหาที่ท่องจำมาหรือต่อกลอนสดเพื่อโต้ตอบกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับของการแสดงเพลงโคราช

1. เพลงเชิญ (ชาย)
2. เพลงประกาศ หรือเพลงแนะนำตัว (หญิง)
3. เพลงประกาศ (ชาย)
4. เพลงท่วงทักทาย
5. เพลงถามข่าว
6. เพลงขอรัก (หญิง) เพลงให้อภัย (ชาย)
7. เพลงไหว้ครู
8. เพลงตัดเชิญ (หาหรือว่าจะเล่นเรื่องอะไร)
9. เพลงเปรียบเทียบตลองภูมิปัญญา
10. เพลงเรื่อง เกี่ยวกับงานเจ้าภาพ
11. เพลงเรื่องหรือเพลงแฝง ใช้ไหว้พริบปฏิภาณ
12. เพลงเกี่ยวพาราสี
13. เพลงหญิงชวนชายไปบ้าน
14. เพลงชมนกชมไม้
15. เพลงเกี่ยวแกมจาก
16. เพลงลา
17. เพลงอวยพร
 - อวยพรเจ้าภาพ
 - อวยพรผู้ชม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านเนื้อหา-ข้อมูล ควรมีการกล่าวถึงเรื่องเพลงโคราชในภาพรวม เบื้องต้นของการเรียนรู้เพลงโคราช ควรกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของเพลงโคราช รูปแบบการแสดงเพลงโคราช เนื้อหาควรมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ และมีเค้าโครงเรื่องและภาพประกอบที่เชื่อมโยงกันที่เชื่อมโยงกันดี รูปแบบประโยคควรคำนึงถึงความยากง่ายของคำ กระชับเข้าใจง่าย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพลงโคราชโดยการสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา ได้ผลการสรุปดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.4 การลงพื้นที่เก็บข้อมูล (โรงเรียนกรณีศึกษา) การเรียนการสอนเพลงโคราช

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา สามารถวิเคราะห์และสรุปได้ ดังนี้ ครูผู้สอนเพลงโคราชอายุระหว่าง 40-50 ปี มีประสบการณ์ในการสอนเพลงโคราช มากกว่า 5 ปี ได้รับการถ่ายทอดการแสดง/ร้อง/เล่นเพลงโคราชมาจากครูเพลงรุ่นเก่า

4.1.2.1 ข้อมูลการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช

(1) เนื้อหาสาระที่นักเรียนควรเรียนรู้เกี่ยวกับเพลงโคราช ประกอบด้วย

- (1.1) สอนประวัติความเป็นมาและความสำคัญของเพลงโคราช
- (1.2) การฝึกใช้เสียงโอ้ เอื้อน ลูกคอ
- (1.3) ฝึกการท่องจำกลอนเพลง ฝึกว่าเป็นทำนอง
- (1.4) การใช้ภาษาถิ่น เรียนรู้คำสัมผัส คำคู่ ในแต่ละท่อนของกลอนเพลง
- (1.5) ฝึกทำรำทำเบื่องต้นและเรียนรู้ท่าต่างๆ
- (1.6) ฝึกออกแสดงร่วมกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละโอกาส

(2) สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อวัยของเด็กในช่วงชั้นที่ 1 อายุประมาณ 6-9 ปี โดยสรุปประเภทของสื่อการสอนคือ สื่อประเภทวัสดุ ได้แก่ เอกสาร ตัวอักษร รูปภาพ ภาพสเก็ต ภาพวาด โปสเตอร์ หนังสือ การ์ตูน ฯลฯ และควรเพิ่มเทคนิคการนำเสนอเนื้อหา เช่น กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว หรือเสียง เพื่อให้บทเรียนมีความน่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้น เรียนรู้ได้ง่ายขึ้นทำให้มีการรับรู้และการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) แนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน ประเมินด้วยการตอบคำถาม การทำใบงาน และแบบฝึกทักษะ

(4) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช ควรเป็นสื่อที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

4.1.2.2 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 แสดงปริมาณและค่าร้อยละของสภาพและปริมาณสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช

ประเภท/ชนิดของสื่อ การเรียนรู้เพลงโคราช	สภาพและปริมาณสื่อ			ปริมาณการใช้สื่อการเรียนรู้ เพลงโคราช		
	ไม่มี	มี		ใช้ ประจำ	ไม่ จำเป็นต้อง ใช้	
		เพียงพอ	ไม่ เพียงพอ		ใช้บ้าง	
1.1 สิ่งพิมพ์เพลงโคราช			✓	✓		
1.2 บัตรคำ บัตรภาพ	✓					✓
1.3 ภาพโฆษณา ภาพตัด แปะ หรือโปสเตอร์	✓				✓	
1.4 ภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูน	✓				✓	
1.5 ภาพสไลด์	✓					✓
1.6 แผ่นโปร่งใส	✓					✓
1.7 แผ่นป้าย ป้ายนิเทศ		✓			✓	
1.8 ภาพพลิก	✓					✓
1.9 ภาพชุด	✓					✓
1.10 สมุดภาพ	✓					✓
1.11 แผนภูมิ	✓					✓
1.12 แผนภาพ	✓					✓
1.13 วัสดุทัศนศึกษาเพลงโคราช		✓			✓	
1.14 เทปบันทึกเสียงเพลง โคราช		✓			✓	
1.15 ของจริง ของตัวอย่าง		✓			✓	
1.16 หุ่น หุ่นจำลอง		✓			✓	
จำนวน	10	5	1	1	7	8
ร้อยละ	63.00	31.00	6.00	6.00	44.00	50.00

จากตารางที่ 4.1 การสอบถามครูผู้สอนเพลงโคราช เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพลงโคราช พบว่า สื่อการเรียนรู้เพลงโคราชมีเพียงพอต่อการใช้งานอยู่ 5 รายการ คือ แผ่นป้าย ป้ายนิเทศ วัสดุทัศนศึกษาเพลงโคราช เทปบันทึกเสียงเพลงโคราช ของจริง ของตัวอย่าง หุ่น หุ่นจำลอง คิดเป็นร้อยละ 31.00 การใช้งาน ใช้บ้าง สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช มีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน คือ สิ่งพิมพ์เพลงโคราช คิดเป็นร้อยละ 6.00 การใช้งาน ใช้ประจำ และ สื่อการเรียนรู้เพลงโคราชที่โรงเรียนไม่มี มี 10 รายการ คือ 1.ภาพโฆษณา ภาพตัดปะ หรือโปสเตอร์ 2.ภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูน การใช้งาน ใช้บ้าง และ สื่อ 8 รายการ ที่ไม่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอนเพลงโคราช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สื่อที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในสอนเพลงโคราช คือ สื่อสิ่งพิมพ์ เพราะเป็นสื่อที่ใช้งานประจำ ในการเรียนการสอนเพลงโคราช ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับการประวัติและความเป็นมาของเพลงโคราช การศึกษาอ่านกลอน ท่องจำกลอน โดยครูผู้ฝึกสอนแต่งกลอนให้ และการฝึกร้อง รำ

4.1.2.3 ความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช ของครูผู้สอนเพลงโคราช

ความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช (n=3)			
รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง
1.1 สิ่งพิมพ์เพลงโคราช	4.67	0.57	มาก
1.2 บัตรคำ บัตรภาพ	2.33	0.57	น้อย
1.3 ภาพโฆษณา ภาพตัดแปะ หรือโปสเตอร์	3.00	0.00	ปานกลาง
1.4 ภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูน	4.33	0.57	มาก
1.5 ภาพสไลด์	1.00	0.00	น้อยที่สุด
1.6 แผ่นโปร่งใส	1.00	0.00	น้อยที่สุด
1.7 แผ่นป้าย ป้ายนิเทศ	3.33	0.57	ปานกลาง
1.8 ภาพพลิก	2.33	0.57	ปานกลาง
1.9 ภาพชุด	2.67	0.57	ปานกลาง
1.10 สมุดภาพ	3.33	0.57	ปานกลาง
1.11 แผนภูมิ	1.00	0.00	น้อยที่สุด
1.12 แผนภาพ	1.33	0.57	น้อยที่สุด
1.13 วีดิทัศน์เพลงโคราช	1.33	0.57	น้อยที่สุด
1.14 เทปบันทึกเสียงเพลงโคราช	1.00	0.00	น้อยที่สุด
1.15 ของจริง ของตัวอย่าง	1.00	0.00	น้อยที่สุด
1.16 หุ่น หุ่นจำลอง	2.67	0.57	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่าในความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ ของกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการใน สื่อสิ่งพิมพ์โคราชอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.57$) รองลงมาภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูน ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.57$) จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า สื่อที่ครูผู้สอนต้องการคือ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อที่เป็นภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูน ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก สามารถช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนเด็ก ในช่วงชั้นที่ 1 อายุประมาณ 6-9 ปี ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้น เรียนรู้ได้ง่ายขึ้นทำให้มีการรับรู้และการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการนำเสนอเนื้อหาอย่างตรงประเด็นใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีความกระชับชัดเจนเหมาะสมกับวัย ข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำไปเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

4.2 ผลการวิเคราะห์กระบวนการออกแบบพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 สรุปข้อมูลเพลงโคราช จากสภาพปัจจุบันการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช และความต้องการ เกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ สามารถสรุปเป็นแนวคิดเพื่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 คือสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทหนังสือ หนังสือมีความสำคัญอย่างมากต่อพัฒนาการของเด็กเปรียบเสมือนอาหารมื้อหนึ่งของวัน และเป็นอาหารมื้อสำคัญมากเพราะเป็นทั้งอาหารสมองและอาหารใจของลูก สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ เด็กควรมีหนังสือภาพอยู่ใกล้ตัว เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการลักษณะนิสัย และความสนใจที่ต่างกันแตกต่างกันตามสภาพของครอบครัว ถ้าเด็กมีหนังสือภาพอยู่ใกล้ตัวในช่วงอายุประมาณ 8-10 เดือน เด็กทุกคนจะแสดงความสนใจหนังสือ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548 : 12)

จินตนา ไบกาชุย (2542 : 22) กล่าวว่า หนังสือสำหรับเด็ก คือ หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กใช้ในการฟัง อ่าน และเรียนรู้ ด้วยเนื้อหาสาระที่มุ่งให้ความรู้ หรือความเพลิดเพลินอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือให้ทั้งความรู้ และความเพลิดเพลินร่วมกันไปในรูปแบบที่เรียกว่าสาระบันเทิง โดยใช้วิธีการเขียน การจัดทำ และรูปเล่มที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความสามารถในการอ่านของผู้อ่าน

พิมพ์จิต สลิตวิทยานันท์ (2546 : 10) กล่าวไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็ก (Children's Literature) หมายถึง หนังสือสำหรับเด็กประเภทให้ความบันเทิง อาจเป็นนิยาย นิทาน วรรณคดี ประเภทต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก เป็นหนังสือที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และความรู้ในด้านต่างๆ อันแตกต่างไปจากหนังสือประเภทแบบเรียน หนังสือสำหรับเด็กแตกต่างจากหนังสือประเภทอื่นๆ ที่มีเรื่องราวภาพประกอบทุกหน้า ขนาดของตัวหนังสือ ความสั้นยาวต้องเป็นไปตามจิตวิทยาสำหรับเด็ก จึงเป็นหนังสือที่มีคุณค่าเหมาะกับเด็ก

วินัย รอดจ่าย (2534 :8) หนังสือสำหรับเด็กมีลักษณะเด่นของหนังสือพอสรุปได้ดังนี้

1. มุ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก ความรู้เป็นส่วนเสริมประกอบ เนื่องจากวัยที่ซบซนสนุกสนาน ร่าเริง เนื้อหาที่จะบรรจุลงไปควรเป็นเรื่องที่สนุกสนานชวนติดตาม เป็นแก่นของเรื่อง สำหรับความรู้ผู้เขียนเพียงสอดแทรก แต่อย่าให้มากเกินไปทำให้เด็กเบื่อหน่ายต่อการอ่านได้

2. เนื้อเรื่องควรสอดคล้องกับวัย และจิตวิทยาความต้องการของเด็ก เช่น เด็กอายุ 6-8 ปี ชอบอ่านเรื่องราวกับ นิทานตำนาน เทพนิยาย คำกลอนต่างๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันหรือเด็กวัย 11 ปี เด็กผู้ชายชอบอ่านเรื่องลึกลับ ผจญภัย เด็กผู้หญิงชอบอ่านเรื่องชีวิตในบ้าน สัตว์เลี้ยง ถ้าเป็นนวนิยายก็เป็นเรื่องรักๆ ใคร่ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เป็นหนังสือที่เด็กสามารถตัดสินใจซื้อด้วยตนเองได้ด้วยความปลอดภัย หนังสือนี้จะต้องมีจุดเด่นในด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ เนื้อหา เมื่อเด็กหยิบขึ้นมาพิจารณาแล้วสามารถตัดสินใจด้วยตนเองที่จะซื้อหนังสือได้

4. เป็นหนังสือที่เด็กๆ ทั่วไปยอมรับ ซึ่งหนังสือในลักษณะนี้ เด็กๆ จะกล่าวถึงเสมอหรือจำนวนความถี่ของการใช้หนังสือเล่มนี้ จากการที่เด็กขอยืมจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน หรือสภาพของหนังสือที่เล็กร่องรอยของการเปิดอ่าน ดู จนชำรุดทรุดโทรมก่อนกาลเวลา เป็นต้น

จากความหมายของหนังสือสำหรับเด็กที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คือ หนังสือที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดทำขึ้นให้สำหรับเด็กอ่านโดยเฉพาะ หรืออาจให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังก็ได้ ถ้าเป็นเด็กเล็กๆ อาจจะเป็นหนังสือภาพล้วนๆ (Picture Book) หรือหนังสือที่มีเนื้อเรื่องและรูปภาพหรือหนังสือการ์ตูนก็ได้ หนังสือสำหรับเด็กจะต้องจัดทำขึ้นให้มีเนื้อหาสาระ รูปเล่ม และตัวอักษรที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และความสามารถของเด็กอาจเป็นนิยาย นิทานวรรณคดีประเภทต่างๆ ที่เหมาะสมกับเด็ก หรืออาจเป็นเรื่องจริงจากชีวประวัติบุคคล หรือวิทยาศาสตร์ แต่มีวิธีเขียนที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย โดยมุ่งเน้นให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ใคร่รู้ อันจะนำไปสู่นิสัยรักการอ่านต่อไป

4.2.1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาเพลงโคราช ในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

จากการศึกษาข้อมูลเรื่องเพลงโคราช ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาเพื่อนำเสนอข้อมูลในสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และนำเนื้อหาที่รวบรวมดังกล่าวสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านเพลงโคราช เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อมูล และข้อเสนอแนะต่างๆ โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงความคิดเห็นด้านการนำเสนอข้อมูลหาเพลงโคราช ในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา จากผู้เชี่ยวชาญด้านเพลงโคราช 3 ท่าน

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3
เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่าย ควรมีความกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ ไม่มากและไม่น้อยเกินไป เหมาะสมกับวัย	การใช้คำ และรูปแบบประโยค ควรคำนึงถึงความยากง่าย ของคำ เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง	เนื้อหาน่าสนใจ เข้าใจง่าย ไม่ยาวจนเกินไป และเหมาะสม กับกลุ่มตัวอย่าง
การนำเสนอเนื้อหา	เนื้อหาควรมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ	เนื้อหา มีประโยชน์เหมาะสม สำหรับเป็นหนังสือเพลงโคราช	มีเค้าโครงเรื่อง เชื่อมโยงกันดี ได้ความรู้ความเข้าใจในระดับที่เหมาะสม
การใช้ภาษา	ควรใช้ภาษาง่ายๆ ตรงไปตรงมา ถูกต้อง น่าอ่านเหมาะสมกับวัยของเด็ก	ควรใช้ภาษาที่กระชับ มีความ ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย	ใช้ ภาษา ที่ สื่อ ความหมายได้ ชัดเจน เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3
ความถูกต้องของคำ ตัวอักษร	มีความถูกต้อง ชัดเจน และเพิ่ม คำอธิบาย เฉพาะ เพื่อความ เข้าใจได้ง่าย	คำศัพท์เฉพาะ ควรมี คำอธิบาย เพื่อความ เข้าใจ ของ กลุ่ม ตัวอย่าง	เพิ่มเติมส่วนอธิบาย คำเฉพาะศัพท์
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	ควรเพิ่ม ดอกจัน ใน ตอนท้ายของเรื่องเพื่อ อธิบายความหมายคำ ที่อาจมีความหมายไม่ ชัดเจน	เน้นการเชื่อมโยง เนื้อหา เป็นลำดับเพื่อ ความเข้าใจง่าย	เนื้อหาและภาพที่ ถ่ายทอดควรมีความ ชัดเจน ไม่ซับซ้อน และมีแหล่งที่มาของ ข้อมูล

จากตารางที่ 4.3 แสดงความคิดเห็นด้านการนำเสนอข้อมูลเพลงโคราชจากผู้เชี่ยวชาญด้านเพลงโคราช ในด้านเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย การนำเสนอเนื้อหา การใช้ภาษา ความถูกต้องของคำตัวอักษร สรุปได้ว่า ในด้านเนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่าย ไม่ยาวเกินไป ควรคำนึงถึงความยากง่ายของคำเพื่อความเหมาะสมกับวัย ด้านนำเสนอเนื้อหา มีเค้าโครงเรื่องเชื่อมโยงกันดี ได้ความรู้ความเข้าใจในระดับที่เหมาะสม ควรมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ ในด้านการใช้ภาษา ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสม ด้านความถูกต้องของคำตัวอักษร ควรเพิ่มเติมส่วนคำอธิบายศัพท์เฉพาะ เพื่อความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง และผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ ให้เน้นเชื่อมโยงเนื้อหา เป็นลำดับ ภาพและเนื้อหาที่ถ่ายทอดควรมีความชัดเจนไม่ซับซ้อน มีแหล่งที่มาของข้อมูล และควรเพิ่ม ดอกจัน ในตอนท้ายของเรื่อง เพื่ออธิบายความหมายของคำที่อาจมีความหมายไม่ชัดเจน

จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยได้แนวทางในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ด้านการนำเสนอข้อมูลเพลงโคราช คือ เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่าย ไม่ยาวเกินไป เชื่อมโยงเนื้อหา เป็นลำดับ ภาพและเนื้อหาที่ถ่ายทอดควรมีความชัดเจนไม่ซับซ้อน คำนึงถึงความยากง่ายของคำเพื่อความเหมาะสมกับวัย ภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสม มีส่วนคำอธิบายศัพท์เฉพาะและอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

4.2.2 ผลกระบวนการออกแบบพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

จากการค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตหนังสือ และ ผลการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจากการเก็บข้อมูลทั้งในส่วนของการวางแผนเนื้อเรื่อง แนวทางการออกแบบ ดังผลการศึกษาข้างต้น นำมาสู่การพัฒนาเป็นสื่อการเรียนรู้ เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ส่วนประกอบของหนังสือที่ต้องการพัฒนาตามวัตถุประสงค์

1) ชั้นการออกแบบ

จากแนวทางดังกล่าวผู้วิจัยนำมาประกอบกับทักษะ หลักการวาดการ์ตูน สามารถสรุปเพื่อเป็นแนวทางเพื่อการออกแบบได้ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การร่างภาพ (Out Line) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างของรูปแบบอย่างคร่าวๆ ก่อนที่ลงเส้น ลงสี และลงหมึก

2. แนวคิดหรือแนวเรื่อง (Concept) หมายถึง แรงบันดาลใจ หรือจินตนาการ มโนภาพที่ได้มาจากความคิด

3. รูปร่างและรูปทรง (Shape & Form) รูปร่าง (Shape) หมายถึง รูปที่มีลักษณะแบนไม่มีความหนา ไม่มีความลึก เป็นภาพ 2 มิติ รูปทรง (Form) หมายถึง โครงสร้างทั้งหมดของรูปภาพนั้นๆ อาจจะเป็นได้ทั้ง 2 มิติ หรือ 3 มิติ ก็ได้ โดยพิจารณาจากภาพที่เราเลือกมาให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะวาด แยกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) รูปทรงอิสระ (Free Form) หมายถึง รูปทรงที่มีลักษณะผิดแปลกไปจากธรรมชาติ ลักษณะไม่จำกัด อาจเกิดขึ้นโดยความบังเอิญไปตามอารมณ์ของผู้วาดรูปและลักษณะ ที่ลื่นไหลเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา 2) รูปทรงเรขาคณิต (Geometrical Form) หมายถึง โครงสร้างที่มาจากรูปวงกลม วงรี สามเหลี่ยม ฯลฯ นับได้ว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานของการวาดรูปและงานศิลปกรรม 3) รูปทรงที่สร้างขึ้นใหม่ (Semiabstract Form) หมายถึง การตัดทอนหรือดัดแปลงรูปแบบจากธรรมชาติ และผสมผสานจินตนาการความคิดของตนเองอย่างมีเอกภาพ (Unity) สร้างเป็นงานรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตัวผู้วาดเอง ดังเช่น การกำหนดลักษณะตัวละครของรูปสัตว์ต่างๆ โดยมีการดัดแปลงในรูปแบบธรรมชาติ สัตว์ และผสมผสานจินตนาการให้เข้ากับวัยของเด็กๆ ตามความคิดของตน

4. การเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ (Narrate) หมายถึง การวาดภาพโดยมีเนื้อเรื่องเป็นตัวกำหนด อาจจะเป็นเรื่องสั้นหรือเรื่องยาวก็ได้ โดยคำนึงจากเรื่องราวนั้นๆ จะมีตัวหนังสือบรรยายภาพหรือไม่ก็ได้

5. อารมณ์ (Emotion) หรือความรู้สึก หมายถึง การถ่ายทอดอารมณ์ จากผู้วาดให้แก่คนดูเกิดความรู้สึกคล้อยตาม เช่น อารมณ์โกรธ เศร้า ตลก ยิ้ม ฯลฯ ซึ่งเส้นมีส่วนช่วยได้มากในการสื่ออารมณ์และความรู้สึกของตัวการ์ตูน ในลักษณะที่เกินความจริง

6. การเน้น (Emphasis) หมายถึง การเน้นความสำคัญของลายเส้น การเน้นแบ่งออกได้เป็นหลายลักษณะ คือ การเน้นด้วยพื้นผิวและรูปทรง เป็นต้น แต่ในการวาดภาพการ์ตูนนั้นจะแบ่งการเน้นเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การเน้นรายละเอียด หมายถึง การเพิ่มเติมรายละเอียดของรูปภาพทั้งหมดเพื่อให้เกิดระยะทำให้เป็นภาพ 3 มิติ และการสร้างตัวการ์ตูนที่ไม่เคลื่อนไหว ลักษณะเป็นภาพ 3 มิติ 2) การเน้นเส้นของรูปทรง หมายถึง การเน้นเส้นรอบนอก ควรจะเป็นเส้นที่ใหญ่และหนากว่าเส้นภายใน เพื่อเพิ่มความเด่นชัดและสร้างความสวยงาม เป็นการเน้นรูปทรงของตัวการ์ตูนและเน้นระยะของตัวการ์ตูนอีกด้วย

7. การจัดภาพ (Composition) หมายถึง ดุลยภาพ (Balance) การจัดภาพให้เกิดความสมดุล ไม่หนักไปด้านใดด้านหนึ่ง ทำให้เกิดความสวยงามมีความสมบูรณ์ลงตัวในภาพนั้น

8. จุดเด่น (Dominance) หมายถึง จุดหรือตำแหน่งในภาพที่สะดุดตา น่าสนใจเป็นพิเศษ ต่อจากนั้นจะเป็นองค์ประกอบต่างๆ ของภาพ ที่มีความสำคัญรองลงไป ซึ่งจุดที่เป็นส่วนรองนั้นเรียกว่า จุดเสริม (Subordination) มีความสำคัญ คือ ช่วยเพิ่มบทบาทของจุดเด่นให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวและการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางการออกแบบบุคลิกลักษณะตัวละครหลัก ที่จะใช้เป็นตัวดำเนินเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตัวละครหลัก ประกอบด้วย หมอเพลงชาย หมอเพลงหญิง ดังภาพที่ 4.5 และ ภาพที่ 4.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

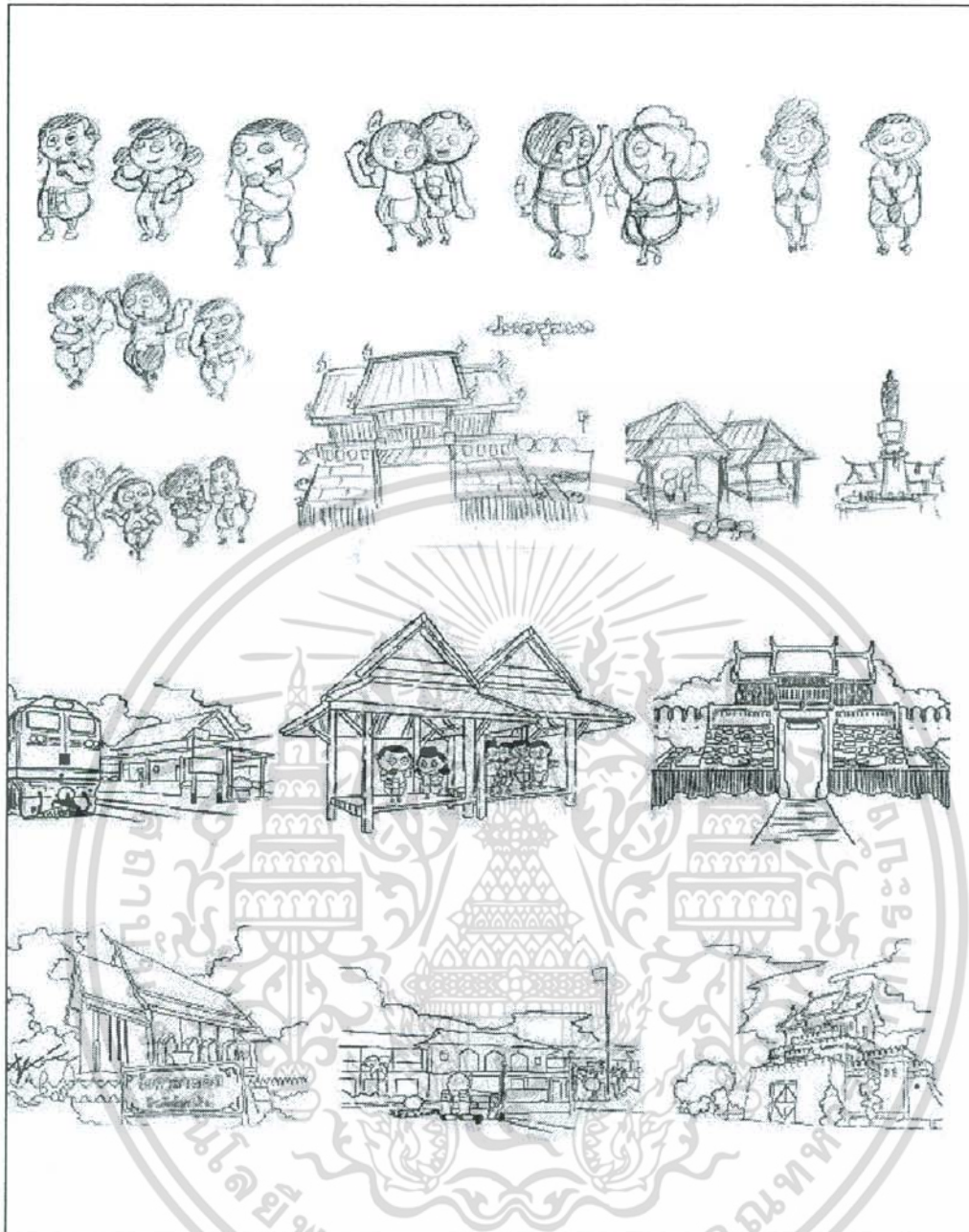
ภาพที่ 4.5 ภาพแสดงแบบร่างตัวละคร (หมอเพลง ชาย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

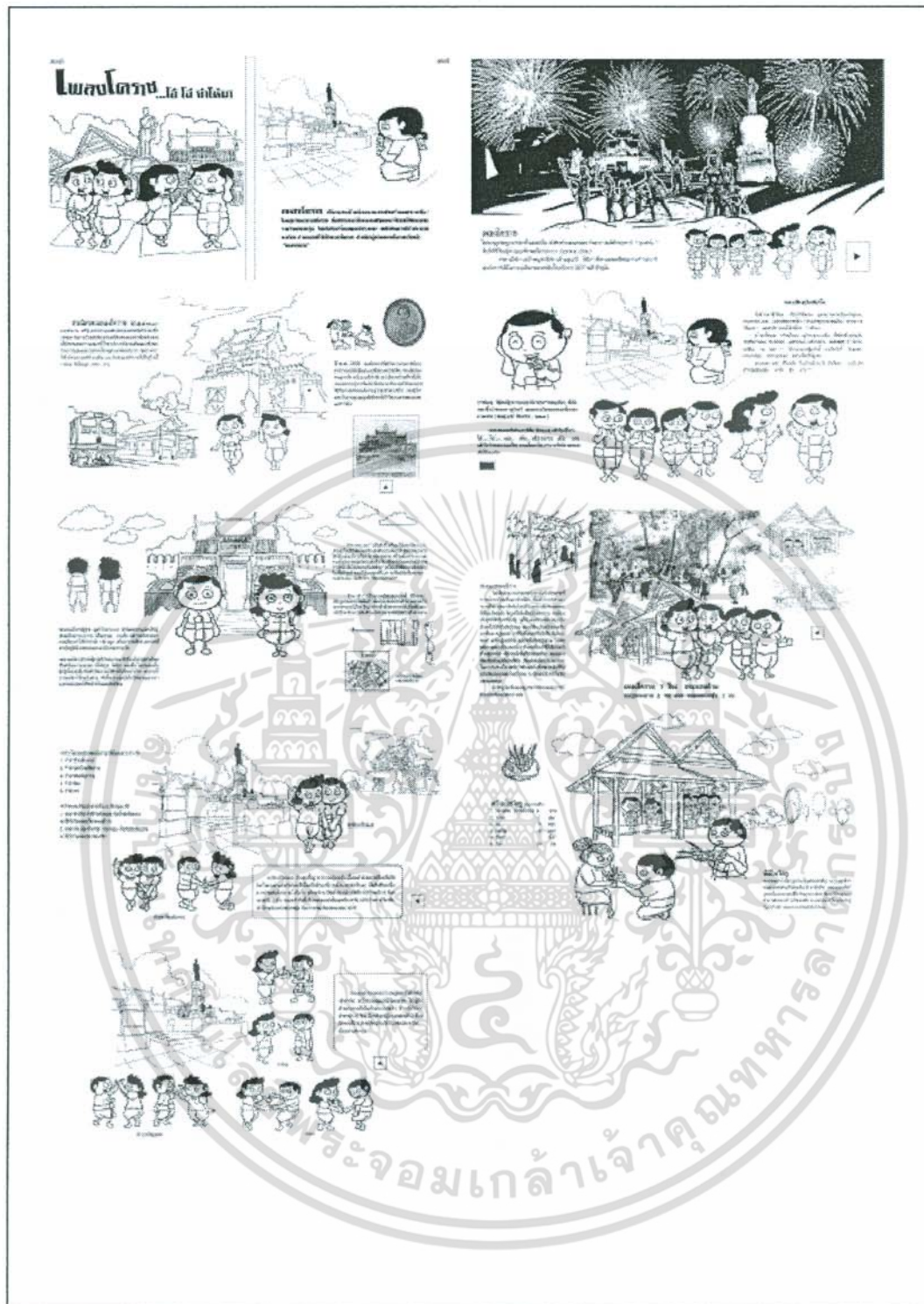
ภาพที่ 4.6 ภาพแสดงแบบร่างตัวละคร (หมอเพลง หญิง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.7 ภาพแสดงแบบร่างทำรำ การแสดง สถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.8 ภาพตัวละคร การแสดง ที่ได้รับการปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ผลการศึกษาจำแนกตามส่วนประกอบของหนังสือ ประกอบด้วย

1. ขนาดของเล่มหนังสือ จากการค้นคว้าข้อมูลทฤษฎี พบว่า ขนาดของหนังสือ โดยยึดอายุของเด็กเป็นสำคัญ วินัย รอดจ่าย (2534 : 14) ได้แบ่งขนาดของหนังสือ โดยยึดอายุของเด็กเป็นสำคัญ โดยให้สอดคล้องกับจิตวิทยาในการรับรู้ของเด็ก ดังนี้ เด็กอายุ 6-8 ขวบ นิยมใช้หนังสือขนาด 14.50x21 ซม. หรือที่เรียกกันว่า ขนาด 16 หน้ายก จำนวน 16 หน้า พร้อมภาพประกอบไม่รวมปกหน้าและปกหลัง หรือขนาด 18.50x26 ซม. หรือที่เรียกว่าขนาด 8 หน้ายก จำนวน 16 หน้า พร้อมภาพประกอบ ไม่รวมปกหน้าและปกหลัง

2. ตัวอักษรและขนาดของตัวอักษร จากการค้นคว้าข้อมูลทฤษฎี พบว่า การใช้ตัวอักษรสำหรับหนังสือภาพสำหรับเด็กที่ตีควรมีลักษณะ คือ ตัวอักษรมีขนาดโต เส้นหนา พอเหมาะกับสายตาเด็ก น้ำหนักของตัวอักษรต้องสม่ำเสมอไม่ขาด มีหัวชัดเจน และขนาดของตัวอักษร มีความสัมพันธ์กับอายุของผู้อ่าน กล่าวคือ เด็กเล็กตัวอักษรควรโต แต่เด็กยิ่งโตตัวอักษรก็จะเล็กลงได้ อาทิเช่น เด็ก 7-10 ปี ควรใช้ตัวอักษรขนาดประมาณ 20 points สำหรับเด็กเล็กกว่า คือ รว 5-7 ปี จึงควรใช้ตัวอักษรขนาดประมาณ 30 points ขึ้นไป (ทศศิริ พูลนวล. 2541) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว ขนาดของตัวอักษรเพื่อใช้ในการออกแบบหนังสือ จึงใช้ตัวอักษรที่มีชื่อว่า Browallia New ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ คือ 25-40 Point

3. เนื้อเรื่อง ใช้โครงเรื่องที่ผ่านมาการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเพลงโคราชสำหรับผลการศึกษาข้างต้น รวมทั้งการปรับแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว

4. ภาพประกอบ จากข้อมูลทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็ก พบว่าภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กถือเป็นหัวใจของหนังสือ เพราะภาพประกอบจะช่วยอธิบายและเสริมสร้างเนื้อหาให้เด็กเกิดความเข้าใจ เกิดความถูกต้องอย่างชัดเจนในเนื้อเรื่อง และที่สำคัญภาพประกอบจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในหนังสือเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจัดทำรูปแบบภาพประกอบของหนังสือภาพประกอบการเรียนรู้เพลงโคราช เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา จำนวน 3 รูปแบบ รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 4.8 ภาพที่ 4.9 และภาพที่ 4.10

สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา รูปแบบที่ 1

หลักการออกแบบ ใช้หลักจังหวะ สีลา ใช้การ์ตูน ภาพประกอบ ร่วมกับข้อความบรรยาย รูปแบบการนำเสนอภาพ เป็นภาพประกอบ ใช้การ์ตูนหัวโต มีการใช้ลายเส้นในรูปแบบที่เรียบง่าย ไม่ต้องใช้รายละเอียดมาก ไม่ซับซ้อน สามารถสื่อความหมายที่เข้าใจง่ายสำหรับเด็ก

สี ใช้ระบบการพิมพ์ CMYK และตามจิตวิทยาการใช้สี มีสีสดใส น่าสนใจ โทนสีร้อน เช่น แดง ส้ม เหลือง ม่วงแดง ม่วง ให้ความรู้สึกตื่นตา สนุกสนาน และดึงดูดความสนใจได้ดี พื้นหลังใช้ โทนสีเย็น เช่น สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีนํ้าเงิน สีม่วงน้ำเงิน สีเหล่านี้ดู เย็นตา ให้ความรู้สึก สงบ สดชื่น องค์ประกอบที่เป็นเมฆ ท้องฟ้า ต้นไม้ ต้นหญ้า

ตัวอักษรและการจัดวาง มีการใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายสำหรับเด็ก ใช้ตัวอักษรโตขนาด 25-40 พอยท์ ใช้ตัวอักษรแบบมีหัวในการอธิบาย ใช้ตัวอักษรหนาเพื่อเน้นในส่วนหัวข้อ ตัวอักษรเรียงชิดซ้ายอยู่ในกรอบแบบเส้นและแบบพื้นหลัง การจัดรูป ดูสวยงามน่าสนใจ เน้นให้ตัวละครโดดเด่นเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 6-9 ปี เด็กวัยนี้เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น ทำให้ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ครูอ่านให้ฟัง และเด็กอ่านเองได้ ดังภาพที่ 4.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบที่ 1

ภาพที่ 4.9 รูปแบบที่ 1

สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา รูปแบบที่ 2

หลักการออกแบบ ใช้หลักจังหวะ สีลา ใช้การ์ตูนภาพประกอบขนาดใหญ่ ร่วมกับข้อความ

รูปแบบการนำเสนอภาพ เป็นภาพประกอบการ์ตูนเหมือนจริง มีการใช้ลายเส้นที่ดูสมจริง มีรายละเอียดของสื่อความหมายของภาพหลายๆจุด เช่น ต้นไม้ หญ้า พลุ สถานที่สำคัญ สามารถสื่อความหมายที่เข้าใจง่ายสำหรับเด็ก

สี ใช้ระบบการพิมพ์ CMYK และตามจิตวิทยาการใช้สี มีสีสดใส น่าสนใจ โทนสีร้อน เช่น แดง ส้ม เหลือง ม่วงแดง ม่วง ให้ความรู้สึกตื่นตา สนุกสนาน และดึงดูดความสนใจได้ดี พื้นหลังใช้ โทนสีเย็น เช่น สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน สีเหล่านี้ดู เย็นตา ให้ความรู้สึก สงบ สดชื่น องค์ประกอบที่เป็นเมฆ ท้องฟ้า ต้นไม้ ต้นหญ้า

ตัวอักษรและการจัดวาง มีการใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายสำหรับเด็ก ใช้ตัวอักษรโตขนาด 25-40 พอยท์ ใช้ตัวอักษรแบบมีหัวในการอธิบาย ใช้ตัวอักษรหนาเพื่อเน้นในส่วนหัวข้อ ภาพประกอบมีขนาดใหญ่ เน้นให้ตัวละครโดดเด่น การจัดวางกึ่งกลางหน้ากระดาษ เหมาะสำหรับเด็กอายุ 6-9 ปี เด็กวัยนี้เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น ทำให้ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ครูอ่านให้ฟัง และเด็กอ่านเองได้ ดังภาพที่ 4.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.10 รูปแบบที่ 2

สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา รูปแบบที่ 3

หลักการออกแบบ ใช้หลักจังหวะ สีลา ใช้การ์ตูนภาพประกอบ ร่วมกับข้อความ รูปแบบการนำเสนอภาพ เป็นภาพประกอบ มีการใช้ลายเส้นในรูปแบบการ์ตูนน่ารัก ที่เรียกว่าง่าย ไม่ต้องใช้รายละเอียดมาก มีการใช้เส้นโค้ง ทำให้ภาพที่ได้มีความอ่อนช้อย สามารถสื่อความหมายที่เข้าใจง่ายสำหรับเด็ก

สี ใช้ระบบการพิมพ์ CMYK และตามจิตวิทยาการใช้สี มีสีสดใส น่าสนใจ โทนสีร้อน เช่น แดง ส้ม เหลือง ม่วงแดง ม่วง ให้ความรู้สึกตื่นตา สนุกสนาน และดึงดูดความสนใจได้ดี พื้นหลังใช้ โทนสีเย็น เช่น สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน สีเหล่านี้ดู เย็นตา ให้ความรู้สึก สงบ สดชื่น องค์ประกอบที่เป็นเมฆ ท้องฟ้า ต้นไม้ ต้นหญ้า

ตัวอักษรและการจัดวาง มีการใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายสำหรับเด็ก ใช้ตัวอักษรโตขนาด 25-40 พอยท์ ใช้ตัวอักษรแบบมีหัวในการอธิบาย ใช้ตัวอักษรหนาเพื่อเน้นในส่วนหัวข้อ ถูกต้อง ขนาดภาพเหมาะสมกับขนาดของรูปเล่มและมีความน่าสนใจ เหมาะสำหรับเด็กอายุ 6-9 ปี เด็กวัยนี้เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น ทำให้ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ครูอ่านให้ฟัง และเด็กอ่านเองได้ ดังภาพที่ 4.11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบที่ 3

ภาพที่ 4.11 รูปแบบที่ 3 (ภาพวาด พิไลวรรณ ดวงทอง)

จากการการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา ทั้ง 3 รูปแบบ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปทำการศึกษาความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนรู้ 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบ 3 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช 3 ท่าน

ภาพที่ 4.12 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลประเมินผลงานด้านการออกแบบ
ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้และด้านออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.13 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลประเมินผลงานด้านการออกแบบ
ของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปวัฒนธรรมเพลงโคราช

3) ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้อ้ออย่าโมโหหมา

ข้อ	รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1 n=9		รูปแบบที่ 2 n=9		รูปแบบที่ 3 n=9	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ด้านสื่อ						
1.1	สื่อการเรียนรู้มีลักษณะการนำเสนอที่น่าสนใจ	4.78	0.44	4.22	0.66	4.33	0.50
1.2	สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ	4.67	0.50	4.67	0.50	4.67	0.50
1.3	สื่อการเรียนรู้ตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.56	0.52	4.44	0.52	4.44	0.52
1.4	สื่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาความสำคัญของเพลงโคราชได้ง่ายขึ้น	4.89	0.33	4.67	0.70	4.67	0.70
1.5	สื่อการเรียนรู้สามารถนำเสนอความคิดรวบยอดที่ไม่ซับซ้อน	4.67	0.50	4.56	0.52	4.44	1.01
	เฉลี่ย	4.71	0.24	4.51	0.45	4.51	0.51

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1 n=9		รูปแบบที่ 2 n=9		รูปแบบที่ 3 n=9	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
2	ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ						
2.1	การใช้ภาพมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.56	0.52	4.33	0.70	4.33	0.70
2.2	การนำเสนอรูปแบบของภาพมีความน่าสนใจ	4.44	0.72	4.11	0.78	4.33	0.50
2.3	ขนาดของภาพมีความเหมาะสม	4.33	0.86	4.33	0.70	4.44	0.72
2.4	ภาพสวยงามเหมาะสมกับวัยของเด็ก ลายเส้นไม่ซับซ้อนจนเข้าใจยาก	4.33	0.86	3.89	0.78	4.11	0.78
	เฉลี่ย	4.41	0.51	4.16	0.57	4.30	0.48
3	ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร						
3.1	การนำเสนอรูปแบบของตัวอักษรมีความน่าสนใจ	4.44	0.72	4.22	0.66	4.22	0.66
3.2	รูปแบบตัวอักษรมีความเหมาะสมกับภาพประกอบ	4.67	0.50	4.56	0.52	4.33	0.70
3.3	รูปแบบตัวอักษรช่วยให้จดจำสื่อการเรียนรู้ได้	4.44	0.52	4.22	0.44	4.00	0.70
3.4	ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสมต่อการอ่าน	4.67	0.50	4.22	0.66	4.11	0.78
	เฉลี่ย	4.55	0.34	4.3	0.39	4.16	0.57
4	ด้านองค์ประกอบสี						
4.1	การใช้สีส่งเสริมให้อ่านง่าย และน่าสนใจ	4.22	0.83	4.33	0.70	4.44	0.88
4.2	การใช้สีสามารถกระตุ้นให้เห็นเด่นชัด	4.33	0.70	4.22	0.66	4.33	0.86
4.3	สีที่ใช้กับภาพประกอบมีความเหมาะสม	4.44	0.52	4.22	0.44	4.22	0.97
4.4	สีที่ใช้กับตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.56	0.52	4.22	0.44	4.22	0.66
	เฉลี่ย	4.38	0.37	4.25	0.33	4.30	0.73
	ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.51	0.28	4.30	0.25	4.32	0.51

จากตารางที่ 4.4 แสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ที่มีต่อการออกแบบพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา ทั้ง 3 รูปแบบ ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดโดยมีค่า ($\bar{X} = 4.51$, $SD. = 0.28$) ความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาเป็นรูปแบบที่ 3 โดยมีค่า ($\bar{X} = 4.32$, $SD. = 0.51$) และรูปแบบที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของงานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่มีการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยมีค่า ($\bar{X} = 4.30$, $SD. = 0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นว่า สื่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาความสำคัญของเพลงโคราชได้ง่ายขึ้น มีค่า ($\bar{X} = 4.89$, $SD. = 0.33$) จัดอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำ โดยได้ให้ปรับปรุงเรื่องเนื้อหาในบางหน้า ให้มีความกระชับ ต้องคำนึงถึงความยากง่ายของคำ ให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง หัวเรื่องควรเลือกใช้แบบอักษรที่มีหัวชัดเจน เพื่อฝึกให้เด็กได้จดจำ การเขียนตัวอักษรไทยที่ถูกต้อง ถ้าเป็นเด็กประถม 1-3 น่าจะใช้ตัวอักษรใหญ่กว่านี้อีก เด็กเล็กจะได้ดูสะดวก อ่านง่ายกว่านี้ การจัดวางข้อความโดยใช้พื้นที่หลังที่สบายตา เช่น สีฟ้า เพื่อให้เด็กอ่านโดยไม่เครียด สีที่ใช้กับภาพประกอบควรปรับให้โทนสีให้สอดคล้องกัน

ตารางที่ 4.5 แสดงลำดับรวม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านสื่อ ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร และด้านองค์ประกอบสี ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ($n = 9$)

ข้อ	รูปแบบ	ด้านสื่อ		องค์ประกอบที่เป็นภาพ		องค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร		องค์ประกอบสี		รวม		ระดับความคิดเห็น	อันดับ
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1	รูปแบบที่ 1	4.71	0.24	4.41	0.51	4.55	0.34	4.38	0.37	4.51	0.28	มากที่สุด	1
2	รูปแบบที่ 2	4.51	0.45	4.16	0.57	4.30	0.39	4.25	0.33	4.30	0.25	มาก	3
3	รูปแบบที่ 3	4.51	0.51	4.30	0.48	4.16	0.57	4.30	0.73	4.32	0.51	มาก	2

จากตารางที่ 4.5 แสดงลำดับรวม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านสื่อ ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร และด้านองค์ประกอบสี ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีผลดังนี้

รูปแบบที่ 1 ด้านสื่อ ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร และด้านองค์ประกอบสี ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.51$) ความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด อยู่ในลำดับที่ 1

รูปแบบที่ 2 ด้านสื่อ ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร และด้านองค์ประกอบสี ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.30$) ความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมมาก อยู่ในลำดับที่ 3

รูปแบบที่ 3 ด้านสื่อ ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร และด้านองค์ประกอบสี ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.30$) ความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมมาก อยู่ในลำดับที่ 2

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ที่มีต่อการออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา ผู้วิจัยนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงต่อการออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา เล่มต้นแบบต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบร่างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา จำนวน 3 รูปแบบ ดังกล่าวข้างต้น นำไปทำการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (กลุ่มทดลอง 16 คน) โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อทำการคัดเลือกให้เหลือเพียงรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด 1 รูปแบบ ผลการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 4.14 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ตารางที่ 4.6 จำนวน และร้อยละความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ต่อแบบร่างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา จำนวน 3 รูปแบบ

ตัวละคร	ความพึงพอใจ (n= 16)		
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
1. ปกหน้า	10	4	2
	62.50	25.00	12.50
2. ปกหลัง	14	1	1
	87.50	6.25	6.25
3. หมอเพลงชาย-หญิง	10	2	4
	62.50	12.50	25.00
4. รูปแบบการแสดง	8	3	5
	50.00	18.75	31.25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

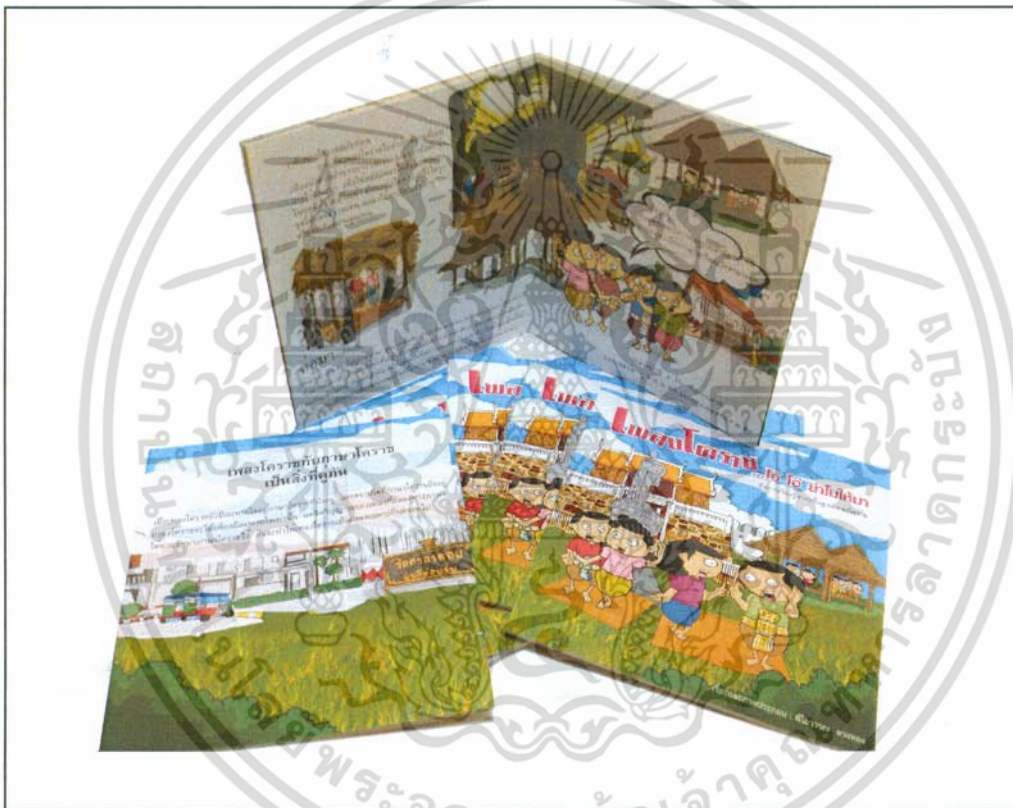
ตัวละคร	ความพึงพอใจ (n= 16)		
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
5. ประวัติความเป็นมา	6	4	6
	37.50	25.00	37.50
6. กำเนิดเพลงโคราช	6	9	1
	37.50	56.25	6.25
7. การป้อนหู	12	4	0
	75.00	25.00	0.00
8. การแต่งกาย	10	1	5
	62.50	6.25	31.25
9. พิธีไหว้ครู	9	5	2
	56.25	31.25	12.50
10. เวทีการแสดง	2	8	6
	12.50	50.00	37.50
11. ทำซ่างเทียมแม่	4	8	4
	25.00	50.00	25.00
12. ทำปลาไหลพันพวง	12	1	3
	75.00	6.25	18.75
13. ทำประจันบาน	16	0	0
	100.00	0.00	0.00
14. ทำย่อง	14	0	2
	87.50	0.00	12.50
15. ทำจึก	11	1	4
	68.75	6.25	25.00

จากตารางที่ 4.6 การสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ (กลุ่มทดลอง 16 คน) แบบร่างสื่อการเรียนรู้ เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา จำนวน 3 รูปแบบ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 พอใจปกหน้า ในรูปแบบที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50 ปกหลัง ในรูปแบบที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.50 บุคลิกหอมเพลงชาย-หอมเพลงหญิง ในรูปแบบที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50 รูปแบบการแสดง ในรูปแบบที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประวัติความเป็นมา ในรูปแบบที่ 1 และ 3 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.50 กำเนิดเพลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวอนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โคราช ในรูปแบบที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.25 การป้อนหู ในรูปแบบที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.00 การแต่งกาย ในรูปแบบที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50 พิธีไหว้ครู ในรูปแบบที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.25 เวทีการแสดง ในรูปแบบที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 ท่าช้างเทียมแม่ ในรูปแบบที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 ท่าปลาไหลพันพวง คิดเป็นร้อยละ 75.00 ท่าประจัญบาน ในรูปแบบที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ท่าย่อง รูปแบบที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.50 และท่าจึก รูปแบบที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.75

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปแบบร่างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา เล่มต้นแบบต่อไป

ภาพที่ 4.15 สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

4.3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

เมื่อวิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมแล้ว ผู้วิจัยได้นำสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 โดยครูประจำเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน และทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยเปรียบเทียบจากคะแนนสอบ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ดังตารางที่ 4.7 และ ตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา (n=3)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
1.มีความเหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน	4.67	0.57	เหมาะสม
2.มีความเหมาะสมกับความต้องการและความสะดวกของผู้เรียน	4.67	0.57	เหมาะสม
3.มีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องเนื้อหาที่สอน	4.67	0.57	เหมาะสม
4.เนื้อเรื่องตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
5.ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องของเพลงโคราชได้ดีขึ้น	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
6.ช่วยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน	4.67	0.57	เหมาะสม
7.มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาและภาพที่น่าสนใจ	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
8.สามารถนำเสนอความคิดรวบยอดที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไป	4.67	0.57	เหมาะสม
9.สื่อไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้มากเกินไป	4.67	0.57	เหมาะสม
10.สื่อให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ย	4.80	0.17	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา โดยครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3คน ความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสม ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.17$) กับความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา ที่ได้ศึกษาพัฒนาขึ้น และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมากที่สุด ในเนื้อเรื่องตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องของเพลงโคราชได้ดีขึ้น มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาและภาพที่น่าสนใจ สื่อให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ก่อนและหลังการทดลองใช้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(โรงเรียนกรณีศึกษา) กลุ่มทดลองจำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยเปรียบเทียบจากคะแนนสอบ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบจากคะแนนสอบ ทั้งแบบก่อนเรียน และหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

การทดสอบ	n	Mean	S.D.	ค่า t	df	Sig
ผลการทดสอบก่อนเรียน	10	3.10	0.99	-18.806	9	0.000*
ผลการทดสอบหลังเรียน	10	9.40	0.69			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ่ ยาโมให้มา (โรงเรียนกรณีศึกษา) กลุ่มทดลองจำนวน 10 คน พบว่าผลคะแนนโดยเฉลี่ยหลังการเรียนเท่ากับ 9.40 (SD. = 0.69) และผลคะแนนโดยเฉลี่ยก่อนการเรียนเท่ากับ 3.10 (SD. = 0.99) โดยคะแนนจากการทำแบบทดสอบ 10 ข้อ หลังได้ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนทดลองใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -18.806$, Sig. = 0.00)

ภาพที่ 4.16 ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.17 กลุ่มทดลอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

4.4 ผลการวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 45 คน คือ โรงเรียนบึงพญาปราบช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี) ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน และ โรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคีช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ภาพที่ 4.18 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) 3 โรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบจากคะแนนสอบ ทั้งแบบก่อนเรียนและ หลังเรียนของกลุ่มทดลอง

การทดสอบ	n	Mean	S.D.	ค่า t	df	Sig
ผลการทดสอบก่อนเรียน	45	2.78	1.16	-43.656	44	0.000*
ผลการทดสอบหลังเรียน	45	9.04	0.87			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากจากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา (โรงเรียนกรณีศึกษา) ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบพัฒนาขึ้น พบว่าผลคะแนนโดยเฉลี่ยหลังการเรียนเท่ากับ 9.04 (SD. = 0.87) และผลคะแนนโดยเฉลี่ยก่อนการเรียนเท่ากับ 2.78 (SD. = 1.16) โดยคะแนนจากการทำแบบทดสอบ หลังจากได้รับการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 ($t=-43.65$, $Sig.=0.00$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงสรุปได้ว่าการสอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สูงขึ้น

ภาพที่ 4.19 กลุ่มตัวอย่างขณะศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา

ภาพที่ 4.20 กลุ่มตัวอย่างขณะวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน-หลังเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.2 ขอบเขตของการวิจัย

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1.6 ผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช

5.1.1.2 เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1

5.1.1.3 เพื่อหาประสิทธิภาพ ของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

5.1.1.4 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

5.1.2 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

5.1.2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

5.1.2.2 แหล่งที่มาและผู้ให้ข้อมูล

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสอบถาม สัมภาษณ์และสังเกตการณ์แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) ข้อมูลทุติยภูมิได้จากการศึกษาค้นคว้าและเก็บข้อมูลจากตำรา หนังสือวารสารและเอกสารงานวิจัย

5.1.2.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช

กลุ่มที่ 1

(1) ประชากร คือ หมอเพลงโคราชในจังหวัดนครราชสีมา

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ หมอเพลงโคราช ของสมาคมหมอเพลงโคราช ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2

(1) ประชากร คือ ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา)

(2) กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 3 คน

2. ขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

กลุ่มที่ 1

(1) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านออกแบบ

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จากจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม รวมจำนวน 9 คน

กลุ่มที่ 2

(1) ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)โรงเรียน บึงพญาปราบ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 16 คน

3. ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

กลุ่มที่ 1

(1) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2

(1) ประชากร คือ ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา)

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3

(1) ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 10 คน

4. ขั้นตอนการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้ สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 45 คน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ทำวิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัย การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

การศึกษา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช

1. แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช การสัมภาษณ์แบบที่มีโครงสร้างหรือแบบมาตรฐาน (Standardized interview)

2. แบบสอบถามสำรวจสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช โดยใช้แบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) ด้านการเลือกสื่อ มาจัดกระทำข้อมูล วิเคราะห์แปลความหมายของข้อมูล สรุปประกอบการบรรยาย

3. แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช จำนวน 3 ท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 วิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูล โดยการใช้สถิติจำนวน และร้อยละ (Percentage) สรุปประกอบการบรรยาย

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

1. แบบประเมินเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษาในเนื้อหาเพลงโคราช เป็นการประเมินความคิดเห็นของ จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช จำนวน 3 ท่าน มาสรุปวิเคราะห์แปลความหมายของข้อมูล สรุปประกอบการบรรยาย

2. แบบสอบถามประเมินการออกแบบ ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้และด้านการออกแบบ จำนวน 9 ท่าน ที่มีต่อรูปแบบของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ด้วยคำถามแบบเรียงลำดับ ประสิทธิภาพสเก็ตร่างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา 3 แบบ (Sketch Design) พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับ คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

3. แบบสอบถามศึกษาความพึงพอใจและทัศนคติของเด็กนักเรียน 15 คน ต่อการเลือกรูปแบบของหนังสือ จำนวน 3 รูปแบบ (Check List) มาสรุปวิเคราะห์แปลความหมายของข้อมูล โดยการใช้สถิติจำนวน และร้อยละ (Percentage) สรุปประกอบการบรรยาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

1. แบบสัมภาษณ์ ศึกษาเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพของสื่อ การสัมภาษณ์ด้วยคำถามแบบเปิดจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ จำนวน 3 ท่าน

2. แบบประเมินคุณภาพ ทำการประเมินโดยประเมินคุณภาพจากครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับ คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

3. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ ชุดคำถามเดียวกันทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับการสอบก่อนการเรียนรู้ เพียงแต่สลับข้อจำนวน 10 ข้อ โดยการใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของก่อนและหลังการศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สถิติ t-test ภายในกลุ่มทดลอง

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

1. แบบทดสอบการเรียนรู้เรื่องเพลงโคราช โดยผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ชุดคำถามเดียวกันทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับการสอบก่อนการเรียนรู้ เพียงแต่สลับข้อ จำนวน 10 ข้อโดยการใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของก่อนและหลังการศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สถิติ t-test ภายในกลุ่มทดลอง

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นพื้นฐานในการวิจัย

2. ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูล และความเห็นคิดเห็น จากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้ง 5 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ หมอเพลงโคราช ของสมาคมหมอเพลงโคราช มีประสบการณ์ ในเรื่องการแสดงเพลงโคราช จำนวน 3 ท่านผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนรู้ 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านการออกแบบ จำนวน 3 ท่านและครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน โดยใช้เครื่องมือ ในการวิจัยคือ แบบสอบถามข้อมูล เบื้องต้นด้วยคำถามตรวจสอบ (Check-List) และการสัมภาษณ์ด้วยคำถาม แบบเปิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะในรูปแบบใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจ ถ่ายภาพ สอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มหมอเพลงโคราชเพื่อรวบรวมข้อมูลเพลงโคราช สำหรับใช้เป็นแนวทางในการสร้างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นายบุญสม สังค์สุข นายกสมาคมหมอเพลงโคราช
2. นางลำไย หนองม่วง วิทยากรสอนเพลงโคราช
3. นายประสิทธิ์ สระน้อย หมอเพลงโคราช (หัวหน้าคณะประสิทธิ์ปักธงชัย)

4. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาการพัฒนาสื่อ ข้อมูลการเรียนการสอนเพลงโคราช การสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช และสอบถามความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช จำนวน 3 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. คุณสมควร จงเจือกกลาง โรงเรียนคูเตย (ราษฎร์สามัคคี)
2. คุณอิงอร พรหมศิริ โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี)
3. คุณบุญสม สังค์สุข โรงเรียนบึงพญาปราบ

5. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการออกแบบด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเนื้อหาและการใช้ภาษาของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช 3 ท่าน ได้แก่

1. นางสาวเรชา อินทรกำแหง
รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. นายชุตินันท์ ทองคำ
นักวิชาการศึกษาประจำสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤมล ปิยวิทย์

6. นำผลสรุปของการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้กำหนดแนวคิดในการสร้างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

7. ทำการออกแบบร่างสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 3 รูปแบบ จากนั้นนำแบบร่างที่ได้ไปทำการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช มีประสบการณ์ ความชำนาญในเรื่องเพลงโคราช และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านออกแบบ ทั้ง 9 ท่าน เพื่อทำการคัดเลือกให้เหลือเพียงรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด 1 รูปแบบและพัฒนาต่อเพื่อนำไปประเมินคุณภาพในลำดับต่อไป

8. ศึกษาสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนบึงพญาปราบ (โรงเรียนกรณีศึกษา) รวมจำนวน 16 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจรายการ (Check List) ศึกษาความคิดเห็นในการเลือกรูปแบบของหนังสือ จำนวน 3 รูปแบบ

9. ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของสื่อ โดยการศึกษาข้อมูล การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ และทำการประเมินโดยครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน ที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มาที่เอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาขึ้น และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เปรียบเทียบทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้กันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนบึงพลุยปราบ (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 10 คน มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สถิติ t-test ภายในกลุ่มทดลอง ทำแบบทดสอบวัดความรู้ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

10. เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 45 คน คือ โรงเรียนบึงพลุยปราบช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี) ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน และ โรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แบบทดสอบการเรียนรู้เรื่องเพลงโคราช ชุดคำถามเดียวกันทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับการสอบก่อนการเรียนรู้ เพียงแต่สลับข้อ จำนวน 10 ข้อ โดยการใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของก่อนและหลังการศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ยาโมให้มา มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สถิติ t-test ภายในกลุ่มทดลองทำแบบทดสอบวัดความรู้ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา)

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ ข้อมูล เป็นข้อมูลทางสถิติ และแปรผลข้อมูล ตามขั้นตอนการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช เพื่อใช้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและการสัมภาษณ์ ด้วยคำถามแบบตรวจสอบ (Check List) และแบบสอบถามศึกษาสภาพและปริมาณของสื่อเพลงโคราช ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับสื่อเพลงโคราช มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย ซึ่งเกณฑ์การวิเคราะห์พิจารณาจากช่วงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยสุด

2. ขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษาในเนื้อหาเพลงโคราช ประเมินการออกแบบสื่อการเรียนรู้พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และศึกษาความพึงพอใจและทัศนคติของเด็กนักเรียน ต่อการเลือกรูปแบบของหนังสือ มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย ซึ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ พิจารณาจากช่วงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยสุด

และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.59	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ ในการหาประสิทธิภาพของสื่อ ทำแบบสอบถามประเมินสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มาที่พัฒนาขึ้น และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เปรียบเทียบกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วจึงนำมาแปรผลโดยการบรรยาย ซึ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ พิจารณาจากช่วงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยสุด

และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.59	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.59	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหามีความเข้าใจง่าย ไม่ยาวเกินไป ควรคำนึงถึงความยากง่ายของคำเพื่อความเหมาะสมกับวัย ด้านนำเสนอเนื้อหา มีเค้าโครงเรื่องเชื่อมโยงกันดี ได้ความรู้ความเข้าใจในระดับที่เหมาะสม ควรมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ ในด้านการใช้ภาษา ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสม ด้านความถูกต้องของคำตัวอักษร ควรเพิ่มเติมส่วนคำอธิบายศัพท์เฉพาะ เพื่อความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง และผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้เน้นเชื่อมโยงเนื้อหา เป็นลำดับ ภาพและเนื้อหาที่ถ่ายทอดควรมีความชัดเจนไม่ซับซ้อน มีแหล่งที่มาของข้อมูล และควรเพิ่ม ดอกจัน ในตอนท้ายของเรื่อง เพื่ออธิบายความหมายของคำที่อาจมีความหมายไม่ชัดเจน จากการศึกษาข้างต้นผู้วิจัยได้แนวทางด้านการนำเสนอข้อมูลเพลงโคราช คือ เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่าย ไม่ยาวเกินไป เชื่อมโยงเนื้อหา เป็นลำดับ ภาพและเนื้อหาที่ถ่ายทอดควรมีความชัดเจนไม่ซับซ้อน คำนึงถึงความยากง่ายของคำเพื่อความเหมาะสมกับวัย ภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสม มีส่วนคำอธิบายศัพท์เฉพาะและอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาส่วนประกอบของหนังสือ สามารถสรุปได้ ดังนี้

(2.1) ขนาดของเล่มหนังสือ ผู้วิจัยจึงสรุปว่าหนังสือที่ผู้วิจัยจะทำการออกแบบเป็นหนังสือขนาด 23.5 x 23.0 ซม

(2.2) ตัวอักษรและขนาดของตัวอักษร ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว ขนาดของตัวอักษรเพื่อใช้ในการออกแบบหนังสือ จึงใช้ตัวอักษร Browallia New ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ คือ 25-40 Point

(2.3) เนื้อเรื่อง ใช้โครงเรื่องที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเพลงโคราช สำหรับผลการศึกษาข้างต้น รวมทั้งการปรับแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว

(2.4) ภาพประกอบ ผู้วิจัยจัดทำรูปแบบภาพประกอบหนังสือสื่อการเรียนรู้เพลงโคราชจำนวน3รูปแบบได้นำไปทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปได้ว่า การออกแบบภาพประกอบในรูปแบบที่1ที่มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X}=4.51$, $S.D.=0.28$) รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำ โดยได้ให้ปรับปรุงเรื่องเนื้อหาในบางหน้า ให้มีความกระชับ ต้องคำนึงถึงความยากง่ายของคำ ให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง หัวเรื่องควรเลือกใช้แบบอักษรที่มีหัวชัดเจน เพื่อฝึกให้เด็กได้จดจำการเขียนตัวอักษรไทยที่ถูกต้อง ถ้าเป็นเด็กประถม 1-3 น่าจะใช้ตัวอักษรใหญ่กว่านี้อีก เด็กเล็กจะได้ดูสะดวก อ่านง่ายกว่านี้ การจัดวางข้อความโดยใช้พื้นที่หลังที่สบายตา เช่น สีฟ้า เพื่อให้เด็กอ่านโดยไม่เครียด สีที่ใช้กับภาพประกอบควรปรับให้โทนสีให้สอดคล้องกว่านี้

5.1.6.3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 สามารถสรุปได้ว่า

(1) ผลการวิเคราะห์การประเมินเพื่อหาสิทธิภาพ โดยการสอบถามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน ความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสม ($\bar{X}= 4.80$, $SD. = 0.17$) กับความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่า โมให้มา ที่ได้ศึกษาพัฒนาขึ้น และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในเนื้อเรื่องตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องของเพลงโคราชได้ดีขึ้น มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาและภาพที่น่าสนใจ สื่อให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) ผลการวิเคราะห์การประเมินประสิทธิภาพด้านการเรียน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราชไอ้ โอ้ ยาโมให้มาที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียนกลุ่มทดลอง (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดการเรียนรู้จำนวน 10 ข้อ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าผลคะแนนโดยเฉลี่ยหลังการเรียนเท่ากับ 9.40 (SD. = 0.69) และผลคะแนนโดยเฉลี่ยก่อนการเรียนเท่ากับ 3.10 (SD. = 0.99) โดยคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดการเรียนรู้จำนวน 10 ข้อ หลังได้ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนทดลองใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -18.806$, Sig. = 0.00)

5.1.6.4 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เปรียบเทียบกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช ไอ้ โอ้ ยาโมให้มาที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 45 คน คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบวัดการเรียนรู้จำนวน 10 ข้อ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าผลคะแนนโดยเฉลี่ยหลังการเรียนเท่ากับ 9.04 (SD. = 0.87) และผลคะแนนโดยเฉลี่ยก่อนการเรียนเท่ากับ 2.78 (SD. = 1.16) โดยคะแนนจากการทำแบบทดสอบ หลังจากได้รับการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช ไอ้ โอ้ ยาโมให้มา สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -43.65$, Sig. = 0.00) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงสรุปได้ว่าการสอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สูงขึ้น

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกรอบที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. การอภิปรายผลการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเพลงโคราช ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของเพลงโคราช สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุกัญญา สุจฉาย 2525:24) ข้อเสนอแนะโดยสรุปเกี่ยวกับเพลงโคราช เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานออกแบบพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการลงพื้นที่ศึกษา โดยการถ่ายภาพ และจดบันทึกตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการแสดงเพลงโคราช (หมอลำ) พบว่า ปัจจุบันเพลงโคราชนั้น ได้รับความนิยมน้อยลง อีกทั้งเริ่มสูญหายไปจากวัฒนธรรมโคราช จึงควรมีการกล่าวถึงเรื่องเพลงโคราชในภาพรวม คือ เบื้องต้นของการเรียนรู้เพลงโคราช ควรกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของเพลงโคราช รูปแบบการแสดงเพลงโคราช นำมาประยุกต์ใช้ในงานออกแบบพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 และได้ศึกษาข้อมูลการเรียนการสอนเพลงโคราช สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง ข้อมูลการศึกษาสื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง และความต้องการสื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง พื้นฐานเพลงโคราช โดยการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) สอดคล้องกับแนวความคิดของ นิรัช สุดสังข์ (2548:51) พบว่าสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง สื่อที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในสอนเพลงโคราช คือ สื่อสิ่งพิมพ์ เพราะเป็นสื่อที่ใช้งานประจำ ในการเรียนการสอนเพลงโคราช ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับการ ประวัติและความเป็นมาของเพลงโคราช การศึกษาอ่านกลอน ท่องจำกลอน โดยครูผู้ฝึกสอนแต่งกลอนให้ และการฝึกร้อง รำ และสอบถามความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สื่อที่ครูผู้สอนต้องการคือสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อที่เป็นภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูน และงานวิจัยของนักวิจัย ศรีวิวัฒน์ทรัพย์ (2551 : 5) ที่กล่าวว่า สื่อการสอนที่มีภาพประกอบการ์ตูน ที่อธิบายผ่านตัวการ์ตูน โดยใช้ตัวแบบจากตัวการ์ตูนในการเสริมสร้างนิสัย ที่เป็นวิธีการที่ธรรมชาติที่สุด ทำให้เข้าใจสิ่งที่เรียนรู้อย่างได้ง่ายขึ้น จดจำเรื่องราวต่างๆ ได้มากขึ้น เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในลักษณะที่คงทนถาวรมากขึ้นกว่าเดิม ข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำไปเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง พื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 สามารถสรุปเป็นแนวคิดเพื่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง พื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 คือสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทหนังสือ

2. การอภิปรายผล ออกแบบพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

ในการดำเนินศึกษาข้อมูลแนวทางการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง เพลงโคราช ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาและภาษา สอดคล้องกับแนวคิดจินตนา ไบกาชุย (2542 : 10-19) พบว่าในด้านเนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่าย ไม่ยาวเกินไป ควรคำนึงถึงความง่ายของคำเพื่อความเหมาะสมกับวัย ด้านนำเสนอเนื้อหา มีเค้าโครงเรื่องเชื่อมโยงกันดี ได้ความรู้ความเข้าใจในระดับที่เหมาะสม ในด้านการใช้ภาษา ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสม ด้านความถูกต้องของคำตัวอักษร ควรเพิ่มเติมส่วนคำอธิบายศัพท์เฉพาะ เพื่อความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาส่วนประกอบของสื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง เพลงโคราช จากกรอบแนวคิดของเกริก ยุ้นพันธ์ (2543 : 35) บทบาทของภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็ก พบว่าภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กถือเป็นหัวใจของหนังสือ เพราะภาพประกอบจะช่วยอธิบายและเสริมสร้างเนื้อหาให้เด็กเกิดความเข้าใจ เกิดความถูกต้องอย่างชัดเจนในเรื่อง และที่สำคัญภาพประกอบจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในหนังสือเป็นอย่างมาก

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 จากกรอบแนวคิดของ กาเย่ Robert M.Gagne ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบร่าง 3 แบบ จากนั้นนำแบบร่างที่ได้ ไปทำการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช มีประสบการณ์ ความชำนาญในเรื่องเพลงโคราช และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้อะไรบ้าง และด้านออกแบบ ทั้ง 9 ท่าน เพื่อทำการคัดเลือกให้เหลือเพียงรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด 1 รูปแบบ โดยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นโดยรวมว่า สื่อแบบที่ 1 มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51, SD. = 0.28$) ที่จะนำไปใช้ แล้วนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่ได้ไปพัฒนาและสร้างต้นแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การอภิปรายผลเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ จากกรอบทฤษฎีของ โนเอลและลีโอนาร์ด (Noel and Leonard 1962:26-28) โดยครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน ที่มีประสบการณ์ทางการสอนเพลงโคราช ความคิดเห็นในภาพรวมเหมาะสม ($\bar{X} = 4.80$, $SD. = 0.17$) กับความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1เรื่อง เพลงโคราช ไอ้ ไอ้ ยาโมให้มา ที่ได้ศึกษาพัฒนาขึ้น

4. การอภิปรายผลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

สรุปผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เปรียบเทียบกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช ไอ้ ไอ้ ยาโมให้มาที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 45 คน พบว่าผลคะแนนโดยเฉลี่ยหลังการเรียนเท่ากับ 9.04 ($SD. = 0.87$) และผลคะแนนโดยเฉลี่ยก่อนการเรียนเท่ากับ 2.78 ($SD. = 1.16$) โดยคะแนนจากการทำแบบทดสอบ หลังจากได้รับการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 เรื่องเพลงโคราช ไอ้ ไอ้ ยาโมให้มา สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 43.65$, $Sig. = 0.00$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงสรุปได้ว่าการสอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราชสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สูงขึ้น โดยสอดคล้องตามแนวความคิดของ Bloom (อ้างใน กนกพร ใจอดทน. 2548:4-5)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่องศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในครั้งต่อไปดังนี้

1. การศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้สื่อการเรียนรู้หนังสือเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการแสดงพื้นเมือง (เพลงโคราช) ชื่นชมในศิลปะของไทย สูงขึ้น จึงควรใช้ประกอบกิจกรรมการสอนหรือใช้เป็นสื่อการสอนที่จะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมในเรื่องอื่นๆ เช่น ลำตัด ลิเก ฯลฯ

2. การนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชนำไปพัฒนาเป็นต้นแบบ ให้กับโรงเรียนที่สนใจอื่นๆต่อไป

3. การนำผลวิจัยไปใช้เพื่อการออกแบบสื่อการเรียนรู้อื่นๆ นักออกแบบ จำเป็นต้องศึกษากลุ่มเป้าหมาย ในแต่ละช่วงอายุ ก็มีลักษณะแตกต่างกัน ทำให้ความต้องการแตกต่างกัน จึงไม่ควรนำผลวิจัยทั้งหมดไปใช้เพราะแต่ละช่วงอายุแตกต่างกัน

4. เนื่องจากงานวิจัยในครั้งนี้ ทำการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสือเพลงโคราชส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับเด็กประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ของกลุ่มตัวอย่างเพียงเท่านั้น ดังนั้นควรมีการวิจัยควบคู่กัน 2 กลุ่มคือ กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุม คือกลุ่มหนึ่งเรียนรู้โดยการใช้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญตเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนังสือเพลงโคราชส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ประกอบการสอน ส่วนอีกกลุ่มเรียนเนื้อหาเพลงโคราชเพียงอย่างเดียว แล้วนำทั้ง 2 กลุ่ม มาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ว่าแตกต่างกันอย่างไร

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่องศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในครั้งต่อไปดังนี้

1. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการจัดทำสื่อที่จะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การทำการ์ตูนเคลื่อนไหว มีเสียง เพื่อประกอบการใช้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช เพื่อช่วยสร้างความสนใจของเด็ก และทำให้เด็กจดจำได้

2. ควรศึกษาหาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ถึงปัจจัยที่ทำให้เด็กชอบ หรือไม่ชอบสื่อการเรียนรู้ในเรื่องใด โดยใช้ช่วงอายุเป็นเกณฑ์ตัดสินความพึงพอใจ เพื่อหาว่า แต่ละช่วงอายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร?

3. ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้ ว่ามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจหรือไม่ เช่น หากมีความสัมพันธ์ทางการเรียนรู้น้อย ส่งผลต่อความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ อย่างไร หรือหากความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้มากตามไปด้วยหรือไม่ อย่างไร?

4. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการทำสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมการแสดงเพลงโคราช เช่น สื่อประชาสัมพันธ์ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยว

5. ควรมีการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมในสาระการเรียนรู้อื่นๆให้แพร่หลาย เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมทุกสาระวิชา เพื่อเป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

6. ควรมีการศึกษาและออกแบบหนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับเด็กประถมในเรื่องอื่นๆ ที่จะช่วยให้เสริมสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเด็กในระดับประถมศึกษา เช่น ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านร่างกาย อารมณ์และสังคม ที่สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

7. การวิจัยครั้งต่อไป ในการพัฒนาสื่อ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปสื่อการเรียนการสอน หรือวิธีสอนก็ตาม ต้องมีการตรวจประสิทธิภาพที่พัฒนาขึ้นว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปนิยมนำเสนอในรูปแบบ E1 / E2

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกริก ยุ้นพันธ์. 2543. การเล่านิทาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- เกริก ยุ้นพันธ์. 2543. การออกแบบและเขียนภาพประกอบหนังสือเด็ก. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์
- กลุ่มจิตร์ พลายเวช. 2556. หนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- กษมา มั่งประยูร. 2544. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแสดงเพลงโคราช คณะกำป็นบ้านแพน และคณะแสงสมชิต. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กาญจนา เขียรกุลไพบูลย์. 2547. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง เพลงโคราชกลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กำธร สติรกุล. 2532. หนังสือและการพิมพ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จินตนา ไบกาศิย. 2534. การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- จินตนา ไบกาศิย. 2542ก. การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- จินตนา ไบกาศิย. 2542ข. เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว..
- จินตนา ไบกาศิย. 11-16 ตุลาคม 2552. (อัดสำเนา) เทคนิคการเขียนเรื่องสำหรับเด็ก. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการงานเขียน.
- จรรุวรรณ ธรรมวัตร. 2531. “ การถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านอีสาน” ใน ทิศทางหมู่บ้านไทย. หน้า 1. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- เจริญชัย ชนไฟโรจน์. 2530. “ดนตรีพื้นบ้านอีสาน” มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2537. การทำหนังสือเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ถาวร สูงงอก และคณะ. 2536. เพลงโคราช : การศึกษาในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์. กรุงเทพฯ : ที.พี.พี.รินทร์.
- ทิศนา แคมมณี. 2555. ศาสตร์การสอน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ประพฤติกิจ. 2539. การพัฒนาการของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ข้าวฟ่างจำกัด.
- นิรัช สุดสังข์. 2548. การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นवलน้อย บุญวงศ์. 2539. หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ: สำนักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นवलลออ ทิมานนท์. 2543. ศิลปะพื้นบ้านไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจ.
- นฤมล ปิยะวิทย์. 2540. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนา เพลงโคราชในเพลงโคราช. กรุงเทพฯ : ศิริอักษร.
- นาดยา บัวลอย. 2539. การศึกษาเชิงวิเคราะห์ การใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมใน หนังสือ เขียนภาษาไทย วิชาเลือกเสรีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บันลือ พฤกษ์วัน. 2524. วรรณกรรมกับเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปัทมา บุญจันทร์. 2537. การปรับตัวของเพลงพื้นบ้าน : ศึกษากรณีเพลงโคราช จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา อุยตระกูล และคณะ. 2526. เพลงโคราช. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศิริอักษร.
- ประเวช กุมุท. 2518. ดนตรีสีภาค. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ผาสุก มุทเมธา. 2530. การจัดทำหนังสือเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พจนารถ กริ่งไกร. 2545. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม : กรณีศึกษาตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พชร สุวรรณภาชน์. 2543. เพลงโคราช : การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิมพ์จิต สถิตวิทยานันท์. 2546. การออกแบบหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมจินตนาการสำหรับเด็กพิการทางสายตา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. 2551. หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : เฮาส์ออฟเคอร์มีส์.
- พูนศรี จันทร์สกุล. 2541. การใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอนกิจกรรมในวงกลมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของนักเรียนชั้นอนุบาล 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พลพิมล ศักดา. 2553. “ การศึกษาและออกแบบหนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการออมสำหรับเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- รัถพร ชังธาดา. 2531. หนังสือสำหรับเด็ก. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- รุ่งนภา ผลพุกษา. 2550. การศึกษาและออกแบบภาพประกอบหนังสือการ์ตูนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องของสี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตน์วิชช์. 2543. ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ละมัย จันทร. 2007. ทฤษฎีของโนแอลและลีโอนาร์ด (Noel and Leonard 1962:26-28) {Online} Available : <http://doramail.blogspot.com> (วันที่ค้นหา 15 มกราคม 2556)
- วิชนาถ ทิวะสิงค์. 2549. การพัฒนาหนังสือส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง “สี” สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วินัย รอดจ่าย. 2534. การเขียนและจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ตะเกียงทอง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วินัย รอดจ่าย. 2540. การ์ตูนศาสตร์แห่งศิลป์และจินตนาการ. กรุงเทพฯ : บริษัท ตันอ้อ แกรมมี จำกัด.
- วิริยะ สิริสิงห. 2537. การเขียนและจัดทำสื่อสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- วิริยะ สิริสิงหและคณะ. 2542. เทคนิคการออกแบบการสร้างบัตรและหนังสือสามมิติ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์
- วิรัตน์ ไพบูลย์. 2542. ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2534. ทฤษฎีเพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร. 2548. “หลักการและแนวคิดในการออกแบบ.” กรุงเทพฯ: แอบป้าพรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- วิวัฒน์ชัย บุญยศศักดิ์. 2537. “ศิลปวัฒนธรรมไทย.” กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- วิบูรณ์ ลีสุวรรณ. 2536. “มรดกพื้นบ้าน.” กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- วีระ เลิศจันทิก. 2541. เพลงโคราชในกระแสโลกาภิวัตน์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยสารคาม.
- มารุต อัมรานนท์. 2533. “ศิลปะพื้นบ้าน.” ชลบุรี:ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศักดิ์ชัย เกียรติจินาจันทร์. 2537. “การ์ตูน ศาสตร์ และศิลป์แห่งจินตนาการ”. ในการส่งเสริมและพัฒนาหนังสือการ์ตูนไทย. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- ศุภชัย ทอนสูงเนิน. 2546. วิถีชีวิตชุมชนคนเพลงโคราช. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- ศรชัย บุตรแก้ว. 2549. การศึกษาและการพัฒนาภาพประกอบหนังสือเรียน เรื่องการออกแบบเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ : งานวิจัยสาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศรีจันทร์ ศรีนวล. 2549. “การศึกษาผลของการจัดประสบการณ์การเล่นิทานโดยใช้กิจกรรมศิลปะ และการเล่าิทานโดยใช้ภาพประกอบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิธร ธัญญลักษณ์. 2532. วัฒนธรรมพื้นบ้านนครราชสีมา. นครราชสีมา: โคราชออฟเซทการพิมพ์.
- สุกัญญา สุฉายา. 2525. เพลงปฏิพากย์บทเพลงแห่งปฏิภาณของชาวบ้านไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สุกัญญา สุฉายา. 2540. เพลงปฏิพากย์. กรุงเทพฯ : อักษรวิทยาการพิมพ์.
- สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. 2531. ทรรศนะเกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านในแนวทางการส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุพักตร์ พิบูลย์. 2553. ข้อคำนึงในการสร้างเครื่องมือประเภทมาตราประเภค่า (Rating Scale) เพื่องานวิจัย. กรุงเทพฯ {Online} Available : <http://www.familynetwork.or.th>. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2556
- สุรางค์ จันทน์แอม. 2532. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมศักดิ์ ศรีมาโนชน. 2532. การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อนงก นาวิกมูล. “เพลงบ้านพื้นเมืองถึงเพลงลูกทุ่ง,” ใน ดวลเพลงกลางทุ่ง. หน้า 1-26. กรุงเทพฯ : ไทศาลศิลป์การพิมพ์, 2532.

อารีย์ สุทธิพันธ์. 2536. การระบายสีน้ำ. กรุงเทพฯ : กระจาดสา.

อัศวิน อรุณแสง. 2546. การเขียนการ์ตูน. กรุงเทพฯ : ช้างฟ้า.

อิทธิพล ราศีเกรียงไกร. 2534. การ์ตูน-ภาพสื่อ สื่อกราฟิก นำสังคม. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๒๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 1129 วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลง
โคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ ๑" โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกอุฒวิงศา เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอ
เชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม นี้อามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผล
การตรวจของท่านจะช่วยในงานวิจัยของ นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้
แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรภณหงษ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๕๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 1129 วันที่ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลง
โคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ ๑” โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอ
เชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม นี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผล
การตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันได้
แบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1587

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๕๒๐

๓๐ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน อาจารย์สุคนธ์รัตน์ ศรมงคล

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระ
พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชองชั้นที่ ๑” โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิจา
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การออกแบบ ของ นางสาวพิไลวรรณ
ดวงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร ๐๒-๓๒๕๔-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๕๔-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-๖๙๙๗

รับใช้ เป็นผู้ช่วยหัวหน้าหอพยาบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1587

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๕๒๐

พ.จ. เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน อาจารย์ภัทรศักดิ์ สิมโงะ

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระ
พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชองชั้นที่ ๑” โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวางศา
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบ ของ นางสาวพิไลวรรณ
ดวงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร ๐๒-๓๒๕๔-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๗๓

โทรสาร. ๐๒-๓๒๕๔-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-๖๙๙๗

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สิมโงะ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/1587

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๕๒๐

ณ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน อาจารย์ยอดศักดิ์ ประชาราษฎร์

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระ
พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชองชั้นที่ ๑” โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิงศา
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบ ของ นางสาวพิไลวรรณ
ดวงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๕-๘๐๐๐ ททบ ๓๖๕๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๕-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-b๙๙๗

(นาย ยอดศักดิ์ ประชาราษฎร์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร. 3692
ที่ ศธ 0524.04/ 1587 วันที่ ๓๑ เมษายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน ผศ.ดร.กาญจนา บุญภักดิ์

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อาจารย์พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาของชั้นที่ 1" โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ของ นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร. 3692
ที่ ศธ 0524.04/ 1587 วันที่ ๑๖ เมษายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน ดร.กฤษณา คีตดี

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะ
พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นที่ 1” โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ของ นางสาว
พิไลวรรณ ดวงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร. 3692

ที่ ศธ 0524.04/ 1587

วันที่ ๖ เมษายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน รศ.ดร.พรณี สักจิวณะ

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระ
พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาของชั้นที่ 1” โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกภูมิจวงศา
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ของ นางสาว
พิไลวรรณ ดวงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร. 3692
ที่ ศส 0524.04/ **1587** วันที่ ๒๖ เมษายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อาระ
พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชองชั้นที่ 1" โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ของ นางสาว
พิไลวรรณ ดวงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1587

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๕๒๐

มจ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช

เรียน ผศ.ดร.ณัฐกิตติ์ อินทร์สุวรรณ

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระ
พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชองชั้นที่ ๑” โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุคมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ของ นางสาว
พิไลวรรณ ดวงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ตึก ๓๖๕๓

โทรสาร. ๐๒-๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-๖๙๙๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/1587

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๕๒๐

ที่จ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช

เรียน นางสาวสมฤทัย ปิยรัตน์

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระ
พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นที่ ๑” โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวิวงศา
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ของ นางสาว
พิไลวรรณ ดวงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๔-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๔-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-๖๙๙๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1587

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๕๒๐

พ.จ. เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช

เรียน นายบุญสม สังข์สุข

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระ
พื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาของชั้นที่ ๑” โดยมี ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช ของ นางสาว
พิไลวรรณ ดวงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

นายบุญสม สังข์สุข

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-๖๙๙๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 2270

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนจตุจักร กรุงเทพมหานคร
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน คุณบุญสม สังข์สุข (ครูวิทยากรพิเศษ โรงเรียนบึงพระปราวบ)

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง การเรียนการสอนเพลงโคราช ขอข้อมูล
เกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนเพลงโคราช ขอถ่ายภาพการเรียนการสอนเพลงโคราช เพื่อ
ประกอบการจัดเตรียมวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลง
โคราช"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทรสาร. ๐๒-๓๒๙-๘๔๓๖

โทรสาร. ๐๒-๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-๖๙๙๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 2270

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน คุณอังอร พรหมศิริ (ครูโรงเรียนบ้านเสาว)

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง การเรียนการสอนเพลงโคราช ขอข้อมูล
เกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนเพลงโคราช ขอถ่ายภาพการเรียนการสอนเพลงโคราช เพื่อ
ประกอบการจัดเตรียมวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลง
โคราช"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร: ๐๒-๕๐๗๗๖๐๐๐ ต่อ ๓๑๕๒

โทรสาร: ๐๒-๓๒๕-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-๖๙๙๗

ชนิดี ได้ ขอ มล เบลว สันนิษฐาน ข้อมูลจำเป็นไปรษณีย์
ทุกเช้า มร

๒๖๐๕
นางอังอร พรหมศิริ

ศร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 2270

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบขออนุญาตครุฑให้แก่นักศึกษา

เรียน คุณสมควร จงเจือกกลาง (ครูโรงเรียนคุเตยราษฎร์สามัคคี)

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง การเรียนการสอนเพลงโคราช ขอข้อมูล
เกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนเพลงโคราช ขอถ่ายภาพการเรียนการสอนเพลงโคราช เพื่อ
ประกอบการจัดเตรียมวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลง
โคราช"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรภณพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๗๒๖๗๗๖๐๐๖ ถึง ๗๒๖๗๖

โทรสาร. ๐๒-๗๒๕-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-๖๙๙๗

1 นรณ

ฉันได้ดำเนินการในใจของพี่แล้ว
แอส. 17/6/56

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 2270

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน นางลำไย หนองม่วง (วิทยากรพิเศษสอนเพลงโคราช)

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง เพลงโคราช ขอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ
ของเพลงโคราช ขอถ่ายภาพขั้นตอนการแสดงเพลงโคราช เพื่อประกอบการจัดเตรียมวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๔-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๔-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-๖๙๙๗

ศิริ พานิช (ศิริ พานิช)
สวัสดีในข้อมูลเพื่อความทรงจำของผมไว้รับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/2270

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา
เรียน นายบุญสม สังข์สุข (นายกสมาคมหมอลำเพลงโคราช)

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง เพลงโคราช ขอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ
ของเพลงโคราช ขอถ่ายภาพขั้นตอนการแสดงเพลงโคราช เพื่อประกอบการจัดเตรียมวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นายบุญสม สังข์สุข
นายกสมาคมหมอลำเพลงโคราช

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙๔-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๙๔-๘๐๐๐

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘๘-๖๙๙๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 2270

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน นายประสิทธิ์ สระน้อย (หัวหน้าคณะประสิทธิ์ปักธงชัย)

ด้วย นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง เพลงโคราช ขอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ
ของเพลงโคราช ขอถ่ายภาพขึ้นตอนการแสดงเพลงโคราช เพื่อประกอบการจัดเตรียมวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรศ.ร. ๐๒-๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๒-๙๙๘-๖๙๙๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๑๗.๐๑(๔).๐๑/๐๐๖

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๓๐ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอแจ้งตอบรับบทความ

เรียน คุณพิไลวรรณ ดวงทอง

ตามที่ท่านเสนอบทความวิจัย เพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นั้น

กองบรรณาธิการ วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรได้รับ บทความวิจัย เรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ของท่าน เป็นที่เรียบร้อยแล้วและได้พิจารณาตีพิมพ์บทความวิจัยดังกล่าวใน วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๕๘

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุตสังข์)

บรรณาธิการวารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

งานวารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

โทร. ๐-๕๕๙๖-๒๔๕๙ โทรสาร. ๐-๕๕๙๖-๒๕๕๔

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์ กลุ่มหมอลำเพลงโคราช
เรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช จากกลุ่มหมอลำเพลงโคราช ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้านการแสดงเพลงโคราช มีประสบการณ์ ความชำนาญในเรื่องเพลงโคราช

โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช
2. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเพลงโคราช

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ เป็นอย่างยิ่ง
มา ณ โอกาสนี้

นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. อาชีพ.....
4. ประสบการณ์ในการแสดงเพลงโคราช.....
5. ได้รับการถ่ายทอดการแสดง/ร้อง/เล่นเพลงโคราชมาจากใคร.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเพลงโคราช

1. เพลงโคราชมีประวัติความเป็นมาและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อย่างไร

.....

2. การแสดงเพลงโคราชในปัจจุบันแตกต่างจากอดีตหรือไม่และแตกต่างอย่างไร

.....

3. รูปแบบการเล่นเพลงโคราช

.....

4. สถานที่การแสดง/เวที

.....

5. ภาษา/คำร้อง

.....

6. หมอเพลง/จำนวนผู้แสดงเพลงโคราช

.....

7. การแต่งกายของหมอเพลงโคราช

.....

8. ทำรำเพลงโคราช

.....

9. การเล่นเพลงโคราช

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็นครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา
เรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราชและความต้องการในการใช้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช ดังนั้นคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช

โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช
2. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช
- ตอนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช
- ตอนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างยิ่ง
มา ณ โอกาสนี้

นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. ตำแหน่ง.....
4. โรงเรียนที่สังกัด.....
5. ประสบการณ์ในการสอนเพลงโคราช.....

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช

คำชี้แจง ให้ตรวจสอบว่าโรงเรียนของท่านมีสื่อการเรียนรู้ตามรายการต่อไปนี้หรือไม่เพียงใด โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ประเภท/ชนิดของสื่อ การเรียนรู้เพลงโคราช	สภาพและปริมาณสื่อ		ปริมาณการใช้สื่อการเรียนรู้ เพลงโคราช		
	ไม่มี	มี	ใช้ ประจำ	ใช้บ้าง	ไม่จำเป็น ต้องใช้
		เพียงพอ			
1.1 สิ่งพิมพ์เพลงโคราช					
1.2 บัตรคำ บัตรภาพ					
1.3 ภาพโฆษณา ภาพตัดแปะ หรือ โปสเตอร์					
1.4 ภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูน					
1.5 ภาพสไลด์					
1.6 แผ่นโปรเจกต์					
1.7 แผ่นป้าย ป้ายนิเทศ					
1.8 ภาพพลิก					
1.9 ภาพชุด					
1.10 สมุดภาพ					
1.11 แผนภูมิ					
1.13 วีดิทัศน์เพลงโคราช					
1.14 เทปบันทึกเสียงเพลง โคราช					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภท/ชนิดของสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช	ความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1.11 แผนภูมิ					
1.12 แผนภาพ					
1.13 วีดิทัศน์เพลงโคราช					
1.14 เทปบันทึกเสียงเพลงโคราช					
1.15 ของจริง ของตัวอย่าง					
1.16 หุ่น หุ่นจำลอง					

ตอนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช

1. ท่านคิดว่าเนื้อหาสาระที่นักเรียนควรเรียนรู้เกี่ยวกับเพลงโคราชควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าสื่อการเรียนรู้ประเภทใดสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช ที่นักเรียนรู้อย่างง่ายขั้นทำให้มีการรับรู้และการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าแนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับนักเรียน

.....

.....

.....

4. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ผู้ประเมิน.....

(.....)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้
เรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ เพื่อทำการสรุปแนวทางในการนำเสนอข้อมูลและเนื้อหา ในการศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช
2. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างดียิ่ง
มา ณ โอกาสนี้

นางสาวพีไลวรรณ ดวงทอง
นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

อายุ.....ปี

อาชีพ.....

ประสบการณ์ในการแสดงเพลงโคราช.....

ตอนที่ 2 เนื้อหาและภาษาที่ใช้

1. เนื้อหามีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย (นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1)

มีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

2. การนำเสนอเนื้อหา

มีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

3. การใช้ภาษา

มีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ความถูกต้องของคำตัวอักษร

 มีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

 ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อประเมินผลงานออกแบบ
(ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ)
เรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

คำชี้แจง

แบบประเมินผลงานออกแบบนี้จัดทำขึ้น เพื่อสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ด้าน ที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช โดยพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านสื่อ
2. ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ
3. ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร
4. ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวสี

โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช
2. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินการออกแบบ
ตอนที่ 2 แบบประเมินผลงานออกแบบ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างดียิ่ง
มา ณ โอกาสนี้

นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. วุฒิการศึกษา.....
5. ประสบการณ์ในการทำงาน.....

โดยในแต่ละข้อของแบบประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินความเหมาะสม ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบประเมินผลงานการออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามระดับคะแนนความเหมาะสมของแนวทางการออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

แบบที่ 1

รูปแบบที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1					รูปแบบที่ 2					รูปแบบที่ 3				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	ด้านสื่อ															
	สื่อการเรียนรู้มีลักษณะการ															
1.1	นำเสนอที่น่าสนใจ															
	สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ															
1.2	เนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ															
	สื่อการเรียนรู้ตรงกับ															
1.3	วัตถุประสงค์การเรียนรู้															
	สื่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้															
1.4	ผู้เรียนเข้าใจ															
	เนื้อหาความสำคัญของเพลง															
	โคราชได้ง่ายขึ้น															
	สื่อการเรียนรู้สามารถนำเสนอ															
1.5	ความคิดรวบยอดที่															
	ไม่ซับซ้อน															
2	ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ															
	การใช้ภาพมีความสอดคล้องกับ															
2.1	เนื้อหา															
	การนำเสนอรูปแบบของภาพมี															
2.2	ความน่าสนใจ															
	ขนาดของภาพมีความเหมาะสม															
2.3	ขนาดของภาพมีความเหมาะสม															
	ภาพสวยงามเหมาะสมกับวัยของ															
2.4	เด็ก สลายเส้น															
	ไม่ซับซ้อนจนเข้าใจยาก															
3	ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร															
	การนำเสนอรูปแบบของตัวอักษร															
3.1	มีความน่าสนใจ															
	รูปแบบตัวอักษรมีความ															
3.2	เหมาะสมกับภาพประกอบ															
	รูปแบบตัวอักษรช่วยให้จดจำสื่อ															
3.3	การเรียนรู้ได้															
	ขนาดของตัวอักษรมีความ															
3.4	เหมาะสม ง่ายต่อการอ่าน															
	การใช้สีส่งเสริมให้อ่านง่าย และ															
4.1	น่าสนใจ															

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
 เรื่อง การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพและสัทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 นี้จัดทำขึ้น เพื่อสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช

โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช
2. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างยิ่ง
 มา ณ โอกาสนี้

นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. วุฒิการศึกษา.....

โดยในแต่ละข้อของแบบประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินความเหมาะสม ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามระดับคะแนนความเหมาะสมของแนวทางการออกแบบสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	มีความเหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน					
2	มีความเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน					
3	มีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องเนื้อหาที่สอน					
4	เนื้อเรื่องตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้					
5	ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องของเพลงโคราชได้ดีขึ้น					
6	ช่วยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน					
7	มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาและภาพที่น่าสนใจ					
8	สามารถนำเสนอความคิดรวบยอดที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไป					
9	สื่อไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้มากเกินไป					
10	สื่อให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงโคราช
กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเพลงโคราช (หลักสูตรท้องถิ่น)

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ โดยให้นักเรียนเลือกข้อ ก ข ค และ ง ที่คิดว่าถูกต้องเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบชุดนี้มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน ใช้เวลาในการทำ 1 ชั่วโมง

1. ผู้แสดงเพลงโคราชเรียกว่าอะไร
 - ก. พ่อเพลง
 - ข. แม่เพลง
 - ค. หมอเพลง
 - ง. ผู้เล่นเพลง
2. หมอเพลงโคราชท่านใดที่ได้เล่นเพลงโคราชถวายหน้าพระที่นั่ง
 - ก. นายหรี บ้านสวนข่า
 - ข. นายพัน บ้านสก
 - ค. นายจัน เมืองโคราช
 - ง. นายหรา บ้านสำโรง
3. การแต่งกายของหมอเพลงโคราชฝ่ายหญิงแต่งอย่างไร
 - ก. นุ่งผ้าโจงกระเบนใส่เสื้อตามสมัยนิยม
 - ข. นุ่งผ้าโจงกระเบน ใส่เสื้อเชิ้ต
 - ค. นุ่งผ้าโจงกระเบน เสื้อรัดรูป ไม่มีปกแขน
 - ง. นุ่งซิ่น เสื้อรัดรูป มีปก
4. การแต่งกายของหมอเพลงโคราชฝ่ายชายแต่งอย่างไร
 - ก. เสื้อคอกลม แขนสั้น กางเกงขายาว
 - ข. นุ่งผ้าโจงกระเบน เสื้อคอกลม แขนสั้น
 - ค. นุ่งผ้าโจงกระเบน เสื้อคอกลม แขนสั้น ผ้าขาวม้าคาดเอว
 - ง. นุ่งผ้าโจงกระเบนใส่เสื้อตามสมัยนิยม ผ้าขาวม้าคาดเอว
5. หมอเพลงโคราชฝ่ายชายนิยมนุ่งผ้าใดในการเล่นเพลงโคราช
 - ก. ผ้าไหมหางกระรอก
 - ข. ผ้าไหมแพรวา
 - ค. ผ้าไหมปักธงชัย
 - ง. ผ้าขาวม้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ผู้แสดงเพลงโคราชมีทั้งหมดกี่คน
- 2 คน
 - 4 คน
 - 5 คน
 - 6 คน
7. เวทีการแสดงมีทั้งหมดกี่เสา
- 2 เสา
 - 4 เสา
 - 6 เสา
 - 8 เสา
8. ปัจจุบันมีการแสดงเพลงโคราชประจำอยู่ที่ใด
- วัดศาลาลอย
 - ลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี
 - วัดศาลาลอยและลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี
 - ไม่จำกัดสถานที่
9. การขึ้นต้นเพลงโคราชจะขึ้นต้นด้วยการโอย่างใด
- โอ้...โอ้...โอ้...เออ...เออะๆ..ๆ..เอ้อ...เอ้ย...
 - โอ้...โอ้...เออ...เออะๆ..ๆ..ๆ..เอ้อ...เอ้ย.....
 - โอ้...โอ้...เออ...เออะๆ..ๆ..ๆ..เอ้อ.....
 - โอ้...โอ้...เออ...เออะๆ..ๆ..ๆ...เอ้ย...
10. ทำรำมาตรฐานเพลงโคราชมีทั้งหมดกี่ท่า
- 3 ท่า
 - 4 ท่า
 - 5 ท่า
 - 6 ท่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบตรวจสอบคุณภาพของความต้องการในการใช้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช

การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์
(Index of item Objective Congruence : IOC)

คำชี้แจงให้คะแนนคำถามแต่ละข้อดังนี้ +1 หรือ 0 หรือ -1

- +1 คะแนน แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
0 คะแนน ไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
-1 คะแนน แน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ผู้ประเมินคุณภาพ

รายการพิจารณา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1.1 สิ่งพิมพ์เพลงโคราช				
1.2 บัตรคำ บัตรภาพ				
1.3 ภาพถ่าย ภาพโฆษณา ภาพตัดแปะ				
1.4 ภาพวาด ภาพเขียนการ์ตูน				
1.5 ภาพสไลด์				
1.6 แผ่นโปรงใส				
1.7 แผ่นป้าย ป้ายนิเทศ				
1.8 ภาพพลิก				
1.9 ภาพชุด				
1.10 สมุดภาพ				
1.11 แผนภูมิ				
1.12 แผนภาพ				
1.13 วีดิทัศน์เพลงโคราช				
1.14 เทปบันทึกเสียงเพลงโคราช				
1.15 ของจริง ของตัวอย่าง				
1.16 หุ่น หุ่นจำลอง				

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการออกแบบ
สำหรับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องเพลงโคราช

การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
(Index of item Objective Congruence : IOC)

ค่าชี้แจงให้คะแนนคำถามแต่ละข้อดังนี้ +1 หรือ 0 หรือ -1

- +1 คะแนน แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
0 คะแนน ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
-1 คะแนน แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ผู้ประเมินคุณภาพ.....

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	ด้านสื่อ				
1.1	สื่อการเรียนรู้มีลักษณะการนำเสนอที่น่าสนใจ				
1.2	สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ				
1.3	สื่อการเรียนรู้ตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้				
1.4	สื่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา ความสำคัญของเพลงโคราชได้ง่ายขึ้น				
1.5	สื่อการเรียนรู้สามารถนำเสนอความคิดรวบยอดที่ ไม่ซับซ้อน				
2	ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ				
2.1	การใช้ภาพมีความสอดคล้องกับเนื้อหา				
2.2	การนำเสนอรูปแบบของภาพมีความน่าสนใจ				
2.3	ขนาดของภาพมีความเหมาะสม				
2.4	ภาพสวยงามเหมาะสมกับวัยของเด็ก ulyเส้นไม่ ซับซ้อนจนเข้าใจยาก				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3	ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร				
3.1	การนำเสนอรูปแบบของตัวอักษรมีความน่าสนใจ				
3.2	รูปแบบตัวอักษรมีความเหมาะสมกับภาพประกอบ				
3.3	รูปแบบตัวอักษรช่วยให้จดจำสื่อการเรียนรู้ได้				
3.4	ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม ง่ายต่อการอ่าน				
4	ด้านองค์ประกอบสี				
4.1	การใช้สีส่งเสริมให้อ่านง่าย และน่าสนใจ				
4.2	การใช้สีสามารถกระตุ้นให้เห็นเด่นชัด				
4.3	สีที่ใช้กับภาพประกอบมีความเหมาะสม				
4.4	สีที่ใช้กับตัวอักษรมีความเหมาะสม				

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระ
พื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
(Index of item Objective Congruence : IOC)

คำชี้แจงให้คะแนนคำถามแต่ละข้อดังนี้ +1 หรือ 0 หรือ -1

- +1 คะแนน แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
0 คะแนน ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
-1 คะแนน แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ผู้ประเมินคุณภาพ.....

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	มีความเหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน				
2	มีความเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจ ของผู้เรียน				
3	มีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องเนื้อหาที่สอน				
4	เนื้อเรื่องตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้				
5	ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องของเพลงโคราชได้ดีขึ้น				
6	ช่วยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน				
7	มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาและภาพที่น่าสนใจ				
8	สามารถนำเสนอความคิดรวบยอดที่ไม่ซับซ้อน จนเกินไป				
9	สื่อไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้มากเกินไป				
10	สื่อให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด				

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงโคราช
กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเพลงโคราช (หลักสูตรท้องถิ่น)

การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
(Index of item Objective Congruence : IOC)

คำชี้แจงให้คะแนนคำถามแต่ละข้อดังนี้ +1 หรือ 0 หรือ -1

- +1 คะแนน แนใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
0 คะแนน ไม่แนใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
-1 คะแนน แนใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ผู้ประเมินคุณภาพ.....

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. ผู้แสดงเพลงโคราชเรียกว่าอะไร				
ก. พ่อเพลง				
ข. แม่เพลง				
ค. หมอเพลง				
ง. ผู้เล่นเพลง				
2. หมอเพลงโคราชท่านใดที่ได้เล่นเพลงโคราช				
ถวายหน้าพระที่นั่ง				
ก. นายหรี บ้านสวนซ่า				
ข. นายพัน บ้านสก				
ค. นายจัน เมืองโคราช				
ง. นายหรา บ้านส้าง				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
3. การแต่งกายของหมอเพลงโคราชฝ่ายหญิง				
แต่งอย่างไร				
ก. นุ่งผ้าโจงกระเบนใส่เสื้อตามสมัยนิยม				
ข. นุ่งผ้าโจงกระเบน ใส่เสื้อเชิ้ต				
ค. นุ่งผ้าโจงกระเบน เสื้อรัดรูป ไม่มีปกแขน				
ง. นุ่งซิ่น เสื้อรัดรูป มีปก				
4. การแต่งกายของหมอเพลงโคราชฝ่ายชาย				
แต่งอย่างไร				
ก. เสื้อคอกลม แขนสั้น กางเกงขายาว				
ข. นุ่งผ้าโจงกระเบน เสื้อคอกลม แขนสั้น				
ค. นุ่งผ้าโจงกระเบน เสื้อคอกลม แขนสั้น ผ้าขาวม้าคาดเอว				
ง. นุ่งผ้าโจงกระเบนใส่เสื้อตามสมัยนิยม ผ้าขาวม้าคาดเอว				
5. หมอเพลงโคราชฝ่ายชายนิยมนุ่งผ้าใดในการ เล่นเพลงโคราช				
ก. ผ้าไหมหางกระรอก				
ข. ผ้าไหมแพรวา				
ค. ผ้าไหมปักธงชัย				
ง. ผ้าขาวม้า				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อความถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
6. ผู้แสดงเพลงโคราชมีทั้งหมดกี่คน				
ก. 2 คน				
ข. 4 คน				
ค. 5 คน				
ง. 6 คน				
7. เวทีการแสดงมีทั้งหมดกี่เส้า				
ก. 2 เส้า				
ข. 4 เส้า				
ค. 6 เส้า				
ง. 8 เส้า				
8. ปัจจุบันมีการแสดงเพลงโคราชประจำอยู่ที่ใด				
ก. วัดศาลาลอย				
ข. ลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี				
ค. วัดศาลาลอยและลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี				
ง. ไม่จำกัดสถานที่				
9. การขึ้นต้นเพลงโคราชจะขึ้นต้นด้วยการโออย่างไร				
ก. โอ...โอ้...โอ...เออ...เออะๆ..ๆ..เอ้อ...เอ่ย...				
ข. โอ้...โอ้...เออ...เออะๆ..ๆ..ๆ..เอ้อ...เอ่ย....				
ค. โอ้...โอ้...เออ...เออะๆ..ๆ..เอ้อ.....				
ง. โอ้...โอ...เออ...เออะๆ..ๆ..เอ่ย...				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
10. ทำรำมาตรฐานเพลงโคราชมีทั้งหมดกี่ท่า				
ก. 3 ท่า				
ข. 4 ท่า				
ค. 5 ท่า				
ง. 6 ท่า				

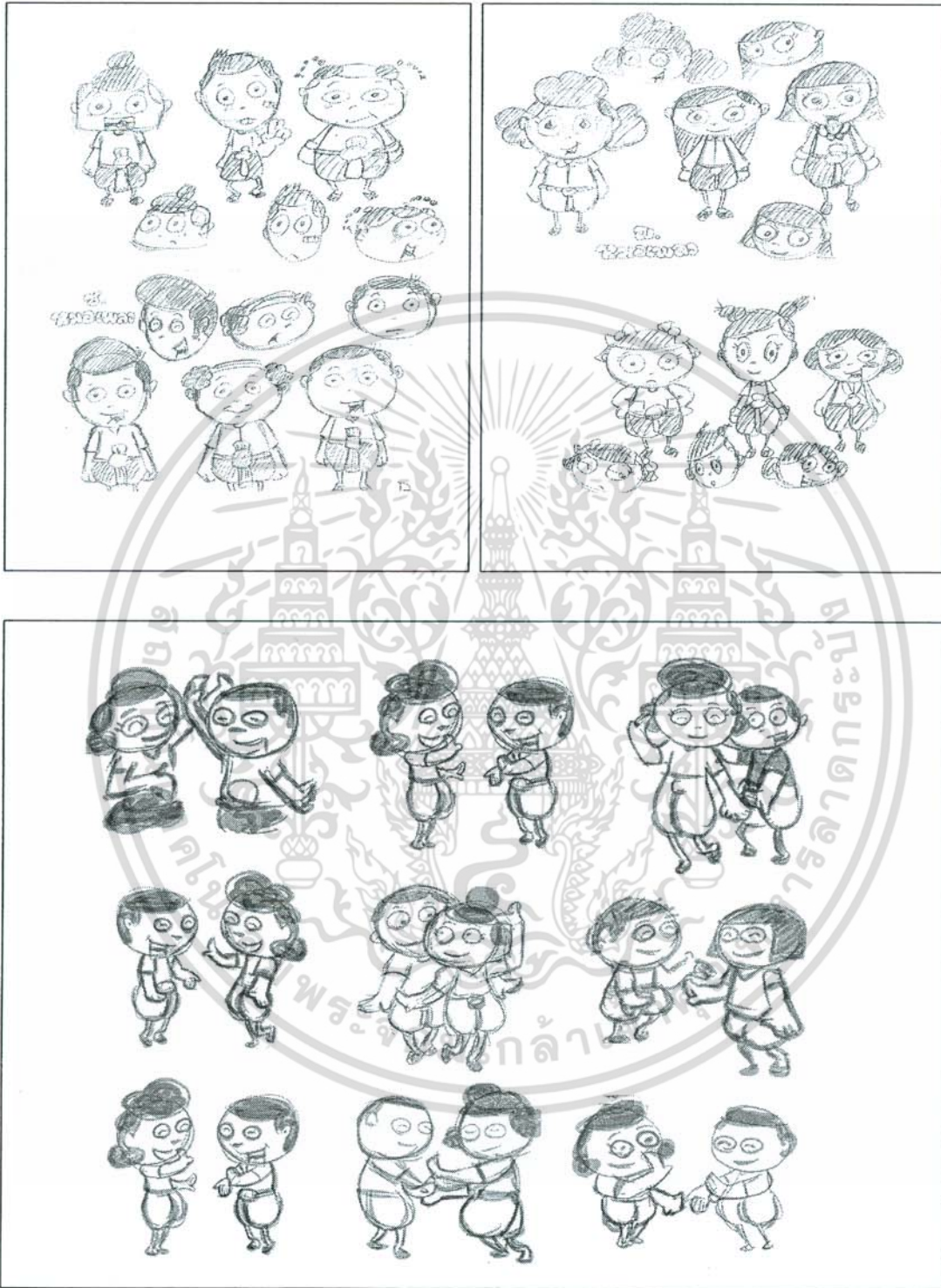

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

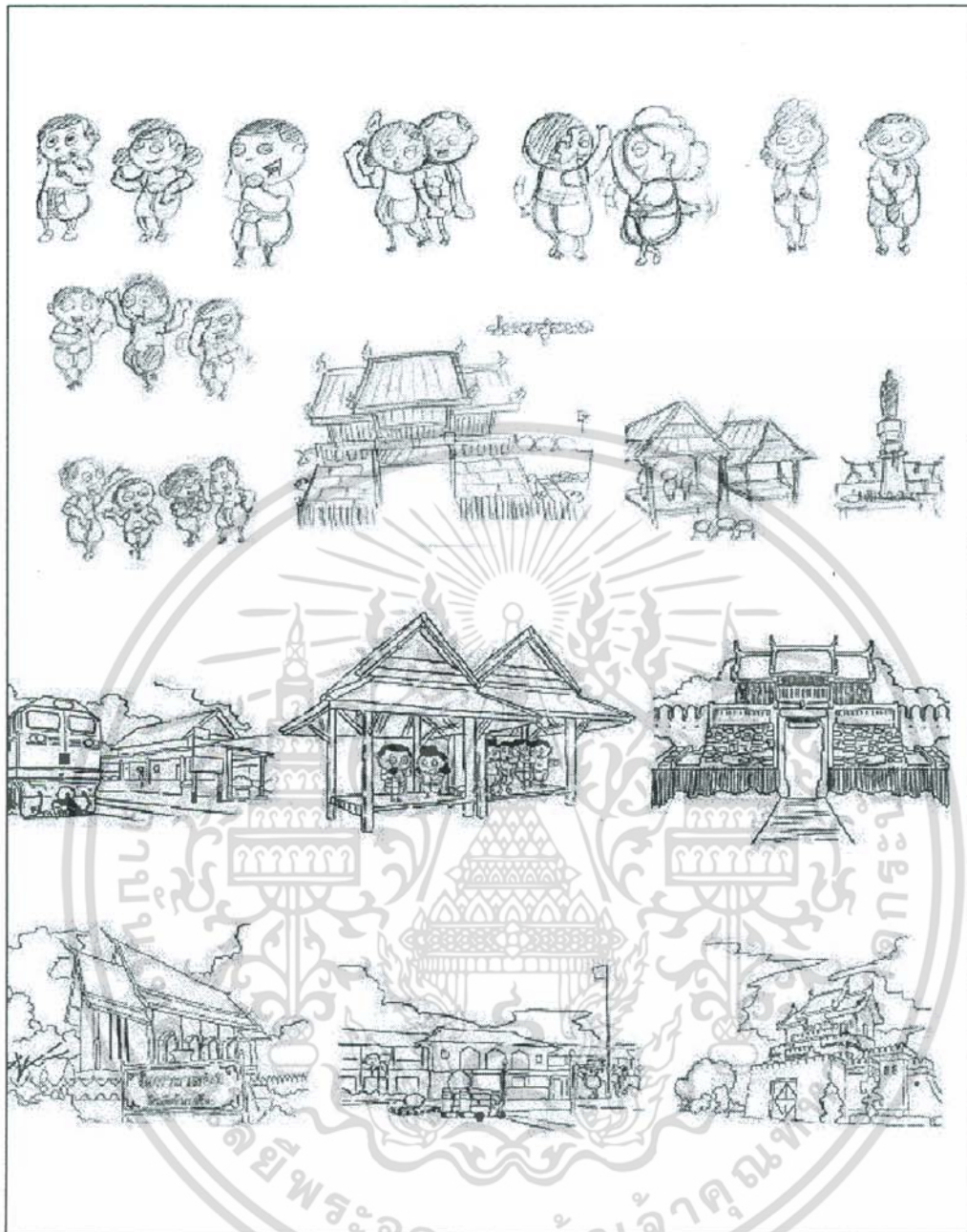

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบร่างที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบร่างสถานที่ การแสดง เพลงโคราช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นแบบ สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช ไอ้ ไอ้ ยาโมให้มา ที่ได้พัฒนาแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มตัวอย่างขณะศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าให้มา

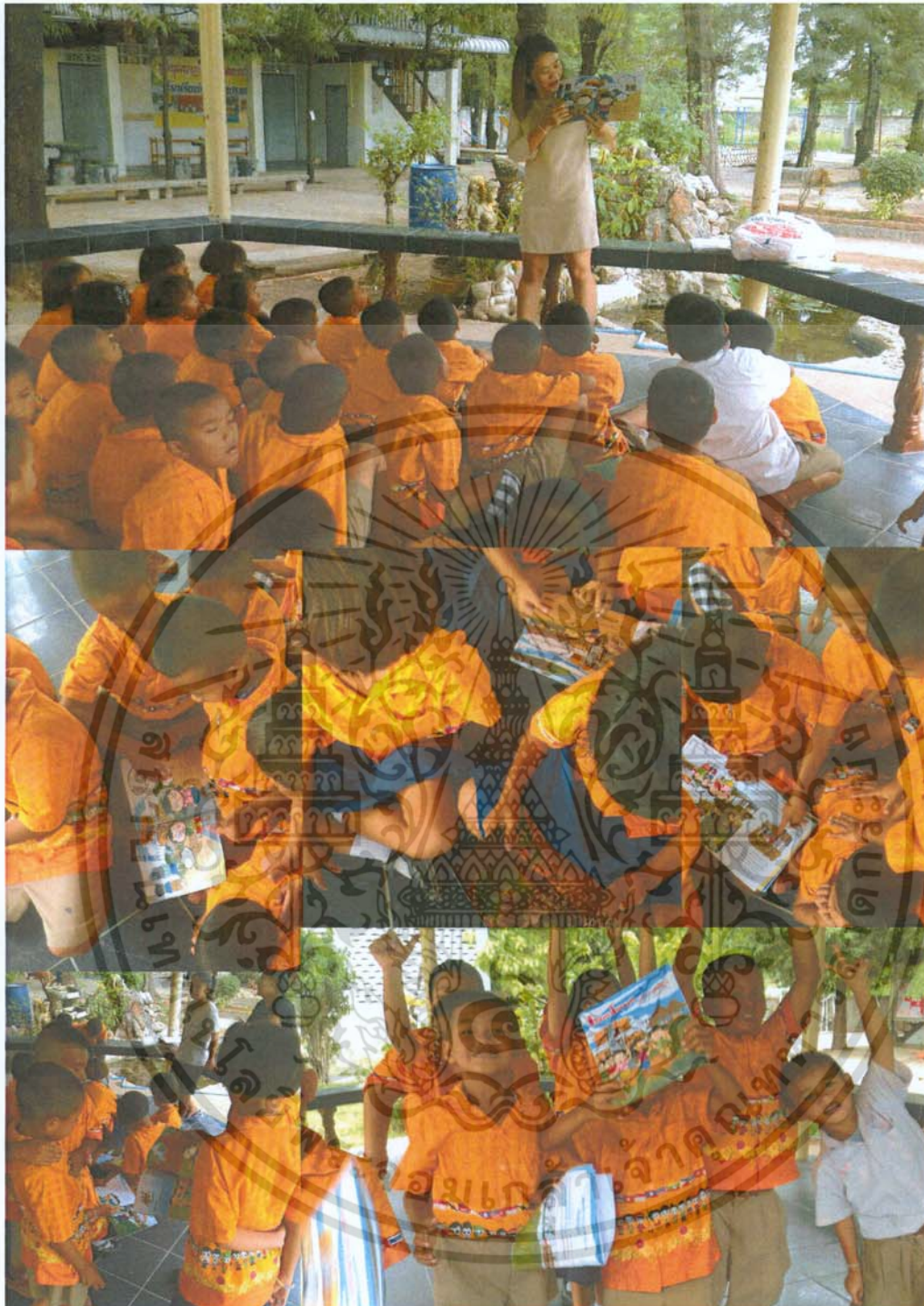
โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงเรียนคุเตยราษฎร์สามัคคี

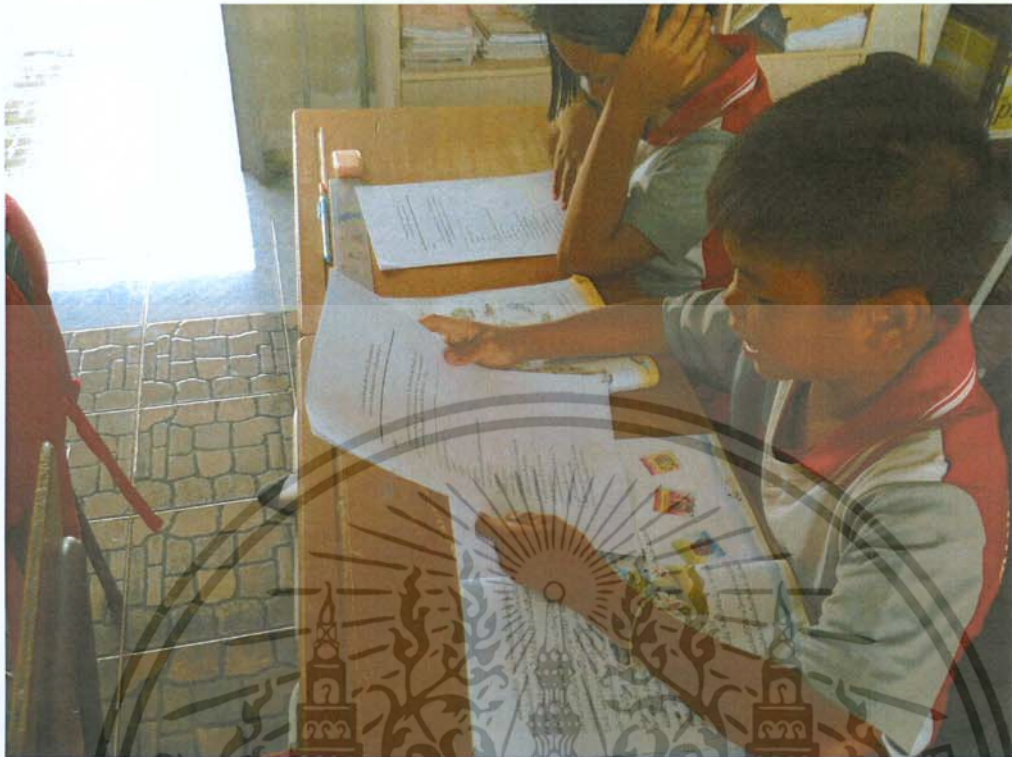
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงเรียนบึงพญาปราบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มตัวอย่างขณะวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน-หลังเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวพิไลวรรณ ดวงทอง
วันเดือน ปีเกิด	18 กันยายน 2527
ที่อยู่	65/4 หมู่ที่ 5 ต.ในเมือง อ.พิมาย จ.นครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม โปรแกรมวิชาออกแบบ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต จบการศึกษาปี 2550
ประสบการณ์การทำงาน	
2550-2551	บริษัท บริษัท แอล.ดี.ซี.เอ็นจิเนียริ่ง แอนด์ เทคดิง จำกัด ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่กราฟฟิก
2552-ปัจจุบัน	บริษัท พาราวิชั่นเซอร์ จำกัด ตำแหน่ง Graphic Design แผนกการตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

140220